

51187

T.C.
YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

DENİZ HUKUKU PROGRAMININ ÜÇ TEMEL MODÜLÜNÜN
GELİŞTİRİLMESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ BÖLÜMÜ
YÜKSEK LİSANS BİTİRME TEZİ
GÜLTEN YILMAZ

İSTANBUL - 1996

T.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
DOKÜMANTASYON MERKEZİ

T.C.
YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

DENİZ HUKUKU PROGRAMININ ÜÇ TEMEL MODÜLÜNÜN
GELİŞTİRİLMESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ BÖLÜMÜ
YÜKSEK LİSANS BİTİRME TEZİ
GÜLTEN YILMAZ
9383004

TEZ DANIŞMANI: PROF. DR. LÜTFİ ÖZBİLGİN

İSTANBUL - 1996

Ö N S Ö Z

Bu çalışma, Karamürsel Eğitim Merkezi Komutanlığı bünyesinde açılan "Güverte Vardiya ve Gemi İdaresi Kursu, Deniz Hukuku" dersinde verilmekte olan Deniz Hukuku Ders Programının analizini ve üç temel modülünü geliştirmeyi amaçlanmaktadır. Geliştirilen bu modüllerle, söz konusu dersin öğrenci ve öğretmenlerine yardımcı olabilmek hedefi güdülmektedir.

Öğretimin etkililiğini arttırmak ve ihtiyaçlara uygun öğretim ortamı sağlayabilmek için Modüler Programlama yaklaşımı uygulanmıştır.

Çalışma dört bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde problem durumunu tanıtıcı bilgiler, ikinci bölümde Modüler öğretime yönelik açıklayıcı bilgiler, üçüncü bölümde Deniz Hukuku dersinin üç temel modülünün taslak programı, dördüncü bölümde ise özet ve öneriler yer almaktadır.

Çalışmanın çeşitli aşamalarında eleştiri ve önerileriyle yardımcı olan, sayın Prof.Dr. Lütfi ÖZBİLGİN'e teşekkür ederim.

Gülten YILMAZ

İstanbul 1996

İ Ç İ N D E K İ L E R

	Sayfa
ÖNSÖZ	II
ŞEKİLLER LİSTESİ	V
BÖLÜM	
I. GİRİŞ	1
Problem Durumu	1
Problem	9
Alt Problemler	9
Amaç	9
Önem	10
Sınırlılıklar	10
Tanımlar	10
II. MODÜLER ÖĞRETİM	13
Modüler Öğretim	13
Modüler Öğretim Yaklaşımının Avantajları	15
Modüler Öğretimle İlgili Genel İlkeler	16
Modüler Öğretimin Uygulanması	18
Modüler Öğretimde Ölçme ve Değerlendirme	19
Modüler Öğretimin Uygulama Alanları ve Türkiye'deki Durumu.....	20
III. MODÜLER PROGRAM TASLAKLARI	25
Taslak Modül-I Barış Döneminde Deniz Hukuku..	28
Birinci Modülün Hedefleri	28

	Sayfa
Birinci Modülün Hedef Davranışları	28
Birinci Modül ile ilgili Eğitim Durumları	33
Birinci Modül ile ilgili Sınama Durumları	70
Taslak Modül-II Savaş Döneminde Deniz Hukuku	79
İkinci Modülün Hedefleri	79
İkinci Modülün Hedef Davranışları	79
İkinci Modül ile ilgili Eğitim Durumları.	84
İkinci Modül ile ilgili Sınama Durumları.	114
Taslak Modül-III Deniz Hukuku ile ilgili Sınırlar.....	121
Üçüncü Modülün Hedefleri	121
Üçüncü Modülün Hedef Davranışları	121
Üçüncü Modül ile ilgili Eğitim Durumları.	125
Üçüncü Modül ile ilgili Sınama Durumları.	149
IV. ÖZET VE ÖNERİLER	155
EKLER	158
A	158
B	159
C	160
D	186
E	189
F	193
KAYNAKÇA	196

ŞEKİLLER LİSTESİ

ŞEKİL	Sayfa
1. Taba'ya Göre Program Geliştirme Modeli	4
2. Modüler Programın Uygulanış Aşamaları	26

B Ü L Ü M - I

GİRİŞ

Problem Durumu

Eğitim insanların belli amaçlar doğrultusunda davranış değişikliğine uğradığı bir yetiştirme süreci olarak ele alınmaktadır. Bu süreçten geçen insanın kişiliği farklılaşır. En geniş anlamı ile eğitim toplumdaki kültürlenme sürecinin bir parçasıdır. Kültürlemenin amaçlı olarak yapılan kısmı eğitim olarak ele alındığından, eğitim kasıtlı kültürleme süreci olarak tanımlanmaktadır.

Eğitim çeşitli akımlardan yararlanılarak da açıklanabilir. İlerlemeci akımda eğitim yaşamın kendisidir. Yeniden kurmacılık akımında eğitim toplumun kendisini biçimlendirmesinde etkin bir görev üstlenmelidir ve geleceğe yönelik olmalıdır. Varoluşçuluk akımında eğitim kişinin kendini nitelikleriyle tanımasına olanak vermelidir. Denemeci akımda eğitim sürekli denetlenmeli ve geliştirilmelidir. Politeknik akımda eğitim yeni insan yetiştirme görevini üstlenmelidir. Tüm bu akımların ışığında "eğitim, kişinin çevre ayarlaması yoluyla istendik davranış kazanma süreci olarak tanımlanabilir. (Sönmez 1987, s.92-95)"

Çeşitli eğitimciler tarafından öne sürülmüş eğitimin farklı tanımları incelendiğinde ortak bazı noktalarla karşılaşılmaktadır. Eğitimin birikik bir süreç olarak görülmesi, bireyin eldeki ölçütlere göre yeterli hale getirilme çabası, değişme ihtiyacı olarak sıralayabileceğimiz faktörler tüm eğitim tanımlarında göze çarpmaktadır. Selahattin Ertürk'ün eğitim tanımı tüm bu ortak tanımları içinde barındırdığından en yaygın kabul gören tanımdır. Bu tanıma göre eğitim "Bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme sürecidir. (Ertürk 1986, s.9-12)"

Eğitim işinin sonunda insanlara yeni davranışlar kazandırmak amaçlanmaktadır. Davranış değiştirme işinin hangi faaliyetler yoluyla ve nasıl gerçekleştirileceği sorusunun cevabı bizi öğrenme işine ve onu sağlamak için düzenlenen öğretim süreci kavramlarına götürmektedir. Eğitimi formal (amaçlı, planlı öğrenme) ve informal (kültürleme yoluyla öğrenme) olarak ele alırsak okuldaki eğitimi ve okulun dışındaki yetişkinlere yönelik gerçekleştirilen yetişkinler eğitimini formal olarak sınıflayabiliriz. "Toplumlar kendi kendilerine uygun nitelikte insanın yetiştirilmesi işini tesadüflere bırakmamışlardır. Bu nedenle eğitimi kontrol altına almışlar ve onu bir kamu hizmeti olarak kurumlaştırmışlar-

dır. Okul dışı formal eğitimin okuldakinden farkı kısa süreli olması, öğrencilerin yaşlarına göre gruplandırılmaması, ihtiyaç duyuldukça yapılması ve belli konularla sınırlandırılmamasındandır. (Fidan 1985, s.14)"

Bugün ülkemizde formal eğitim kurumları kapsamına yalnız okullar alınmaktadır. Okul öğrenme işinde en önemli kurum olarak görülmektedir. İnsanlar yaşamları boyunca karşılaştıkları çeşitli durumlarla etkileşim içinde bulunurlar. Öğrenme bu etkileşim sonucu kişide oluşan kalıcı davranış değişmeleridir. Öğretim, eğitimin okulda planlı ve programlı olarak yürütülen kısmıdır. Öğretmeyi, hedeflerle belirlenen davranışların öğrenciye kazandırılması için öğrenme yaşantısı oluşturma süreci olarak ele alabiliriz. Bu süreç, bir yandan öğrenmeyi gerçekleştirmek için öğretmen tarafından yapılan planlı ve kontrollü klavuzlama ve sağlama faaliyetlerini, diğer yandan öğrencinin bu amaçla yapacağı faaliyetleri kapsar. Bir kısım eğitim bilimciler hem öğrenme durumunu düzenleyenin hem de hem de öğrencinin faaliyetlerini belirlemek üzere "öğretme süreci" yerine "öğretme-öğrenme süreci" terimini kullanmaktadırlar. (Fidan 1985, s.18)"

Okul, eğitim işinde en önemli kurum olarak kabul edildiğinden okulla ilgili beklentiler de yoğunudur. Bireylere kültürel mirası aktarmanın yanında değişen koşullara uyumu sağlama, hayatını devam ettirebilme gücünü kazandırmakla görevli tutulan okul bu görevini yerine getirirken belli bir plan ya da programa dayalı olma zorunluluğu hissetmektedir. Bu zorunluluğu hissettiren sebeplerin başlıcaları; öğretilecek materyalin çokluğu, bu materyalin içinden belli bir bölümünün öncelik taşınması, eğitim süresi ve imkanlarındaki kısıtlılık, farklı konuların öğretiminde farklı yaklaşımların gerekliliği ve en önemlisi de eğitimden daha yüksek verim elde etme ihtiyacıdır. Bütün bunlar bizi eğitimin planlı bir etkinlik olması gerektiği sonucuna götürmektedir. Belirtilen bu faktörler eğitimin bir program dahilinde verilmesini gerekli kılmaktadır.

Programı amaç, muhteva (içerik), süreç (eğitim durumları), değerlendirme öğeleri ile açıklamaktayız. Program öğelerinden amaç boyutunda bireyleri niçin, ne amaçla eğitiyoruz soruları üzerinde çalışılır. Eğitimin amaçlarını belirlemek örgün eğitim faaliyetlerinin dayanağıdır. Amaçlar büyük ölçüde ülkenin eğitim felsefesini de ortaya koymaktadır. Eğitim programlarında amaç yerine hedef kavramı da kullanılmaktadır. Hedef kavramı yetiştirilecek bireylerde bulunması uygun görülen, eğitim yoluyla kazandırılabilir nitelikte istenilen özelliklerdir. Programın muhteva öğesinde ise saptanan amaçlara ulaşmak için ne öğretelim sorusuna cevap aranır. Süreç öğesinde ise nasıl öğretelim sorusu cevaplanır. Değerlendirme ise hedeflere ne derece ulaşıldığı, sistemde aksaklıkların neler olduğu sorusu ile ilgilenir.

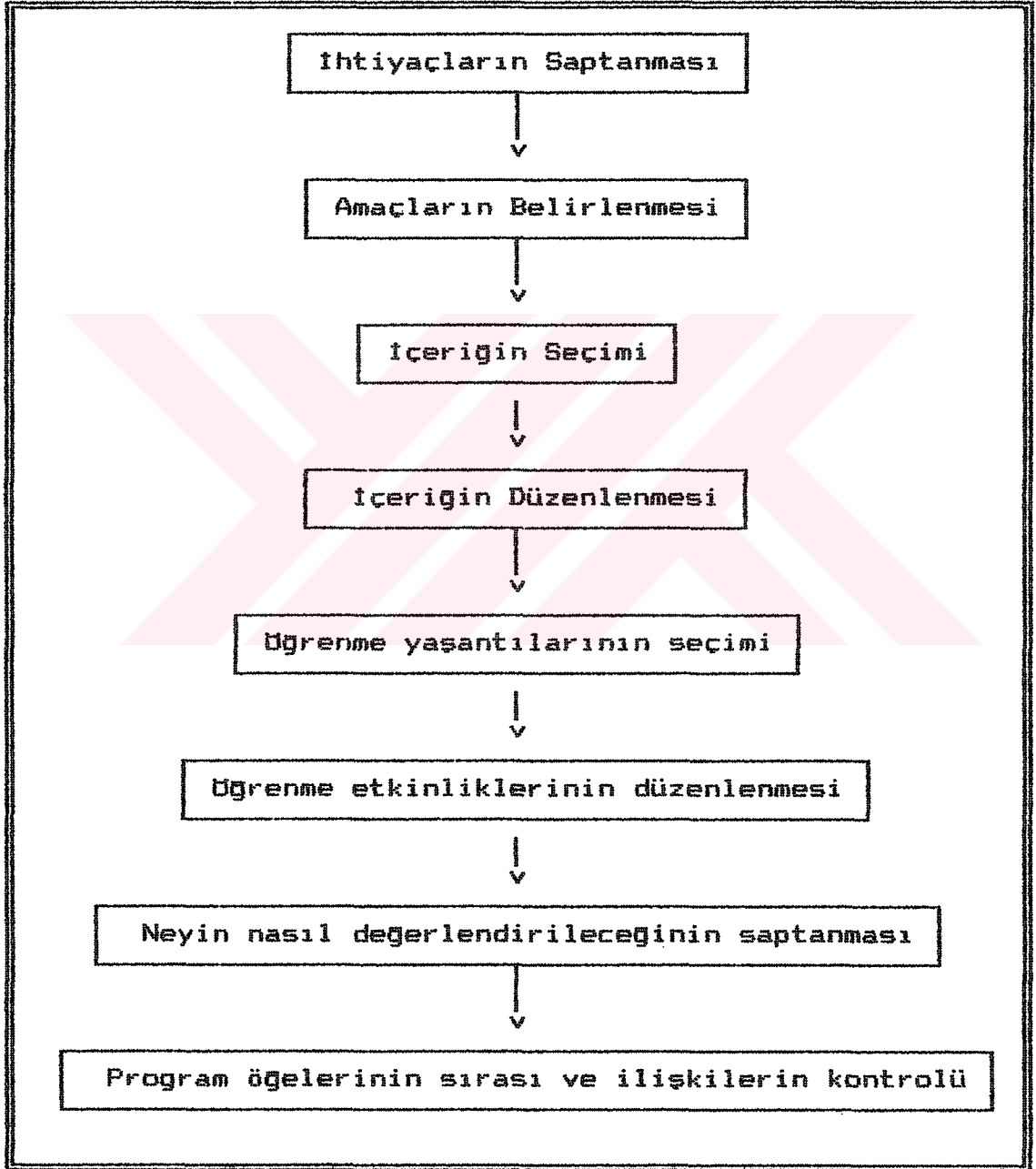
Türkiye'de 1924 yılında yürürlüğe konan Tevhid-i Tedrisat (Öğretim Birliği) Kanunu ile tüm öğretim kurumları Milli Eğitim Bakanlığı bünyesi altında toplanmış ve okul programları üzerinde kapsamlı çalışmalar yapılmaya başlanmıştır. "Türkiye'de program geliştirme, 11 Milli Eğitim Müdürlüklerinde başlamış ve Milli Eğitim Bakanlığı merkez örgütünde devam etmiştir. 1924 yılında Türkiye'ye davet edilen John Dewey'in hazırladığı rapor doğrultusunda daha çok ilköğretim programlarının geliştirilmesine ağırlık verilmiştir. Fatma Varış'ın da belirttiği gibi program geliştirme çalışmalarında bir devamlılık söz konusu olsaydı Cumhuriyetin ilanı ile sağlam esaslara oturtulan, fonksiyonel hale getirilen ortaöğretim programları, 17 yıl sonra Sekizinci Eğitim Şurasına benzer esaslara gelmezdi. İlk program geliştirme çabalarını zenginleştiren bir yaklaşımla devamlı gelişim sağlanırdı. M.E.B. 1982 yılında program geliştirme hakkında bir dizi toplantı düzenlemiştir. Üniversitelerde görevli bilim adamlarının da yardımıyla ortaöğretim programları için bir model önerisi ortaya konmuştur. Ancak ders programları incelendiğinde bu modele uygun olarak hazırlanmış programların oldukça az olduğu, çeşitliliğin daha da arttığı görülmektedir. 1990'lı yıllara gelindiğinde tek modellenli program anlayışından çok modellenli program anlayışına geçişte ortak noktalarda hala birleşilemediği ve bunun sonucu olarak Türk Milli Eğitim Sistemi için uygulanabilir nitelikte bir program arayışının sürdüğü görülmektedir. (Demirel 1992, s.8-10) Bu nedenlerle programın temel öğelerini oluşturan noktalarda sorunlarla karşılaşılmalıdır. Bu sorunların bir kısmını hedeflerdeki belirsizlik olarak açabiliriz. Hedeflerin yeterince belli olmaması durumunda ne öğretileceği konusu da açıklık kazanamamaktadır. Hedeflerin ve öğretilecek konuların yeterince belirgin olmayışı nedeniyle değerlendirme işleminde de güçlüklerle karşılaşılmaktadır. Tüm bu faktörler, açık bir sistem olarak eğitimin kendini düzeltme olanağını engelleyici rol oynamaktadırlar.

Eğitim programıyla başarıya ne derece ulaşıldığı sorusunun cevabını değerlendirme etkinlikleri ile elde edebiliriz. Değerlendirme ise sürekli olarak yenilenme ihtiyacını beraberinde getirmektedir. Bunu sağlayabilmek için eğitim programlarının geliştirilmesine ihtiyaç duyulmaktadır. Bir diğer ifade ile değerlendirme tüm program geliştirme etkinliklerinde önemli bir yer tutmaktadır.

"Eğitim sisteminde ortaya çıkan problemlerin çözümü, bir ülkede izlenen milli eğitim politikasını okuldaki öğrencinin davranışına dönüştürmesi söz konusu olan eğitim programlarının geliştirilmesine bağlı bulunmaktadır. Program geliştirme bilimsel dayanakları olan ve teknik süreçlerden yararlanan bir araştırma çabasıdır". (Varış 1988, s.4) "Program geliştirmeyi gerek okul içinde gerekse okul dışında, Milli Eğitimin ve okulun amaçlarını etkinlikle gelişt-

tirmek ve gerçekleştirmek üzere düzenlenen muhteva ve faaliyetlerin uygun yöntem, teknik, araç ve gereçlerle geliştirilmesine yönelik koordine çabalarının tümü olarak kabul edebiliriz." (Demirel 1992, s.5)

Üniversitelerimizde benimsenen program geliştirme modeli "Taba-Tyler" yaklaşımında odaklaşmaktadır. Taba modelinde tümevarım modeli benimsenmekte ve sekiz aşamada program geliştirme çalışmalarının yapılması önerilmektedir. Bu aşamalar Şekil 1'de gösterilmiştir:

Şekil 1 - Taba'ya Göre Program Geliştirme Modeli

Tyler modeli, rasyonel model olarak da bilinmekte ve program geliştirme çabalarını daha kapsamlı olarak ele almaktadır. Olivia ve Alexander-Levis modelleri de Tyler modeline benzemekte ve her üç modelde de tündengelim yaklaşımı uygulanmaktadır. Türk eğitim sisteminde program geliştirme modeli nasıl olmalıdır sorusuna cevap aramak için yapılan araştırmalarda yine Taba-Tyler modeline uygun bir model önerisi ortaya çıkmıştır.

Sistem yaklaşımına göre oluşturulan program düzenleme modeli problemin tanımı, geliştirme ve değerlendirme başlıkları altında ele alınmaktadır. "Birinci aşamada ihtiyaçların neler olduğu saptanmaktadır. İkinci aşamada ise; araştırma yapma, uzman kanısına başvurma, komisyon üyelerinin (Komisyonda program geliştirme uzmanı, ölçme değerlendirme uzmanı, konu alanı uzmanı vb. bulunmalıdır) görüşlerini belirleme, ihtiyaç değerlendirmesi yapma şeklindeki etkinlikler yerine getirilir. Değerlendirme aşamasında ise sisteme işleyişindeki eksiklik ve aksamalar ile ilgili bilgi verilmeye çalışılır." (Demirel 1992, s.5)

Bilim ve teknolojideki hızlı gelişmelerle birlikte eğitim biliminin uygulamalarında doğal olarak değişimler gerçekleşmiştir. Bu gelişmeler neticesinde yeni program düzenleri ortaya çıkmıştır. Programlı öğretim, tam öğrenme, yerterliğe dayalı öğrenme, bireysel öğretim, uzaktan öğretim, açık öğretim, mikro öğretim ve modüler programlama yukarıda bahsettiğimiz program düzenlemelerini oluşturmaktadır.

Eğitimin formal (planlı programlı) boyutunu ele aldığımızda programlı öğretim kavramı ile karşılaşırız. Programlı öğretim bir öğrencinin davranışsal amaçlara ulaşmasına yardım etmek üzere deneysel olarak geliştirilmiş öğrenme tekniklerinin sistematik olarak uygulanmasıyla desenlenmiş bir süreçtir. Programlı öğretim, öğretime disiplinli ve deneysel bir yaklaşımdır. Bu kavram açıklık ayrıntılı davranış analizi, uyarım ve öğrenci cevabının dikkatle kontrolü, ampirik olarak saptanmış davranış düzenleri geliştirmek üzere organize edilmiş olma ile karakterize edilmektedir. Programlı öğretimin özelliği canlı bir öğretmen olmadan öğretme sürecinin kritik ve önemli fonksiyonlarını yerine getirebilmesidir. Öğrenci programlı öğretim sisteminin temel ögesidir. Program öğrenilecek materyalin bir seri psikolojik ve mantiki düzen içinde somuttan soyuta, bilinenlerden bilinmeyenlere ve gerçeklerden kavramlara giden bir yönde dikkatlice ve basamaklar şeklinde düzenlendiği bir plandır." (Alkan 1992,s.4)

Programlı öğretimin bir takım dayanakları vardır. Bu dayanaklar deneysel psikoloji laboratuvarlarında yapılan çalışmalar sonucunda elde edilmiştir. Bu dayanakları şöyle sıralamak mümkündür: Küçük adımlar (öğretim yapılacak olan konuların aşamalılık özelliği dikkate alınarak küçük birimlere ayrılması yolu ile öğretim yapılması), aktif cevap

(Öğrencinin aktif kılınarak öğrenmeye yönlendirilmesi), pekiştirme (pekiştirmeyi pozitif ve negatif olarak ele alabiliriz. Pozitif pekiştirme; bir davranış yapıldıktan sonra sonuç alınması, onu bir ödül veya hoş giden bir durumun izlemesidir. Negatif pekiştirme; bu tür pekiştirmede rahatsızlık veren bir uyarıcının, hoş gitmeyen bir durumun sona erdirilmesi, ya da ondan uzaklaşılması esastır.), cevaplamaya teşvik (güdüleme ile yakın anlamı), ipuçları, öğrenme ortamının düzenlenmesi (gereksiz faktörlerin kaldırılarak, ortamın sadeleştirilmesi), tekrar geri besleme (dönüt), hedefe ve öğrenciye görelilik (öğretim yapılacak materyalin ve öğretim yönteminin; öğrencinin hazır bulunuşluk düzeyine ve hedefi gerçekleştirebilecek kapsama uygun olması).

Programlı öğretimin ayrılmaz parçalarından biri de değerlendirilmedir. Eğitimin birikik ve ucu açık bir süreç olarak görülmesi değerlendirme ihtiyacını da beraberinde getirir. Öğrenme eksikliklerinin zamanında fark edilerek giderilmesi, daha ileri basamaklardaki bilgilerin öğrenilebilmesi açısından çok önemlidir. Bir üniteye girişler doğru olarak öğrenilmeden bir sonraki ünitenin öğretimine geçilmemelidir. Öğrenme eksikliklerinin zamanında fark edilmeyerek tamamlanmaması eksik öğrenmelerin giderek büyümesine, bu ise öğrencilerin bir kısır döngü içine girmesine neden olmaktadır.

Program geliştirme çabalarına yönelik araştırmalar incelendiğinde; ele alınan bir dersin öğretim programının geliştirilmesinin eğitimin etkililik derecesini artırdığı sonucuna varılmıştır. Araştırmacıların tamamına yakını, bir programın temel öğelerinin hedefler, öğretilecek muhteva, eğitim durumları ve değerlendirme olduğu görüşünde birleşmişlerdir.

Bu araştırmalarda program geliştirmeye yönelik saptamalar şöyle sıralanabilir:

Delikoyun, "Fen Bilgisi Dersi İçin Program Geliştirme Modeli" isimli çalışmada ilköğretim 4, 5 ve 6. sınıfların fen bilgisi programlarının program hazırlama ilkelerine uygunluğunu ölçmeye çalışmıştır. Delikoyun, programlı öğretimin yararlılığını açıkladığı bu çalışmada: Programlı öğretim ile önkoşul öğrenmelere bağlı olan derslerde zamanında eksikliklerin saptanabilmesi imkanı ile öğretime büyük katkılar getirilebileceğini saptamıştır. Delikoyun, bu çalışmada öğretim durumlarını daha verimli olacak şekilde düzenlemeye yönelik olarak yeni bir program geliştirme modeli üzerinde çalışmıştır. Çalışmada ulaşılan sonuçlar şöyle açıklanabilir; mevcut programlarda aksaklıklar saptanmıştır. Hedeflerin kapsamlı ve sınırlı olmadığı, duyuşsal ve devinişsel alanın özelliklerine, hedefler taksonomisine uygun bulunmadığı saptanmıştır. Bilimsel düşünce ve yöntemlere ağırlık verilmediği açıklanmıştır. Bunun dışında ulaşılan diğer çözümler şöyle açıklanabilir; program geliştirme yak-

laşımalarında bir öğretim programının geliştirilmesi sürecinde öncelikle hedefler saptanmalıdır. Bu hedeflere nasıl ulaşılacağını gösteren davranışlar belirlenmelidir. Hedef davranışların hangi konu alanı kapsamında olduğu bulunmalıdır. Tüm bu etkinliklere bağlı olarak eğitim durumları düzenlenmelidir. Program geliştirme sürecinin en son halkasını değerlendirme oluşturmaktadır. Ancak saptanan hedef ve davranışlar her öğrenci grubu için ve her durumda etkili olmayabilir. Bu sebeple öğretim programları denenceldir. Bu özellik ise öğretim programlarının değerlendirilmesinin zorunlu olduğu sonucunu doğurmaktadır." (Delikoyun 1994, s.60-68)

Tertemiz, "İlkokulda Aritmetik Problemlerini Çözmede Etkili Görülen Bazı Faktörler" başlıklı çalışmasında eğitim durumlarının daha zengin kılınmasına çalışmıştır. Eğitim durumlarının düzenlenmesinde problemi anlama, özetleme, çözüm yollarını ana hatlarıyla ya da şekillerle gösterme, sonucu tahmin etme şeklindeki etkinliklerin yararlılığını ortaya çıkarmıştır." (Tertemiz 1994, s.64)

Demirel, "Genel Öğretim Yöntemleri" başlığını taşıyan çalışmasında eğitimde program geliştirme, Türkiye'de program geliştirme çabaları, eğitimde program geliştirme modelleri konularını ele almıştır. Bu çalışmada özetle; içerik kısmı programın ana bölümlerinden biri olarak ele alınmaktadır. Ancak incelenen eğitim programlarında konuların listelenmesinden davranışlara değin farklı algılamalar saptanmıştır." (Demirel 1992, s.7-9)

Sönmez, "Sosyal Bilgiler Öğretimi" başlığını taşıyan çalışmasında; ilköğretimde sosyal bilgiler, sosyal bilgiler dersinin hedefleri, sosyal bilgiler dersinde içerik, eğitim durumu, yöntem ve teknikler, sınav durumu konularını incelemiştir. Bu çalışmada özetle vurgulanan hususlar şunlardır: Programın öğretme öğrenme süreci boyutunun merkezinde öğrencinin bulunması gerektiği konusunda uzmanların tamamı birleşmiştir. Öğretme-öğrenme süreçlerinde işe koşulan değişkenlerin pekiştirici, ipucu, dönüt düzeltme, öğrenci katılımı, motivasyon, hazır bulunuşluk, öğretme yöntem ve teknikleri ile araç-gereç ve zamanlama olduğu ifade edilmiştir. Programın son boyutu olduğu kabul edilen değerlendirmenin programa girişte, süreçte ve çıkışta yapılmasının uygun olacağı belirtilmiştir." (Sönmez 1996, s.6-8)

Bu çalışmada, "Sosyal Bilgiler Dersi İçin Program Geliştirme çalışmalarına yer verilmiştir. Programın tümü hedef davranışlara ulaşılma derecesi bakımından değerlendirilerek düzenlemeler yapılmasının zorunluluğu üzerinde durulmuştur." (Sönmez 1996, s.239-259)

Sönmez, "Sosyal Bilgiler Dersi İçin Öğretmen Klavuzu" başlıklı çalışmasında; yeni sosyal bilgiler hedef ve davranışları önermiş, eğitim durumları düzenlemiştir. Çalışmada

varılan sonuçları şöyle açıklamak mümkündür: Programda ulaşılmayan hedeflerin düzeltililebilmesi için, bu hedeflerdeki ulaşılmayan davranışlar yeniden gözden geçirilerek, öğrencilerin düzeylerine uygun hale getirilmelidir. Bu düzeltmeler yapılırken programın farklı sosyo-ekonomik çevre koşullarına uyabilecek bir esneklikte olması sağlanmalıdır." (Sönmez 1996, s.22-25)

Kırmızıgül, "Matematik Programının Dört Temel Modülünün Geliştirilmesi başlıklı çalışmasında, öğretimi verimli bir şekilde düzenlemek ve etkili bir öğretim-öğrenim ortamı sağlamak konularını incelemiştir. Sağlıklı bir öğrenimi gerçekleştirmek için program hazırlama ve geliştirme paket olarak ele alınmalı ve modül yaklaşımı öğretim-öğrenimi kapsayacak şekilde uygulanmalı saptamasına ulaşılmıştır." (Kırmızıgül 1982, s.84)

Kellecioglu, "İlkokul İkinci Sınıf Matematik Programının Hedef Davranışlarının Ulaşılabilirlik ve Tutarlık Yönünden Değerlendirilmesi başlıklı çalışmasında hedef davranışların önkoşul davranışlarla tutarlılığı, farklı sosyo-ekonomik çevre imkanlarında değerlendirmeye çalışmıştır. Başarının önkoşul davranışlarla ilişkili olduğu, sosyo-ekonomik durumu iyi olan semtlerdeki okullarda saptanan hedefler yönünden daha yüksek başarı sağlandığı, hedef davranışlar ve öğretim durumları ile ilgili konularda yenilikler yapılmasının gerekliliği ortaya çıkarılmıştır." (Kellecioglu 1989, s.57)

Program geliştirmede sorunlarla karşılaşmakta; program geliştirme kendini bir ihtiyaç olarak hissettirmektedir. Eğitim teknolojisinde ise bu alanla ilgili yeni yaklaşımların gündemde olduğu görülmektedir. Yeni teknolojik yaklaşımların uygulanması ile mevcut eski programların yenilenmesi mümkün olabilmektedir. Program geliştirmenin ülkemizde uzun bir geçmişinin olayışı nedeni ile okullarımızda uygulanan programların çoğu geleneksel yaklaşıma göre hazırlanmıştır. Bunun sonucunda her alanda program geliştirme ihtiyacı ortaya çıkmaktadır. Yukarıda bahsedilen bu ihtiyaç Karamürsel Eğitim Komutanlığı, Harekat Kurul, Güverte Vardiya ve Gemi İdaresi Oryantasyon kursunda okutulmakta olan Deniz Hukuku dersi içinde hissedilmektedir. Yapılan incelemelerde bu alanda çağdaş program geliştirme anlayışıyla geliştirilmiş bir eğitim programına rastlanmamıştır. Halen kullanılmakta olan öğretim programlarında hedeflerin çok genel hatları ile verildiği, eğitim durumları ile ilgili kısımların kitaptaki içeriğin aktarılması ile sınırlı tutulduğu görülmektedir.

Program geliştirmede karşılaşılan sorunlarla birlikte programların çağdaş program geliştirme ilkelerine göre hazırlanması ihtiyacı eğitim bilimcileri çözüm yolları aramaya itmiştir. Bu ihtiyacı giderici öğelerden biri de çağdaş eğitim teknolojisi uygulamalarına daha çok yer vermektir.

Bu noktada modüler öğretim, çağdaş eğitim teknolojisi uygulamalarından biri olarak eğitim bilimcilerin ilgi alanına girmiştir. Eğitim teknolojisinde kaydedilen gelişmelerin uygulamaya aktarılması program gelitirmenin önemli kaynaklarından birini oluşturur. Modüler program kavramı eğitim teknolojisinde görülen yeni teknolojik gelişmelerin program düzenleme yöntemlerinde ele alınışı ile ilgili bir uygulamadır.

PROBLEM

Kuramsal olarak deniz hukuku dersiyle ilgili belli konuların modüler program yaklaşımına göre düzenlenmesi, bu çalışmanın problemi oluşturmaktadır. Bu doğrultuda Deniz Hukuku dersinin öğretim programı, modüler öğretim yaklaşımına uygun üniteler halinde yeniden düzenlenmiş ve "Barış Döneminde Deniz Hukuku", "Savaş Döneminde Deniz Hukuku", "Deniz Hukuku ile ilgili Sınırlar" ünitelerinin modülleri geliştirilmeye çalışılmıştır.

ALT PROBLEMLER

Çalışmanın alt problemleri şöyle ifade edilmiştir;

1. Her modülün hedefleri, bir başka deyişle her modülle öğrenciye kazandırılabilen nitelikler nelerdir?
2. Her modülde yer alan hedeflerin gözlenebilir ve ölçülebilir nitelikte somut göstergeleri olan hedef davranışları nelerdir?
3. Belirlenen hedef davranışları öğrenciye kazandıracak eğitim durumları modüler öğretim yaklaşımına göre nasıl düzenlenmelidir?
4. Her bir modülde yer alan hedef davranışların, kursiyerler tarafından kazanıldığını belirlemede yararlanılacak sınav durumları nasıl düzenlenmelidir?

AMAÇ

Bu çalışmada; Deniz Hukuku Dersinin sekiz modülünden üçünün modüler programlama yaklaşımına göre yeniden düzenlenmesi amaçlanmaktadır. Modüler programlamanın gereği olarak her modülün özel hedefleri ve hedef davranışları belir-

lenecek, öğrencinin bu hedef davranışlara ulaşmasını sağlayacak eğitim durumları düzenlenecek ve bu modüllerle öğrenilenlerin kendi kendine kontrol edilebilmesine yönelik sınav durumları hazırlanacaktır. Bu çalışmanın sonucunda bireysel öğretime olanak veren modüler program taslağı ortaya konulacaktır.

ÖNEM

Deniz Eğitim Komutanlığında kullanılmakta olan bir öğretim programı eğitim teknolojisindeki gelişmelere paralel olarak modüler programlama yaklaşımı ile yeniden düzenlenerek, bu alanda örnek bir program geliştirme denemesi gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmanın diğer konu alanlarında yapılacak modüler programlama girişimlerine örnek olabilmesi ölçüsünde önemi de artacaktır.

SINIRLILIKLAR

Bu çalışma;

1. a. Barış döneminde Deniz Hukuku
b. Savaş döneminde Deniz Hukuku
c. Deniz Hukuku ile ilgili sınırlar olmak üzere seçilen üç temel modülle sınırlıdır.
2. Her modül için düzenlenen eğitim durumları, o modül için belirlenen hedef ve hedef davranışlarla sınırlıdır.
3. Her modül için düzenlenen sınav durumları, o modül için belirlenen hedef ve hedef davranışlarla sınırlıdır.

TANIMLAR

Eğitim Programı : "Eğitim programları literatürde "Yıllık Planlar" olarak isimlendirilirler. Bunlar bir öğretim devresi içinde öğrenciye kazandırılması tasarlanan faaliyetleri zaman ve sıra içinde gösteren programlardır." (Bilen 1989, s.140)

Öğretim Programı : "Öğretim programları literatürde; ünite öğretim programı-ünite planı olarak isimlendirilirler. Ünite öğretim programı, bir ünitenin hedef, davranış,

çerik, öğretim teknikleri, öğretim durumu, materyal, kaynaklar ve değerlendirme gibi bölümlerden oluşur." (Bilen 1989, s.140)

Yetişek (Eğitim Durumları Düzeni) : "Program kavramı uygulamadaki biçimi ile birbirini içiçe kaplayan üç aşamada incelenir. Bu yaklaşım "Eğitim programı", "öğretim programı" ve "ders programı" tanımları ele alındığında daha da belirginleşir. "Eğitim programı eğitim amaçları doğrultusunda geniş olarak insan tecrübelerine dayanan; dün, bugün ve yarını konu edinen öğretim programları vasıtasıyla öğrencinin bugünkü tecrübelerine dayanan faaliyet programlarından oluşur." (Varış 1978, s.17-18)

Hedef : "Hedef belirli bir alanda yetiştirilecek bireye kazandırılmak istenilen özelliktir." (Sönmez 1986, s.25)

Hedef Davranış : Hedefe ulaşan öğrencinin, hedefe ulaştığının kanıtı olarak göstermesi gereken, gözlenebilir ya da ölçülebilir nitelikteki davranışlarıdır.

Erişi : "Çıktı ve girdiler arasındaki hedefle tutarlı farktır." (Sönmez 1986, s.28)

Eğitim durumu : "Eğitim sisteminde işlemler eğitim durumlarıdır. Eğitim durumu hedef davranışları ; herbiri öğrenciye istendik davranışları kazandırmak için yapılan tüm zihinsel ve fiziksel etkinlikleri; araç gereç ve donanımı; fiziksel, kimyasal, biyolojik yapıları kapsar." (Sönmez 1986, s.28)

Ölçme : "Bir niteliğin gözlenip, gözlem sonuçlarının sayılarla veya başka sembollerle gösterilmesidir." (Turgut 1987, s.12)

Değerlendirme : "Değerlendirmeyi hedeflerin gerçekleşme derecesini tayin etme süreci olarak tanımlayabiliriz." (Ertürk 1986, s.107-108)

Deniz Hukuku : "Deniz Hukuku, deniz ve denizcilik ile ilgili kuralları inceleyen bir bilim dalıdır. Deniz hukuku hem özel hem de kamu hukuku kapsamına dahil konuları ele alır. Genel milletler arası hukukun deniz ve denizcilige ilişkin konuları, deniz hukuku kapsamında olmakla beraber kamu hukukuna dahildir." (Kar.Eğit.Merk.K.lığı. Deniz Hukuku ders notu. 1995, s.1)

Devletin Deniz Olkesi : "Devletin Deniz Olkesi kara parçası üzerindeki egemenliğin doğal sonucu ve bunun bir parçasıdır. İç sularda devlet, kara ülkesindeki bütün yetkilere sahiptir. Karasuların ise bu yetkiler bazı bakımlardan sınırlandırılmış durumdadır. Devletin deniz ülkesi karasuları dış sınırına kadar olan bölümü kapsamaktadır."

(Kar.Egit.Merk.K.lığı. Deniz Hukuku ders notu. 1995, s.1)

Devletler Hukukunun Maddi Kaynağı : "Devletler Hukukunun Maddi kaynağı denildiği zaman hukuk kurallarını yaratan, insanın doğal yapısı, adalet duygusu ve devletler arasındaki dayanışma gibi hukukun gerçek kaynakları ifade olunur." (Kar.Egit.Merk.K.lığı. 1995, s.1)

Devletler Hukukunun Şekli Kaynağı : "Devletler Hukukunun Şekli kaynağı denildiği zaman ise, devletler hukukunun görünüş şekillerini, belirtme biçimlerini anlamak gerekir." (Kar.Egit.Merk.K.lığı. Deniz Hukuku ders notu. 1995, s.1)

Hukukun Yazılı Kaynakları : "Devletler hukukunun yazılı kaynakları olarak, milletler arası antlaşmalar, mahkeme içtihatları ve doktrin kabul edilmektedir." (Kar.Egit.Merk.K.lığı. Deniz Hukuku ders notu. 1995, s.1)

Doktrin : "Devletler hukuku yazarları ile hukuk bilginlerinin fikirleri ve yayınları doktrini meydana getirir." (Kar.Egit.Merk.K.lığı. Deniz Hukuku ders notu. 1995, s.1)

BÖLÜM - II

MODÜLER ÖĞRETİM

Günümüzde bilimsel ve teknolojik gelişmelerin yarattığı gereksinimler ve oluşan yeni koşullar karşısında eğitime geleneksel rolünü yüklemek yetersiz kalmaktadır. Eğitimi hayata geçiren eğitim süreçlerinin işlevselliği büyük oranda ilgili kuramsal bilgilerin sistematik olarak işe koşulmasına bağlı bulunmaktadır. Süreçlerin geçerlik kazanabilmesi için süreçleri oluşturan temel öğelerin ve öğeler arası bağlantıların sistem bütünlüğü içinde düzenlenmesi gereklidir. Eğitim süreçlerinde kuramsal esaslar, öğrenci, hedefler, ortamlar, yöntemler, öğrenme-öğretme durumları, değerlendirme ve eğitimci süreçlerin birbiriyle ilişkili olan ana öğeleridir. Bu açıdan baktığımızda eğitim teknolojisi alanındaki gelişmeleri; yeni teknolojik sistemler, öğrenme-öğretme süreçleri, eğitim ortamları, insangücü ve öğretim programı düzenleme yöntemleri olarak gruplandırabiliriz. Programlı öğretim, modüler öğretim ve paket programlar gibi uygulamalar eğitim teknolojisinde gözlenen gelişmeler olarak göze çarpmaktadır. Bununla bağlantılı olarak eğitimde etkililik ve verimliliği arttırmak amacıyla önerilen yaklaşımlardan biri de modüler programlamadır.

Modül; Türkçe sözcükte (TDK, 1992, s.1033), "Bir uzay taşıtının bütün parçası içinde yer alan bağımsız birim" şeklinde tanımlanmıştır.

Bir başka modül tanımı ise Alkan tarafından yapılmıştır. Buna göre; "Modül öğrenme malzemelerinin kendine yeterli bir parçasıdır, öğrenene ne yapması gerektiği (amaçlar) konusunda bilgi verir. Öğrenme performansına (etkinlikler) rehberlik eder ve amaçlara ulaşıp ulaşılmadığını ölçer." (Alkan 1992, s.11)

Öğrenmenin gözlenmesi bireyin davranışları ile öğrenmenin bireysel boyutunu açıklayıcıdır. Öğrenme bireysel bir etkinliktir dediğimizde modüler programlama kavramı ile karşılaşırız. Öğrenciyi merkeze alan bir yaklaşım olan modüler eğitimde, öğrenme paketinde yer alan, öğrenme öğeleri, öğretmen ve öğrenci klavuzları, donanım ve ekipman listesi ve testler ile öğretimi adım adım gerçekleştirme söz konusudur. Tüm bu özellikleri ile okul ve işbaşı eğitiminde etkili bir program türüdür.

Modüler programlama; Öğrenme- öğretim etkinliklerinin kendi kendine öğrenme olanağı sağlayacak tarzda, kendi içinde bütünlüğü olan ve birbirlerini bireysel olarak tamamlayacak biçimde bağımsız öğrenme elemanları şeklinde

düzenlenmesidir. Bu kavramın ifade ettiği öğrenme elemanlarına "modül", "modüler birim", "ünite", "işe dönük birim" gibi adlar verilmektedir. Bir başka deyişle kişiye kazandırılacak davranışların işe dönük birimler halinde planlanması, uygulanması ve değerlendirilmesidir. Alkan, modül kavramına bağlı olarak modüler programlamanın tanımını yapmıştır. Bu tanıma göre modül bir öğrenme elemanı olarak ele alınmıştır. "Bu öğrenme elemanına dayalı olarak geliştirilen bir programa modüler program adı verilmektedir." (Alkan 1992, s.43)

Modüllerin hazırlanması tıpkı program geliştirmede olduğu gibi uzman bir ekip çalışmasını gerektirmektedir. Ekipte program geliştirme uzmanları, eğitim yöneticileri, konu alanı uzmanları, ölçme ve değerlendirme uzmanları, eğitim teknolojisi uzmanları ve diğer yardımcı personel (eğitim psikolojisi uzmanları, öğretmen, öğrenci vb.) bulunmaktadır.

Skinner'in ihtiyaçlar yoluyla öğrenme yaklaşımı modüler programın temel ilkelerini oluşturur.

Modüler programın en önemli özellikleri şöyle açıklanabilir :

1. Her modül geçerliği saptanmış bir yada birden çok önemli olan mesleki yeterlikleri içinde barındırmaktadır.
2. Modül tasarımı; ihtiyaçlara dayalı bireysel programları gerçekleştirecek derecede esnekliği sahiptir.
3. Öğrenme yaşantılarının tasarımı, bireysel, küçük ya da büyük grup öğretimine olanak sağlar.
4. Modüler programdaki öğrenme elemanları etkileşimi video ortamında kolaylıkla kullanılabilir.
5. Programlama bireyselleştirilmiştir.
6. Modüller açıkça tanımlanmış öğrenme hedeflerini, araç-gereçlerini, öğelerini ve değerlendirmeyi içinde barındırır.
7. Belli kategorilerde geliştirilme olanağı sağlanmıştır.
8. Modüler programlar öğrenci ve öğretmen için birer klavuz niteliğindedir.
9. Modüler programlar meslek, iş, görev, beceri ya da içerik analizlerine ve öğrenme öğeleri bilgi bankalarına dayalı olarak geliştirilmektedir.
10. Çeşitli grupların eğitim ihtiyacını karşılayacak şekilde modüller farklı kümeler halinde düzenlenebilmektedir.

11. Programlar değişik sosyo ekonomik durumlara uyum sağlayacak şekilde dñzenlenebilmektedir.

12. Modñler programlar, ðğrenme hızı ve zamanı yönñnden gruplar ve bireysel ðğrenme açısından esnek bir nitelik ta-
sımaktadır.

13. Bñtñn modñller, hem hizmet öncesi hem de hizmetiçi eğitimde kullanılabilir özelliktedir.

14. Modñllerin çoğunluğu, kendi içlerinde bir bñtñndür.

15. Önerilen ders dışı seçimlik kaynaklar, yazılı ve çok ortamlı materyalleri içerir.

16. Model tasarımı, yöresel olarak hazırlanmış uygun materyallerin kullanımına adapte olabilecek özelliktedir.

17. Her modñl, belirlenen yeterliklerin gerçek bir ortamda değerlendirilmesiyle sonuçlanır.

18. Programın tamamlanması ðğrencinin sorumluluğuna bağlı bulunmaktadır.

MODñLER ÖĞRETİM YAKLAŞIMININ AVANTAJLARI

Modñler programlama kavramının eğitimde program dñzenlemede yeni bir teknoloji olarak geliştirilmesinin temel nedeni bilimsel ve teknolojik gelişmeler karşısında karmaşık bir nitelik kazanan eğitim uygulamalarının daha etkili ve verimli biçimde programlanması gereksinimidir.

Bu yöntemle:

1. İçerik değişik koşullarda bulunan bireylerin durumlarına ve gereksinimlerine uyarlanabilir esneklikte ve nitelikte dñzenlenebilmektedir.

2. Örgñn ve yaygın eğitim kurumları arasında yatay ve dikey geçişler sağlanmaktadır.

3. Bireylere ðğrenme durumunda ðğrenme içeriğini ve yöntemini seçmede özgñrlük getirilmektedir.

4. Kaliteli ve standart ðğrenme elamanlarına dayalı olarak ihtiyaçlara uygun program dñzenlemeleri yapılabilir.

5. Değişik programlar arasında geçiş yapabilme olanağı yaratılmaktadır.

6. Kendi kendine ðğrenme ve eğitim olanağı yaratılmaktadır.

7. Hızla gelişen ve değişen eğitim ihtiyaçlarına kaliteli ve işlevsel programlarla anında cevap verebilmek olanağı yaratılmaktadır.

8. Eğitim uygulamalarına bilimsel ve evrensel bir nitelik kazandırmak mümkün olmaktadır. Modüler programlamada;

- a. Alanın analizi,
- b. İlgili işlemlerin belirli bir çerçeve etrafında gruplanması,
- c. Hedef davranışların belirlenmesi,
- d. Ölçme araçlarının hazırlanması,
- e. Gerekli konu ve uygulamaların belirlenmesi aşamaları yer almaktadır.

9. Eğitimde gereksiz tekrardan kaçınılabilmek olanağı doğmaktadır.

10. Geniş kapsamlı öğretim programları planlanabilmektedir.

11. Standart prefabrik birimler oluşturulabilmektedir.

12. Öğretim merkezi bir yerden yönetilebilmektedir.

13. Öğretim süresini kısaltma olanağı doğmaktadır.

14. Kaynakları tasarruflu kullanma olanağı doğmaktadır.

15. Özel hedeflere yönelik olma özelliği vardır.

16. Verimlilik ve etkililiği sağlama mümkün olabilmektedir.

17. Öğretimi standartlaştırma imkanı sağlanmaktadır.

18. Bireye ve ihtiyaca göre hazırlanabilme gibi özgün niteliklere sahip bulunmaktadır.

MODÜLER ÖĞRETİMİN UYGULANMASIYLA İLGİLİ GENEL İLKELER

Modüler öğretimde bilgi ve ödev aşamaları öğrenme etkinliklerinin bölümleridir. Modüler programa göre bir dersin işlenişinde öğretim etkinlikleri aşağıdaki temel ilkelere dayalı olarak gerçekleştirilir.

1. Ders çerçevesindeki etkinliklere öğrencilerin aktif olarak katılmaları esastır. Her öğrencinin derse devam etmesi, dersteki sunuları izlemesi, tartışmalara katılması, sunu yapması, dersle ilgili kaynakları incelemesi ve grup çalışmalarına katılması gerekmektedir.

2. Öğrencilerin derse hazır gelmeleri esastır. Öğrenciler oturumlardan önce ilgili oturumlarda ele alınacak konuları incelemeli, değişik türden kaynaklara başvurmalı, oturumlarda gündeme getirmede birtakım sorular saptamalıdır.

3. Ders değişik türden öğretim teknolojileri kullanılarak yürütülmelidir. Dersle ilgili öğretim etkinliklerinin gerçekleştirilmesinde anlatım, tartışma, araştırma-inceleme, panel, gösteri vb. teknikler kullanılabilir.

4. Öğrencilerin dersle ilgili akademik başarılarının belirlenmesinde sınıf içi etkinlikler ve sınıf dışı etkinlikler bir arada değerlendirilecektir. (Alkan 1995, s.293)

MODÜLER ÖĞRETİMİN UYGULANMASI

Modüler programlamada esas alınan öğrenme elemanları (Modüller) hem öğrenciye hem de öğretmene dönük öğretim uygulamalarında kullanılabilir. Öğrenme elemanları; belirlenmiş olan hedefleri, öğretim araç-gereçlerini, öğrenilecek metin ve diğer ilgili öğrenme öğelerini, son olarak da tüm bunların etkilerini ölçen değerlendirme faktörlerinden oluşmaktadır.

"Modüler programlar öğrenci ve öğretmen için klavuzlar, öğretim araç ve gereçleri, öğretim için gerekli öğrenme elemanları ve program hedefleri ile uyumlu değerlendirme testlerini içeren paketler ya da öğretim setleri şeklinde hazırlanmaktadır" (Alkan 1992, s.45).

Modüler programlama gerçekleştirilirken aşağıdaki aşamalar yerine getirilmektedir;

- a. Alanın analizi,
- b. Yapılacak işlemlerin belirli bir biçimde gruplandırılması,
- c. Hedeflerin belirlenmesi, hedef davranışların saptanması,
- d. İşlenecek konuların seçimi,
- e. Ölçme araçlarının hazırlanması,
- f. Gerçekleştirilecek uygulamaların belirlenmesi.

Tüm bu faktörlerin yanında modüler eğitimin uygulanmasında öğrenciye kullanılacak materyal ve materyalin kullanılması sırasında yapılacaklar hakkında bilgi verilmelidir.

a. Önce derste öğrencilere kazandırılacak davranışların kullanım alanlarına dikkat çekilir ya da bu davranışların önemi hatırlatılır.

b. Öğrencilerin bir modülü tamamladıktan sonra hangi hedef davranışları kazanacakları belirtilir.

c. Derste hangi konuların işleneceği öğrencilere açıklanır.

d. Öğrencilere söz kon. (Kitap, sözlük v.b.) için kaynak listesi sunulur (Kitap, sözlük vb.).

e. Konu ile ilgili temel noktaları belirten bir şema ya da slayt sınıfa gösterilir. Slayt gösterimi ya da yazılı olarak öğrenciye aktarılan bilgilerin öğrenci tarafından okunması sağlanır. Maddeler halinde verilen bilgilerin anlaşılınca kadar okunmasının gerektiği, bir sonraki öğrenmenin bir önceki öğrenmeye bağlı olduğu hatırlatılır. Öğrencinin cevaplarının doğru olup olmadığını anlayabilmek için hangi tabloya bakması gerektiği belirtilir.

f. Bu şema yada slayt dikkatle incelendikten sonra; şema yada slaytla ilgili sorular sorulur. Böylece maddelerin öğrenilip öğrenilmediği sorularla yoklanmış olur. Öğrenciler doğru cevaplara ipucu, dönüt-düzeltilme, pekiştirme, ödül vb. yöntemlerle yönlendirilir. Hangi kısımların not alınacağı, ya da öncelik taşıdığı belirtilir.

g. Her konunun açıklamasından sonra kısa bir özeti yapılır.

h. Ders sırasında her öğrencinin kendi hızına göre ilerleme göstereceği belirtilir. İhtiyac duyulduğunda ödev verilir. Öğrenme sırasında anlaşılmayan noktalar öğretmene sorulabilir. Öğretim yapılacak materyalin ders dışında tekrar edilmesinin yararlılığı öğrenciye hatırlatılır. Slayt ya da tablolar yoluyla öğrenciye dağıtılan materyalin ders kitabındaki bilgilerle yüzde yüz benzer olduğu, materyalin konuların özetlerini içinde barındırması açısından önem taşıdığı belirtilir.

e. Sınav yapılır.

MODULER ÖĞRETİMDE ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Eğitimde geçerliği ve güvenilirliği yüksek ölçme araçları uygulandıkça, öğrenciden beklenen gelişmelerin istenilen düzeye yakın olup olmadığı, istenilen ya da istenilenin dışında öğrenmelerin oluşup oluşmadığı, eğitimin verimliliği ve etkililiği hakkında bilgi edinebilmek mümkün olabilmektedir.

Modüler öğretimde ölçme ve değerlendirilmeden yararlanmaya ilişkin ilkeler şöyle sıralanabilir:

1. İş analizi aşamaları en uygun biçimde seçilmeli ve sıralanmalıdır,

2. Modüler birimi oluşturan her bir öğrenme ögesinin hedeflerinin gerçekleşme düzeyi kontrol edilmelidir,

3. Hedef kitlenin belli bir öğrenme ögesinin gerektirdiği ön koşul öğrenmelere sahip olup olmadığı, sahipse derecesi saptanmalıdır,

4. Hedef kitleyi oluşturan kimselerin modüler birim için gerekli koşulları karşılayıp karşılamadığı, (Örneğin, renk körlüğü olmamak, tatma duygusu kuvvetli olmak, sorumluluk duygusuna sahip olmak vb.) noktalarına açıklık getirilmelidir,

5. Hedefler kapsamına girmeyen, istenlik ya da istenmedik öğrenme ürünlerinin oluşup oluşmadığı tesbit edilerek; istenmedik öğrenme durumlarının oluşmasını engelleyici önlemler alınmalıdır,

6. Öğrenme öğeleri bölgesel şartlara uygun olmalıdır,

7. Araç-gereçler uygunluğu sağlanmalıdır,

8. Giriş davranışları yeterli olmalıdır,

9. Hedef kitlenin eğitim ihtiyaçları dikkate alınmalıdır,

lıdır. (Aydın 1991, s.32)

MODÜLER ÖĞRETİMİN UYGULAMA ALANLARI VE TÜRKİYE'DEKİ DURUMU

Modüler programlamanın hem okul hem de hizmet içi eğitimde işe koşulmasının verimi arttırma, hizmeti yaygınlaştırma ve kaliteyi yükseltme şeklinde etkileri olacaktır. Türk Eğitim Sistemi içinde yaygınlaşma ve etkinleştirme gereksinimi hissedilmekte olan ve bunu tam olarak sağlayamayan kesimlerden biri hizmet içi eğitim olarak kabul edilmektedir. Bu ihtiyacı giderici değişik seçenekler arasında modüler programlama önemli bir potansiyele sahip bulunmaktadır.

Modüler programlama yöntemi genel olarak :

1. Program geliştirmede bir program hazırlama yöntemi olarak,

2. Öğretim faaliyetlerini standart hale getirmede,
3. Öğretim materyallerinin geliştirilmesinde,
4. Eğitim alt sistemleri ve programlar arasında geçiş imkanları yaratmada ve öğretim hizmetinin kredilendirilmesine olanak sağlamada,
5. Örgün eğitim dışında öğretim yolları oluşturmada kullanılmaktadır.

Türk Eğitim Sistemi incelendiğinde bu alandaki etkinlikler yapı, içerik ve yöntem açısından henüz bir oluşum

1975 ve 1979 yıllarında MEB tarafından Endüstriyel Eğitimi Geliştirme ve İşlevsel Yetişkinler Eğitimi projeleri çerçevesinde yabancı uzmanlar getirilerek modüler eğitim konusunda seminer çalışmaları yapıldığı ancak bu çalışmaların projeler kapsamında kaldığı ya da sonradan uygulamaya dönüştürülmediği anlaşılmaktadır.

Modüler Programlama konusunda gerçekleştirilen bir başka uygulama Eğitim Bilimleri fakültesi araştırma merkezi ile Milli Eğitim Bakanlığı'nın ortaklaşa yürüttüğü "Okul sanayi ortaklaşa eğitimi" projesidir. Bu proje kapsamında geliştirilen Mesleki ve Teknik Lise programlarında modüler programlama yönteminin uygulandığını ve bu yoldan 925 modül geliştirilerek öğretim programlarının standart bir yapıya kavuşturulduğu, öğretim süresinde kısalma sağlandığı, genel lise mezunlarının teknik lise mezunu olmalarına olanak sağladığı anlaşılmaktadır. (Alkan 1992, s.48)

"Modüler programlama anlayışı meslek eğitiminde belirlenmiş olan standartları değişik ihtiyaçlara göre düzenleme imkanı veren bir eğitim sistemidir." (Elgin 1992, s.26)

"3308 Sayılı yasanın getirdiği yeni yapılaşmada mesleki ve teknik eğitimde okul ve işyeri arasında gerekli etkileşimin sağlanmasında modüler programlama yaklaşımı önemli bir araç olma işlevine sahiptir.

2000 Yılına doğru klasik mesleki eğitim yaklaşımı böylece hızlı gelişimlerin beraberinde getirdiği problemleri çözme konusunda yeterli olmamaktadır. Bu nedenle de işyerlerinde, üretim birimlerinde etkililiği ve verimliliği arttırabilmek için mesleki eğitim alanlarında büyük çalışmalar sarfedilmiş ve değişmelere ayak uydurabilecek yeni bir eğitim anlayışı geliştirilmeye çalışılmıştır. Bunlardan birisi de ILO (Dünya Çalışma Örgütü)'nun geliştirmiş olduğu istihdam Edilebilir Beceri Modülleri (ISEBEM)'dir. ISEBEM'in temelinde modüler öğretim yaklaşımı bulunmaktadır.

Bu çalışmalarda modüler öğretimin iki şekilde ele alındığı anlaşılmaktadır. Birincisi; bir bölümün, bir dersin

parçalara bölünerek öğrenmenin gerçekleştirilmesidir. İkinci; ihtiyaçlar doğrultusunda istihdamın mümkün kılabilen becerilerin tanımlandığı işin ya da görevin bütünü olup, bu işin etkili yapılabilmesi için iş bölümünün sağlanmasıdır.

Fırat Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi'nde 1993 yılından beri modüler eğitim alanında önemli çalışmalar yapılmıştır. Modüllerin bazıları 1995 yılında hazırlanmıştır. Bu modüller şunlardır:

Grup A : Meslek Analizi ve Program Geliştirme

1. Öğrenci Klavuzu
2. Eğitim Programları (Temel kavramlar ve program türleri)
3. Program Geliştirme ve Sistem Yaklaşımı
4. Mesleki ve Teknik Eğitimde Program Geliştirme ve Meslek Analizi
5. Eğitimde Amaçlar
6. Öğrenme Yaşantılarının Düzenlenmesi
7. Program Değerlendirme

Grup B : Mikro Öğretim

Hazırlanan bu modüller 1994-1995 eğitim-öğretim yılı bahar yarıyılından itibaren Fırat Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi'nde kullanılmaya başlanmış olup, diğer üniversitelerde büyük ilgi görmektedir.

Ankara Üniversitesi'nce 1983 yılından beri gerçekleştirilen Mesleki ve Teknik Eğitim Sempozyumu, 1978'den başlayarak 1983'e değin sürdürülen ve Milli Eğitim Bakanlığı ile Ankara Üniversitesi, aynı üniversitenin EFAM (Eğitim Araştırma Merkezi) tarafından ortaklaşa yürütülen "Okul Sanayi Eğitimi (OSANOR)" projesinin değerlendirilmesi amacıyla düzenlenmiştir. OSANOR Projesi'nde eğitim programlarının hazırlanmasında modüler programlama yaklaşımı dayanak alınmıştır." (Semerci 1995, s.48-53)

Mesleki ve teknik eğitimde mevcut eğitim programlarının geliştirilmesi çalışmalarının yanında; yeni meslek dallarının programları üzerinde çalışılmaktadır. Ticaret ve turizm eğitimi alanında mevcut meslek dallarına ilaveten dış ticaret, turizm işletmeciliği, pratik pansiyonculuk, aşçılık, bilgi işlem, pazarlamacılık, tıp sekreterliği ve bunun gibi dallarda program hazırlıkları yapılmaktadır.

Bu programların pek çoğu endüstri ile iş alanlarının iş birliğinde bir protokole dayalı olarak uygulanmaktadır.

Yeni meslek dallarının programlarının endüstri ile iş birliği halinde hazırlanması ve uygulanmasına ilişkin çalışmalar, öğretim dairelerince koordineli ve sürekli olarak yürütülmektedir. Buna örnek olarak Birleşmiş Milletler Kalkınma Teşkilatı ile TUBİTAK tarafından yürütülmekte olan, Kocaeli-Gebze Endüstri Meslek Lisesi bünyesindeki tesislerde uygulanmaya konmuş olan Bakım Onarım Eğitim Merkezi verilebilir.

Okul ve sanayinin ortaklaşa yürüttükleri eğitim çalışmalarından elde edilen sonuçlar aşağıdaki şekilde özetlenebilir;

1. Eğitim ve istihdam kesimlerinin ortaklaşa çalışabilecekleri bir örgütsel yapı gerçekleştirilmiştir.
2. Öğrencilerin sanayide uygulama yapmalarına olanak sağlanmıştır.
3. Meslek Liselerinden mezun öğrencileri işe yerleştirmek ve gelişmeleri izleyebilmek olanağı doğmuştur.
4. Okul ve sanayi kuruluşları arasında eğitici personel alışveriş imkanı yaratılmıştır.

"Eğitim Bilimleri Fakülteleri ile Mesleki Eğitim Fakültesi'nin ortaklaşa yürüttükleri çalışmaların sonucu geliştirilip, 1990-1991 öğretim yılında uygulamaya konulan programlar, bireysel öğrenmeye katkı sağlayacak öğretim materyalinin geliştirilmesi gereksinimini doğurmuştur. Bu gereksinim sonucu modüler program hazırlama yaklaşımı kullanılmıştır. Modüller hazırlanırken geliştirilen programlar esas alınmış; ana grupların oluşturulmasında ders isimleri aynen kalmış, modül isimleri ise program içeriğinin sınırları içinde kalmıştır. Genel hedef, mevcut programın işleyişine katkı sağlamaktır. Bu nedenle modüller mesleki-tekni eğitimde öğretmen olacak adaylar için hazırlanmıştır. Bunun yanında öğretmen eğitiminin ortak özellikleri sebebiyle diğer öğretmen adayları ve ayrıca mevcut öğretmenlerin kullanımını için de uygun bir kaynaktır." (Külahçı 1995, s.1-3)

Külahçı, yukarıdaki açıklamaları ışığında ÖYMS (Öğretmen Yetiştirme Modül Serisi) geliştirmiştir. ÖYMS, öğretmen yetiştirmede kullanılan bir seri bireysel öğrenme materyalidir. Bu materyallerin her birine modül adı verilmektedir. Böylece her biri birbirini destekleyen ve birleşen modüllerle öğretmen eğitiminde bütüne ulaşılması hedeflenmiştir.

Üniversitelerimizin yanında çeşitli kamu kuruluşlarımızda modüler öğretimin katkılarından yararlanmaktadırlar.

Merkezi sistemin kullanıldığı ülkemizde okul programları Milli Eğitim Bakanlığı tarafından düzenlenmektedir. Eğitim programı geniş boyutlu bir kavramdır. Nelerin niçin, nasıl öğretileceği, sonuçların ne şekilde değerlendirileceği konularını içinde barındırır. Milli Eğitim Bakanlığı'nın hazırladığı programlar ise sadece genel boyutlarıyla ana yapıyı anlatır ve öğretmenler için klavuz kitap niteliğini taşır. Bunun sonucunda Yaygın Eğitim Enstitüsü, Yaygın Eğitim Genel Müdürlüğü, Sağlık Bakanlığı, İşverenler Sendikası olmak üzere pek çok kurum elemanlarının eğitiminde daha detaylı programlara ihtiyaç duymaktadırlar. Bu kurumlar eğitimle ilgili faaliyetlerinde programlı eğitim yaklaşımının ışığında modüler programlama yaklaşımına başvurmuşlardır.

Geleneksel programların değişikliklere ayak uyduramaması başarı sonuçlarını olumsuz yönde etkilemektedir. Özellikle yetişkin eğitiminde öğretmenin rolünü rehber olarak belirleyen ve öğretme yerine öğrenmeyi amaçlayan programlarla başarılı sonuçlara ulaşılacağı vurgulanmaktadır.

Bu amaçlar doğrultusunda en uygun program düzenleme yöntemi olarak modüler öğretim kabul edilmiştir. Bu şekilde hazırlanan programlarla el işleriyle ilgili (nakış, dikiş, çiçek yapımı v.b. gibi) konularda modüler programın uygulandığı kurslar açılmıştır. Böylece yeni bir iş hacminin yaratılması, iç ve dış tüketicinin beğeneceği malın üretilmesinde gerekli bilgi ve becerileri kazanmaları planlanmaktadır.

BÖLÜM - III

MODÜLER PROGRAM TASLAKLARI

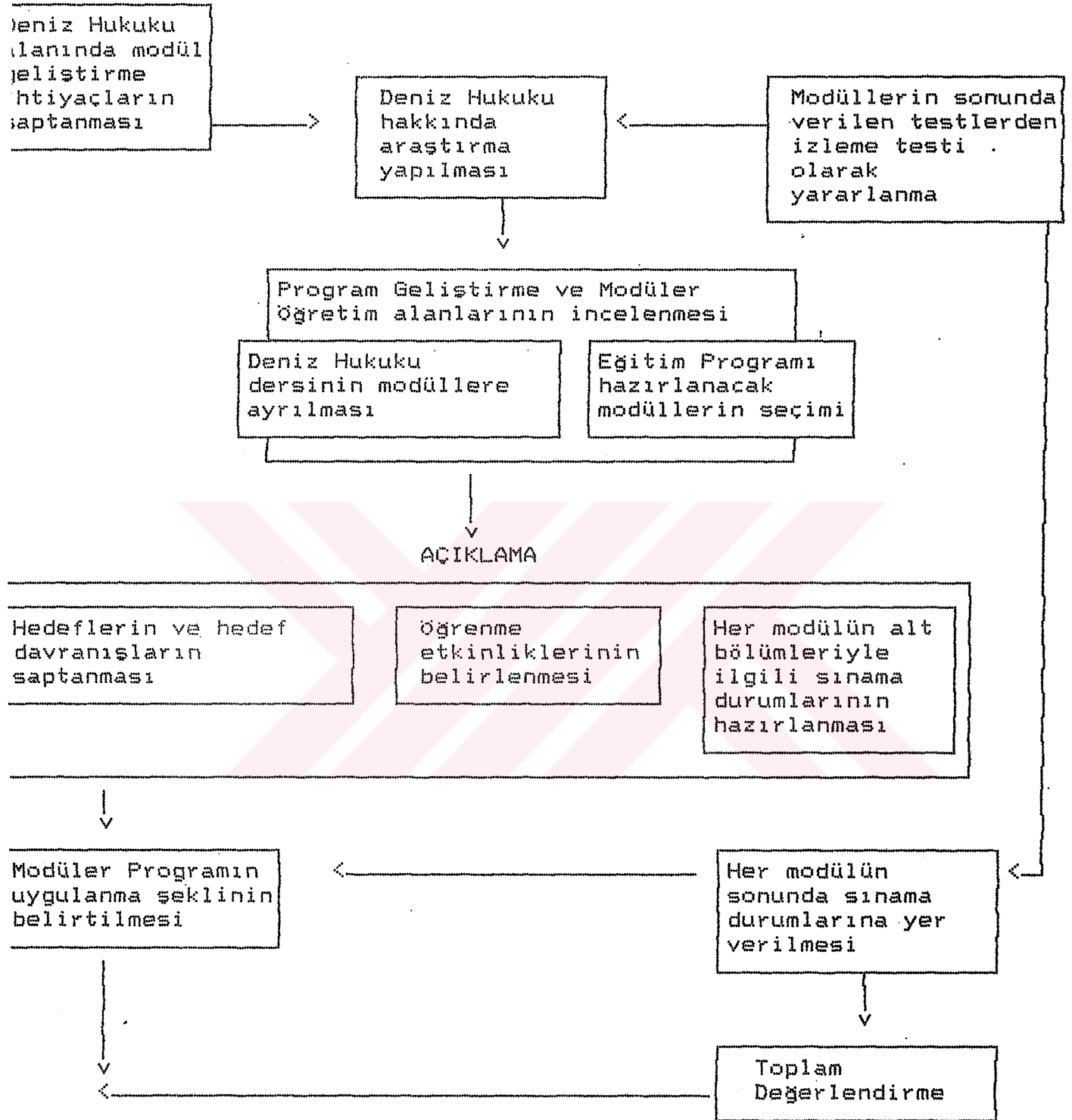
Ana branşları farklı olan askeri öğrencilere genel kültür kazandırılması amacıyla yönelik verilen oryantasyon kursları kapsamı içerisinde yer alan Deniz Hukuku ders programının analizi ve ilgili dersin üç temel modülünün modül yaklaşımı ile geliştirilmesini konu edinen bu çalışma kuramsal nitelikte bir çalışmadır.

Araştırmada Program Geliştirme ve Deniz Hukuku ile ilgili kaynaklar taranarak Deniz Hukuku dersinin programının geliştirilmesi ile ilgili veriler toplanmaya çalışılmıştır.

Bu çalışmada, Deniz Hukuku dersinin modüler programının geliştirilmesi söz konusu olduğundan modüler öğretim konusuna özel bir önem verilmiştir. Deniz Hukuku dersi sekiz modüle ayrılarak, bunların arasından "Barış Döneminde Deniz Hukuku", "Savaş Döneminde Deniz Hukuku", "Deniz Hukuku ile ilgili Sınırlar" modülleri seçilerek bu modüllerin program taslakları hazırlanmaya çalışılmıştır. Bu amaçla her bir modülle ilgili hedefler, hedef davranışlar belirlenmiş, eğitim durumları düzenlenmiş ve sınav durumlarına yer verilmiştir.

Araştırmada izlenen yolu şu şekilde özetlemek mümkündür: Deniz hukuku alanında modül geliştirme ile ilgili ihtiyaçlar saptanmıştır. Bu alan ile ilgili kaynaklar incelenmiştir. Program geliştirme ve eğitim teknolojisi ile ilgili yayınlar gözden geçirilerek, modüler öğretim üzerinde yoğunlaşmıştır.

Bu aşamalardan sonra; deniz hukuku dersinin programının, modüler programlama yöntemiyle geliştirilmesine çalışılmıştır. Bunun için öncelikle deniz hukuku dersi EK-B'de yer alan modüllere ayrılmıştır. Bu modüller arasında barış döneminde deniz hukuku, savaş döneminde deniz hukuku, deniz hukuku ile ilgili sınırlar olmak üzere üç temel modül seçilmiştir. Her modülle ilgili hedefleri ve hedef davranışları belirleme çalışmalarını, eğitim durumlarının düzenlenmesi izlemiştir. Eğitim durumlarının düzenlenmesinde öncelikle sözkonusu modül ile ilgili hedefler ve hedef davranışlar saptanmıştır. Bu hedef davranışları kazandırıcı öğretim etkinlikleri belirlenmiştir. Her modül ile ilgili sınav durumları hazırlanmıştır. Dersin başlangıcında modüllerin son bölümlerinde kullanılan sınav durumları izleme testi olarak kullanılabilir. Tüm bu çalışmalarda modüller programın uygulama şekli belirlenmeye çalışılmıştır. Bu etkinlikler aşağıdaki şekilde ana hatları ile gösterilmiştir.

Sekil-2 : Modüler Programın Hazırlanış Aşamaları

Şekil-2'den de anlaşıldığı gibi modüler programın her aşamasında değerlendirme işe koşulmaktadır. Çalışmada da bu nedenle her modülden sonra hatta modüller içerisinde sık sık değerlendirme etkinliklerine yer verilmiştir. Öğretim yapılacak alanın analizi sırasında yansıtıcı değerlendirme, programın uygulanması aşamasında girdi ve çıktıları karşılaştırmalı yönde bir değerlendirme, programı geliştirmeye yönelik olan biçimlendirici değerlendirmeye, planın uygulanma aşaması bittikten sonra programın bütününe yönelik değerlendirme yapılmıştır.

Yukarıdaki açıklamalarda belirtilen yolun izlenmesi sonucunda; saptanan modüllerle ilgili olarak modüler öğretim yaklaşımı ışığında eğitim durumları hazırlanmıştır. İzleyen sayfalarda modüler öğretimin deniz hukuku dersinin üç temel modülüne uygulanmasına yönelik taslaklar yer almaktadır.

Öğretme ve öğrenmeyi kolaylaştırmak maksadıyla 1.modül kendi içinde beş alt bölüme, 2. modül dört alt bölüme, 3. modül de dört alt bölüme ayrılmıştır.

TASLAK MODÜL-I : BARIŞ DÖNEMİNDE DENİZ HUKUKU**Birinci Modülün Hedefleri**

1. Deniz hukuku dersindeki başlıca kavramların anlam bilgisi.
2. Devletler hukukunda yaptırım gücü ile ilgili tarihi olguların bilgisi.
3. 1958 Açık denizler konvansiyonu ile ilgili düzenlemelerin bilgisi.
4. Devletin egemenliğine bağlı olma faktörüne göre denizleri sınıflama bilgisi.
5. Yabancı silahlı kuvvetlerin yapacağı ziyaretleri sınıflama bilgisi.
6. Başlıca uluslararası su yollarının bilgisi.
7. Barış döneminde deniz hukuku ile ilgili olarak devletler arası ilişkileri düzenleyen temel ilkelerin bilgisi.
8. Barış döneminde deniz hukuku ile ilgili ilkeleri yorumlayabilme.
9. Barış döneminde deniz hukuku ile ilgili kural ve ilkeleri bir problem durumunda işe koşabilme.
10. Barış döneminde deniz hukuku ile ilgili alınan bir kararı değerlendirebilme.

Birinci Modülün Hedef Davranışları

1. Barış döneminde deniz hukuku ile ilgili başlıca kavramların anlam bilgisi.
 - a. Deniz Hukuku kavramının tanımını derste geçen ifadesi ile yazma/söyleme/şecip işaretleme.
 - b. Devletin deniz ülkesi kavramını derste geçen ifadesi ile yazma/söyleme/şecip işaretleme.
 - c. Doktrin kavramının tanımını derste geçen ifadesi ile yazma/söyleme/şecip işaretleme.

d. Deniz hukuku açısından genel hukuk ilkeleri kavramının açıklamasını derste geçen ifadesiyle yazma/söyleme/ seçip işaretleme.

e. Geçiş kavramının tanımını derste geçen ifadeyle yazma/söyleme.

f. Geçişin zararsızlığı kavramının tanımını derste geçen ifadesi ile yazma/söyleme/ seçip işaretleme.

g. Transit geçiş kavramının tanımını derste geçen ifadesi ile yazma/söyleme/ seçip işaretleme.

h. Su yolları kavramının tanımını derste geçen ifadesiyle yazma/söyleme/ seçip işaretleme.

i. Boğaz kavramının tanımını derste geçen ifadesi ile yazma/söyleme/ seçip işaretleme.

j. Açık deniz kavramının tanımını derste geçen ifadesi ile yazma/söyleme/ seçip işaretleme.

k. Deniz haydutluğu kavramının tanımını derste geçen ifadesi ile yazma/söyleme/ seçip işaretleme.

2. Devletler hukukunda yaptırım gücü ile ilgili tarihi olguların bilgisi.

a. 1982 Tarihli Birleşmiş Milletler konvansiyonunda kıyı devletinin yetkilerini içeren düzenlemeleri yazma/ söyleme.

b. 1982 Tarihli Birleşmiş Milletler konvansiyonunda kıyı devletinin yükümlülüklerini içeren düzenlemeleri yazma/söyleme.

c. 1982 Birleşmiş Milletler konvansiyonunda geçişle ilgili düzenlemeleri yazma/söyleme.

d. Korfu Boğazı davası sonunda belirlenen geçişin zararsızlığı ile ilgili düzenlemeleri yazma/ söyleme.

e. 1958 Cenevre Konferansında belirlenen düzenlemeleri ana hatları ile yazma/söyleme.

f. Yabancı deniz ve hava kuvvetlerinin Türkiye'yi ziyaretleri ile ilgili düzenlemelerin neler olduğunu yazma/ söyleme.

g. 476 sayılı karasuları kanununda yer alan düzenlemeleri yazma/söyleme.

h. Başlıca uluslar arası su yollarından geçiş ile ilgili anlaşmalarda yer alan düzenlemeleri yazma/söyleme/ seçip işaretleme.

1. Tarihi olguların ışığında Boğazların hukuki durumunu yazma/söyleme.

4. 1958 Açık denizler konvansiyonu ile ilgili düzenlemelerin bilgisi.

a. Bütün devletlerin açık denizlerden yararlanma ilkelerini yazma/söyleme.

b. Açık deniz serbestliklerinin kullanımına ilişkin kuralları yazma/söyleme.

5. Devletin egemenliğine bağlı olma faktörüne göre denizleri sınıflandırma bilgisi.

a. Devletin egemenliğine bağlı deniz kavramını yazma/söyleme.

b. Açık deniz kavramını yazma/söyleme/ seçip işaretleme.

6. Yabancı silahlı kuvvetlerin yapacağı ziyaretleri sınıflama bilgisi.

a. Resmi ziyaret kavramını yazma/söyleme.

b. Gayri Resmi ziyaret kavramını yazma/söyleme/ seçip işaretleme.

7. Başlıca uluslararası su yollarının bilgisi.

a. Başlıca uluslararası su yollarını listeleme/ yazma/söyleme/ seçip işaretleme.

b. Verilen uluslararası su yollarının saptanması ile ilgili yöntemin hangi uluslararası su yolu için geçerli olduğunu yazma/söyleme/ seçip işaretleme.

7. Barış döneminde deniz hukuku ile ilgili olarak devletler arası ilişkileri düzenleyen temel ilkelerin bilgisi.

a. Kıyı devletlerinin yükümlülüklerini düzenleyen temel ilkeleri yazma/söyleme/ seçip işaretleme.

b. Kıyı devletlerinin yetkilerini düzenleyen temel kuralları yazma/söyleme/ seçip işaretleme.

c. Zararsız geçişi erteleme yetkisi ile ilgili kuralları yazma/söyleme/ seçip işaretleme.

d. Geçişin zararlı kabul edildiği durumlar ile ilgili kuralları yazma/söyleme/ seçip işaretleme.

e. Ziyaretler ili ilgili uyulması gereken başlıca kuralları yazma/söyleme/seçip işaretleme.

f. Transit geçişi düzenleyen başlıca kuralları yazma/söyleme/seçip işaretleme.

g. Montreux Boğazlar Sözleşmesinde yer alan ticaret, savaş ve hava gemileri ile ilgili kuralları yazma/söyleme/seçip işaretleme.

h. Açık denizin serbestliği ile ilgili kuralları yazma/söyleme/seçip işaretleme.

ı. Deniz haydutluğunun tesbiti ile ilgili kuralları yazma/söyleme/seçip işaretleme.

j. Açık denizde izinsiz radyo yayını yapılması durumunda yetkinin kullanılması ile ilgili kuralları yazma/söyleme/seçip işaretleme.

k. Kesintisiz izleme yetkisini düzenleyen temel kuralları yazma/söyleme/seçip işaretleme.

B. Barış döneminde deniz hukuku ile ilgili ilkeleri yorumlayabilme.

a. Belirtilen ilkelerin hangi amaçlarla kullanıldığını kendi cümleleri ile yazma/söyleme/seçip işaretleme.

b. Barış döneminde deniz hukuku ile ilgili ilkelere tarafların lehine yada aleyhine değiştirilmesi durumunda etkilerini yazma/söyleme/seçip işaretleme.

c. Belirtilen ilkelerin birbirini destekleyici yönlerini kendi cümleleri ile yazma/söyleme/seçip işaretleme.

d. Barış döneminde deniz hukuku ile ilgili ilkelere birine uyulmaması durumunun diğer ilkeler üzerindeki etkilerini yazma/söyleme/seçip işaretleme.

9. Barış döneminde deniz hukuku ile ilgili kural ve ilkeleri bir problem durumunda işe koşabilme.

a. Barış döneminde deniz hukuku ile ilgili verilen kuralların işlevlerini ana hatları yazma/söyleme/seçip işaretleme.

b. Barış döneminde deniz hukuku ile ilgili verilen kuralların etkililik derecelerini karşılaştırıp; gerekçeyle yazabilme.

c. Barış döneminde deniz hukuku ile ilgili kural ve ilkeleri kullanarak verilen bir problemi çözebilme.

10. Barış döneminde deniz hukuku ile ilgili alınan bir kararı değerlendirebilme.

a. Barış döneminde tarafların deniz hukuku ile ilgili haklarının neler olduğunu yazma/söyleme/şecip işaretleme.

b. Barış döneminde deniz hukuku ile ilgili olarak çıkabilecek problemlere çözüm önerileri getirebilme.

c. Barış döneminde deniz hukuku ile ilgili olarak getirilen bir düzenlemenin etkilerini yazma/söyleme/şecip işaretleme.

Deniz Hukuku dersinde kursiyerlere birinci modülle ilgili olarak kazandırılacak hedefler ve hedef davranışlar belirlendikten sonra sıra bu davranışları kazandırmaya yönelik "Eğitim Durumları" nın düzenlenmesine gelmiştir. İzlenen sayfalarda birinci modülün alt bölümleri için düzenlenen eğitim durumları yer almaktadır.

BİRİNCİ MODÜL BİRİNCİ ALT BÖLÜM

HEDEF DAVRANIŞLAR	KULLANILACAK ARAÇ - GEREÇLER	EĞİTİM DURUMLARI
<p>1. Deniz Hukuku kavramının tanımını derste geçen ifade- siyle yazma/söyleme.</p>	<p>* Tepegöz * Dia (1. Dia) * Deniz Hukuku ders notu (Ders Kitabı) K.Mürsel Egt. Mrk.K.1191 Basımevi, Ka- ramürsel 1995. * Dz.K.K.1191 Dz.Harekatla- rında Ulusal ve Uluslararası Hukuk, Dz. K.K.1191 Ba- simevi, İstan- bul 1994. * FERHANOĞLU, Ferhan; Türki- ye'nin çevre denizlerde se- yir güvenliği, Kurtarma konu- sundaki yetki ve yükümlülük- leri. Doktora tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara 1991.</p>	<p>GİRİŞ : Barış zamanı deniz hareketleri hukuku bölümünün bu kısmı, barış zamanında devletlerin denizlerdeki çıkarla- rını korurken, gerçekleştirdikleri davranışları içeren uluslararası hukukun prensiplerini vermektedir. Tarihsel olarak devletler arasında kuvvet kullanımını belirleyen uluslararası hukuk, savaş zamanında uygun olan kurallar ve barış zamanında uygun olan kurallar ile ilgili olarak ikiye ayrılır. Dünyada devletler son derece düşmanca olaylar devam ediyor. Bu noktada devletler hukuku bir can simidi olarak karşımıza çıkıyor. Bu bölümde deniz hukuku, devletler hukuku ve genel hukuk kuralları ile içiçe incelenecektir.</p> <p>HEDEFLER : Bu modül ile ilgili hedefler hatırlatılır.</p> <p>DİKKATI ÇEKME : Yazılı dokümanda aşağıdaki sorularla derse giriş yapı- lır. " . Devletler hukukunun yaptırım gücü nedir? " . Kıyı devletinin deniz hukukuna bağlı olarak yetki ve hükümlükleri nelerdir? " . Geçişin zararsızlığı hangi ölçütlere bağlıdır? " . 1958 Cenevre Konferansı ve deniz hukuku arası- naki bağlantı hakkında bildikleriniz nelerdir? " . Yabancı ülkeleri deniz yoluyla ziyaret edebilme- nin koşulları nelerdir?</p>

HEDEF DAVRANIŞLAR	KULLANILACAK ARAÇ - GEREÇLER	EĞİTİM DURUMLARI
		<p>Transit geçiş ile ilgili olarak Türkiye'deki uygulamalar nelerdir?</p> <p>Başlıca uluslararası su yolları nelerdir?</p> <p>Bogazlar ve hukuki durumu hakkında bildikleriniz nelerdir?</p> <p>Acık denizler ve hukuksal düzeni, devletin deniz üzerindeki yetkileri hakkında bildikleriniz nelerdir?"</p> <p>Öğrencilere her bir soru ile ilgili olarak ipuçları da yazılı olarak sunulur (Dia 1-6). Böylece öğrencilerin soruları basit biçimde yanıtlamaları sağlanır. Soruların yanıtları ile ilgili detaylı bilgilerin dersin sonunda kazanılacağı belirtilir.</p> <p>Toplum düzeni açısından deniz hukuku ile ilgili kuralların gerekliliği ile trafik kurallarının gerekliliği konularında öğrencilere bağlantı kurdurulur.</p> <p>GÖDÖLEME :</p> <p>Öğrencilerin barış döneminde devletlerin deniz üzerindeki hak ve yetkilerini neden öğrenmek zorunda oldukları bir tartışma ortamı açacak şekilde "Neden ve Ne için"ler ele alınarak öğrencinin katkıları ile dikkati çekme bölümünde verilen bilgiler gözden geçirilir.</p> <p>Bu ders ile kazanılacak bilgilerin öğrencilerin meslek hayatlarında işe koşulacağı belirtilir. Bu yapılırken işe "Ornek Olay" yönteminin kullanılması yararlı kabul edilmektedir.</p>

HEDEF DAVRANISLAR	KULLANILACAK ARAC - GERECLER	E Ğ İ T İ M D U R U M L A R I
		<p>Bu aşamada aşağıdaki açıklama uygun görülmektedir.</p> <p>"Geçtiğimiz dönemlerde gerçekleştirilen kararlılık tatbikatı sırasında Amerika'ya ait USS Saratoga uçak gemisinin Sea Sparrow füzesi ile TCG Muavenet gemimizin vurulduğunu hatırlayacaksınız. Bu olayda hangi deniz hukuku kurallarının çiğnendiği konusundaki görüşleriniz nelerdir?"</p> <p>Şeklindeki bir sorunun sorulması ve öğrencilerin tartışma ortamı içine yöneltilmesi.</p> <p>GÖZDEN GEÇİRME :</p> <p>Öğrencilere derste kazandırılmak istenen hedef ve davranışlar sunulur.</p> <p>GEÇİŞ :</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Deniz hukuku, devletin deniz ülkesi, geçiş, geçişin zararesizliği, transit geçiş, boğaz, açık deniz, deniz haydutluğu kavramlarının açıklamaları (Dia 1), 2. Devletler hukukunun kaynakları, kıyı devletin yükümü ve yetkileri, zararesiz geçiş erteleme yetkisi, geçişin hangi noktada zararlı kabul edildiği, transit geçiş koşulları konularındaki ilke ve kuralları maddeler halinde belirten bir dia (Dia 2), öğrencilere sunulur. Dia'da yer alan tanımlar ve diğer açıklamalar üzerinde öğrencilere sorular sorulur. Öğrenci cevapladığı her sorunun ışığında bir açıklamayı okur ya da diğer bir soruyu cevaplama etkinliğine yönelir.

HEDEF DAVRANIŞLAR	KULLANILACAK ARAÇ - GEREÇLER	E Ğ İ T İ M D U R U M L A R I
		<p>GELİŞTİRME :</p> <p>Bu bölümde öğrencilere kazandırılmak istenen davranışlar hakkında soru sorulur. Öğrencilerden doğru yanıt gelmiyorsa ipuçları, düzeltme ve dönütlerden yararlanır. Öğrenci dersin her bölümü ile ilgili olarak verilen sorulardan % 80'ini cevaplандığıında, bir sonraki bölümün öğretimine geçileceği, aksi takdirde bir önceki bölümün öğretiminin tekrar edileceği belirtilir.</p> <p>Dersin başlangıcında verilen dia (Dia 1-2) tekrar kullanılarak sorular sorulur ve istenilen cevaplar alınana dek "Yanlış cevap-açıklayıcı bilgi" yöntemi kullanılır</p> <p>1 No'lu dia yansıtılır. Bununla ilgili olarak aşağıdaki soru sorulur.</p> <p>"SORU : Deniz hukuku denilince ne anlıyorsunuz?"</p> <p>Bu sorunun ardından, aşağıdaki cevabın tüm öğrencilerce kavranması sağlanır.</p> <p>"CEVAP : Deniz Hukuku; deniz ve denizcilikle ilgili kuralları inceleyen bir bilim dalıdır. Deniz hukuku hem özel hem de kamu hukukuna dahil konuları ele alır. Genel uluslararası hukukun deniz ve denizcilikle ilgili konuları deniz hukuku kapsamında olmakla beraber, kamu hukukuna da dahildir."</p>

E Ğ İ T İ M D U R U M L A R I

KULLANILACAK
ARAÇ - GEREÇLER

HEDEF DAVRANIŞLAR

2. Devletin deniz ülkesi kavramının tanımının derste geçen ifadesiyle yazma/söyleme.

* Tepegöz
* Dia (1. Dia)

1 No'lu dia yansıtılır. Bununla ilgili olarak aşağıdaki soru sorulur.

"SORU : Devletin deniz ülkesi ile anlatılmak istenen nedir?"

Bu sorunun ardından aşağıdaki cevabın tüm öğrencilerce kayranması sağlanır.

"CEVAP : Devletin deniz ülkesi, kara parçası üzerindeki egemenliğinin doğal sonucu ve bunun bir parçasıdır. İç sularında devlet, kara ülkesindeki bütün yetkililere sahiptir. Kara sularında ise bu yetkililer bazı bakımlardan sınırlandırılmıştır. Devletin deniz ülkesi, kara suları dış sınırına kadar olan bölümü kapsamaktadır."

3. Doktrin kavramının tanımını, derste geçen ifadesiyle yazma/söyleme.

* Tepegöz
* Dia (1. Dia)

1 No'lu dia yansıtılır. Bununla ilgili olarak aşağıdaki soru sorulur.

"SORU : Doktrin kavramı ile ne anlıyorsunuz?"

Bu sorudan sonra aşağıda verilen cevabın tüm öğrencilerce kayranmasına çalışılır.

"CEVAP : Devletler hukuku, yazarları ile hukuk bilgilerinin fikirleri ve yayınları doktrin meydana getirir."

HEDEF DAVRANIŞLAR	KULLANILACAK ARAÇ - GEREÇLER	EĞİTİM DURUMLARI
<p>4. Deniz hukuku açısından genel hukuk ilkeleri kavramının açıklamasını derste geçen ifadeyle yazma/ söyleme.</p>	<p>* Tepegöz * Dia (1. Dia)</p>	<p>1 No'lu dia yansıtılır. Bununla ilgili olarak aşağıdaki soru sorulur.</p> <p>"SORU : Devletler hukuku ile genel hukuk ilkeleri arasında ne gibi bir bağlantı vardır?"</p> <p>Bu sorudan sonra aşağıdaki cevaba ulaşılmaya sağlanılır.</p> <p>"CEVAP : Genel hukuk ilkeleri devletler hukukunun yazılı olmayan kaynakları arasında önemli bir yer tutar."</p>
<p>5. Barış döneminde deniz hukuku ile ilgili verilen kuralların etkililik derecelerini karşılaştıırıp gerekçeyle yazabilme.</p>	<p>* Tepegöz * Dia (2. Dia)</p>	<p>2 No'lu dia yansıtılır. Bununla ilgili olarak aşağıdaki soru sorulur.</p> <p>"SORU : Devletler hukukunda yaptırım (Müeyyide) sorunu denilince ne anlıyorsunuz?"</p> <p>Bu sorudan sonra aşağıdaki cevaba ulaşılmaya çalışılır</p> <p>"CEVAP : Devletler hukukunun harpten başka bir yaptırım gücü olmadığı, harbin ise ancak kuvvetlinin üstün gelmesine hizmet edeceği ısrarla ileri sürülmüştür. Ancak bu konudaki itirazlar günümüzde büyük ölçüde değerini kaybetmiştir. Bugün için devletler hukukunun karşılıklı menfaat ve misilleme gibi yaptırım (Müeyyide) olanakları yanında Birleşmiş Milletler anlaşmaları ile bu anlaşma esaslarına uymayanlara karşı gerçeginde zorlama önlemleri (Silahlı kuvvet kullanılması, ekonomik ve siyasi ilişkilerin kesilmesi) alınması mümkün olabilmektedir.</p>

HEDEF DAVRANISLAR	KULLANILACAK ARAC - GERECELER	E B İ T İ M D U R U M L A R I
<p>6. 1982 Tarihli Birleşmiş Milletler konvansiyonlarında kıyı devletinin yetkilerini içeren düzenlemeleri yazma/söyleme.</p> <p>7. Kıyı devletlerinin yetkilerini düzenleyen temel kuralları yazma/söyleme/secip işaretleme.</p>	<p>* Tepegöz * Dia (1 ve 2 No'lu Dialar)</p>	<p>1 ve 2 No'lu dia yansıtılır. Bununla ilgili olarak aşağıdaki sorular sorulur.</p> <p>"SORU-1: Kıyı devletinin yetkileri nelerdir?" "SORU-2: Kıyı devletinin zararsız geçişi erteleme yetkisinin boyutları nelerdir?" "SORU-3: Üçüncü deniz hukuku konferansına bağlı olarak gelişen 1978 tarihli yönetmeliğin en önemli kararı nedir?" "SORU-4: Ziyaretler ile ilgili olarak uygulanması gerekli başlıca kurallar nelerdir?" Bu sorulardan sonra aşağıdaki cevaplara ulaşmaya çalışılır.</p> <p>"CEVAP-1: Kıyı devletinin yetkileri: a. Zararsız olmayan geçişi önlemek için gerekli önlemleri almak, b. Karasularında geçerli olan hukuksal düzeni uygulamak. "CEVAP-2: Kıyı devletinin zararsız geçişi erteleme yetkisi : a. Zararsız geçiş güvenliğinin korunması için. b. Karasularının belirlenmiş bazı kesimleri bakımından. c. Gecici olarak yabancı gemiler arasında bir ayırım yapılmaması yönünden. d. Uygun bir biçimde ilan edilerek uygulanabilir.</p>

HEDEF DAVRANIŞLAR	KULLANILACAK ARAÇ - GEREÇLER	EĞİTİM DURUMLARI
		<p>"CEVAP-3: Barış döneminde yabancı silahlı kuvvetlere bağlı gemilerin Türk içsularına ve limanlarına gelişleri ve buradaki hareket ve faaliyetlerine ilişkin ilke ve yöntemler ile ilgili düzenlemeler getirilmiştir. Barış döneminde ticari ve askeri gemilerin Türk karasularından zararsız geçişleri ile ilgili herhangi bir kısıtlama söz konusu değildir. Ancak, Montreux sözleşmesi hükümleri geçerlidir."</p> <p>"CEVAP-4: a. Yabancı silahlı kuvvetlere bağlı gemiler Türk içsuları ve limanlarında buldukları sürece Türk mevzuatına, uluslararası hukuka ve anlaşmalara aykırı davranamazlar.</p> <p>b. Türkiye'nin savunmasını ve güvenliğini etkileme amacına yönelmiş herhangi bir propaganda faaliyetinde bulunamazlar.</p> <p>c. Türk içsuları ve limanlarında buldukları sürece sebep oldukları zararı ödemekle yükümlüdürler.</p> <p>d. Türk hükümetinin izni olmadıkça sualtı dinleme, tesbit, izleme ve teşhis cihazlarını kullanamazlar.</p> <p>e. Gemiler izin almadan bünyelerindeki uçak ve helikopterleri Türk hava sahası içinde uçuramazlar.</p> <p>f. İzin almadıkça Türk karasuları ve hava sahasında tatbikat, sondaj yapamazlar.</p> <p>g. Gemiler Türk makamlarınca gösterilen yerlere demirlemek ya da yanaşmak zorundadırlar.</p> <p>g. Ziyaret süresini ayrı bir izin almadıkça aşamazlar.</p>

HEDEF DAVRANISLAR	KULLANILACAK ARAÇ - GEREÇLER	E B İ T İ M D U R U M L A R I
<p>8. 476 sayılı karasuları kanununda yer alan düzenlemeleri yazma/söyleme.</p>	<p>*Tepegöz *Dia (1. ve 2. Dia)</p>	<p>1. ve 2. nolu dialar yansıtılır. Öğrencilere 476 sayılı karasuları kanunu ile ilgili olarak aşağıdaki soru sorulur. "SORU: 476 sayılı karasuları kanunu ile ilgili düzenlemeler nelerdir?"</p> <p>Bununla ilgili olarak aşağıdaki cevabın alınmasına değin öğrenciler yönlendirilir.</p> <p>"CEVAP: Türk karasularının genişliği 15 Mayıs 1964 tarihinde 476 sayılı Karasuları kanunu ile saptanmıştır. Bu kanuna göre; Türk karasularının genişliği prensip olarak 6 mildir. Ancak karasularının genişliği 6 milden fazla olan devletlere karşı Türk karasularının genişliği 6 milden fazla olan devletin karasularının genişliği kadar olur. ayrıca Türk karaülkesinin komşusu bir devletin karasuları toplamından az ise, her iki devlet kara ülkesi arasındaki orta hat Türk karasularının dış sınırını oluşturur."</p>

E S İ T İ M D U R U M L A R I		
KULLANILACAK ARAC - GEREÇLER	* Tepegöz * Dia (2. Dia)	<p>2 No'lu dia yansıtılır. Bununla ilgili olarak aşağıdaki soru sorulur.</p> <p>"SORU : Kıyı devletinin yükümlülükleri nelerdir?" Bu sorudan sonra aşağıdaki cevaba ulaşılmaya çalışılır.</p> <p>"CEVAP : Kıyı devletinin yükümlülükleri; a. Zararsız olan geçişi önlemek, b. Ulaştırma ile ilgili tehlikeleri dü- yurmak, c. Yabancı gemilerden geçiş için ücret al- mamak, d. Yabancı gemiler için zararsız geçiş hakkının reddedilmesi veya kısıtlanması sonucunu doğu- racak koşullar ileri sürmemek, e. Geminin bulunduğu devletler arasında veya geminin taşıdığı yükün yüklendiği, boşaldığı veya taşıdığı devletler arasında ayırım yapmamak."</p>
HEDEF DAVRANISLAR	* Tepegöz * Dia (1. ve 2. Dia)	<p>1 ve 2 No'lu dia yansıtılır. Bununla ilgili olarak aşağıdaki sorular sorulur.</p> <p>"SORU-1: Devletler hukukunun kaynakları nelerdir?" "SORU-2: Devletler hukukunda yazılı olmayan kaynaklar nelerdir?" "SORU-3: Devletler hukukunda "Hakkaniyet ve nispet" kavramlarının yeri nedir?"</p> <p>Bu sorulardan sonra aşağıdaki cevaplara ulaşılmaya çalışılır.</p>
HEDEF DAVRANISLAR	* Tepegöz * Dia (1. ve 2. Dia)	<p>9. Kıyı devletinin yükümlülüklerini düzenleyen temel ilkeleri yazma/söyleme.</p>
HEDEF DAVRANISLAR	* Tepegöz * Dia (1. ve 2. Dia)	<p>10. Belirtilen ilkelere hangi amaçlarla kullanıldığını kendi cümleleriyle yazma/söyleme/secip işaretleme.</p>

HEDEF DAVRANISLAR	KULLANILACAK ARAC - GERECLER	E B I T I M D U R U M L A R I
		<p>"CEVAP-1: Devletler hukukunun kaynakları; a. Devletler hukukunun maddi kaynakları, b. Devletler hukukunun şekli kaynakları, olarak ele alınabilir.</p> <p>Maddi kaynakların kapsamına; hukuk kurallarını yaratan sebepler, devletler arası dayanışma gibi hukukun gerçek kaynakları girmektedir.</p> <p>Şekli kaynakların kapsamına; devletler hukukunun görünüş şekilleri, belirtme biçimleri girer.</p> <p>Yazılı kaynaklar olarak milletlerarası anlaşmalar, mahkeme icthatları ve doktrin kabul edilmektedir.</p> <p>"CEVAP-2: Devletler hukukunun yazılı olmayan kaynakları; a. Milletlerarası teamül, b. Genel hukuk ilkeleri, c. Hakkaniyet ve nispet.</p> <p>"CEVAP-3:Hakkaniyet ve nispet adaletinin belirli bir olaya tatbiki, belirli bir olayda adaletinin gerçekleşmesi veya objektif adaletinin belli bir olaya, bu olayın özellikleri göz önünde tutularak uygulanmasıdır.</p>

HEDEF DAVRANISLAR	KULLANILACAK ARAC - GEREÇLER	EĞİTİM DURUMLARI
<p>1. Geçiş kavramının tanımını derste geçen ifadeyle yazma/söyleme/secip işaretleme.</p>	<p>* Tepegöz * Dia (3. Dia)</p>	<p>Ders boyunca "Deniz hukuku, devletin deniz ülkesi, devletler hukukunun kaynakları, devletler hukukunda yaptırım (Müeyyide) tanımlamalarının kıyı devletlerinin yüküm ve yetkilerinin incelendiği belirtilir. Öğrencilerin deniz hukuku dersinde işlenen bu konularla meslek yaşamları boyunca dia karşılaşılabacakları hatırlatılır. Öğrencilere sunulan dia (Dia 3) ile konunun ana hatları verilir. Dia'daki konular incelenir. Geçiş, geçişin zararsızlığı, transit geçiş tanımlamalarının kısa açıklaması ile;</p> <p>a. 1982 Birleşmiş Milletler konvansiyonunun zararsız geçiş ile ilgili hükümlerini, b. Ziyaretler ile ilgili ilke ve kuralları, c. Transit geçiş ile ilgili ilke ve kuralları,</p> <p>maddeler halinde belirten bir dia öğrencilere sunulmalıdır.</p> <p>Dia'da yer alan tanımlar ve diğer açıklamalar üzerinde öğrencilere sorular sorulur. Öğrenci cevapladığı her sorunun ışığında bir açıklamayı okur ya da bir diğer soruyu cevaplama etkinliğine yönelir.</p> <p>"SORU : Geçiş kavramı ile ne anlıyorsunuz?" Bu sorunun ardından aşağıdaki cevaba ulaşılmaya çalışılır.</p> <p>"CEVAP : İcsulara ve icular dışındaki bir yüklemeye yerine veya liman kolaylığına uğramaksızın karasularını katetmek amacıyla karasularında seyir etmektir.</p>

HEDEF DAVRANISLAR	KULLANILACAK ARAC - GEREÇLER	E B İ T İ M D U R U M L A R I
<p>nunda geçiş ile ilgili düzenlemeyi yazma/söyleme.</p>		<p>"SORU : 1982 Birleşmiş Milletler Konvansiyonunun geçiş ile ilgili hükümleri nelerdir?"</p> <p>Bu sorudan sonra aşağıdaki cevaba ulaşılmaya çalışılır.</p> <p>"CEVAP : Geçiş sürekli ve çabuk yapılmalıdır. Karasularında durma ve demirleme, ulaştırmanın olağan gereği veya zorlayıcı neden ya da tehlike dolayısıyla ya da tehlike ve zaruret içinde bulunan kişilere, gemilere veya uçaklara yardım amacıyla zorunlu olduğunda geçiş kapsamına giren bir eylem olarak değerlendirilir.</p>
<p>5. Korfı bogazı davası sonunda belirlenen geçişin zararsızlığı ile ilgili düzenlemeleri yazma/söyleme.</p>	<p>* Tepegöz * Dia (3. Dia)</p>	<p>3 No'lu dia yansıtılır. Bununla ilgili olarak aşağıdaki soru sorulur.</p> <p>"SORU : Zararsız geçiş konusunda tek önemli yargı adalet divanının kararıdır. Bu durum ile ilgili olarak İngiltere ve Arnavutluk arasındaki Korfı Bogazı davasının tarihi gelişim ve sonuçları nelerdir?"</p> <p>Bu sorudan sonra aşağıdaki cevaba ulaşılmaya çalışılır.</p> <p>"CEVAP : Yunanistan'ın Arnavutluk ile savaş durumunda olduğunun ileri sürüldüğü bir dönemde 15 MAYIS 1946'da iki İngiliz savaş gemisinin Korfı Bogazı'nın Arnavutluk kesiminden geçişleri sırasında kiyıdan ateş edilmiştir. İngiltere, bogazlardan zararsız geçişin uluslararası hukuk alanında tanınan bir hak olduğunu ileri sürmüştür, Arnavutluk ise bunun için önceden izin alınması gerektiğini</p>

HEDEF DAVRANISLAR	KULLANILACAK ARAC - GEREKLER	E B İ T İ M D U R U M L A R I
		<p>söylemiştir. Taraflar görüşlerinde ısrar etmiştir. Adalet divanı devletlerin savaş gemilerini, zararsız olmak koşuluyla barış döneminde açık denizin iki kesimi arasında, uluslararası ulaştırmada kullanılan bogazlardan geçirme hakkına haiz olduklarını ve aksine anlaşma yoksa kıyı devletinin zararsız geçişi yasaklayamayacağını belirtmiştir."</p>
<p>6. 1958 Cenevre Konferansında belirlenen düzenlemeleri ana hatları ile yazma/söyleme.</p>	<p>* Tepegöz * Dia (3. Dia)</p>	<p>3 No'lu dia yansıtılır. Bununla ilgili olarak aşağıdaki soru sorulur.</p> <p>"SORU : 1958 Cenevre Konferansı sonunda ülkemizdeki gelişmeler nelerdir?"</p> <p>Bu sorudan sonra aşağıdaki cevaba ulaşılmaya çalışılır.</p> <p>"CEVAP : Türkiye'de bu konudaki yönetmelige göre, Türkiye'deki limanları ziyaret edecek gemilerin diplomatik kanaldan izin almaya yükümlü oldukları belirtilmiştir. Yönetmelikte icusulara girmeden karasularından geçecek gemiler ile icusulara girmek üzere karasularından geçen gemiler arasında bir ayırım yapılmamıştır."</p>
<p>7. Yabancı deniz ve hava kuvvetlerinin Türkiye'yi ziyaretleri ile ilgili düzenlemelerin neler olduğunu yazma/söyleme.</p>	<p>* Tepegöz * Dia (3. Dia)</p>	<p>3 No'lu dia yansıtılır. Bununla ilgili olarak aşağıdaki sorular sorulur.</p> <p>"SORU-1: Türkiye 3. Deniz hukuku konferansı ile Türk karasularından zararsız geçiş konusunda ne gibi düzenlemelere gidilmiştir."</p>

HEDEF DAVRANISLAR	KULLANILACAK ARAC - GEREÇLER	E Ğ İ T İ M D U R U M L A R I
8. Montreux Boğazlar sözleşmesinde yer alan ticaret, savaş ve hava gemileri ile ilgili kuralları yazma/söyleme/işaretleme	*Tepegöz *Dia (3. Dia)	<p>"SORU-2: 3. Deniz hukuku konferansının tamamlanması ve 1982 tarihli Birleşmiş Milletler konvansiyonunda savaş gemilerinin geçişi ile ilgili olarak hangi düzenlemeler yapılmıştır?"</p> <p>Bu sorulardan sonra aşağıdaki cevaba ulaşmaya çalışılır.</p> <p>"CEVAP-1: Barış döneminde yabancı silahlı kuvvetlere bağlı gemilerin Türk karasularından geçiş yapmaları, bu tarihten belli bir süre (En az 15 gün) önce bildirimde bulunmaları, ziyaret amacıyla Türk icularına ve limanlarına girmeleri ve buralarda kalmaları koşullara bağlanmıştır."</p> <p>"CEVAP-2: Savaş gemilerinin geçişi izin ve ihbar koşullarına bağlanmamış, sadece zararsız geçiş hakkını kullanmakta olan nükleer güçler çalışan gemilerin çeşitli özel güvenlik önlemleri almaları zorunluluğu getirilmiştir."</p> <p>3' nolu dia yansıtılır. Bununla ilgili olarak aşağıdaki soru sorulur;</p> <p>"SORU: Bu sözleşme ile ticaret ve savaş gemileri arasında barış dönemine ilişkin hangi düzenlemelere gidilmiştir? Bununla ilgili olarak aşağıdaki cevaba ulaşılmaya çalışılır."</p> <p>"CEVAP : Ticaret gemileri barış zamanı tam bir geçiş serbestliğine sahiptir. Ancak sözleşmenin 3. maddesine göre ticaret gemileri sağlık denetiminden geçirilir. Bunun dışında boğazlardan geçişleri sırasında başka hiç bir şekilde durdurulamazlar."</p>

E B İ T İ M D U R U M L A R I

KULLANILACAK
ARAC - GEREÇLER

HEDEF DAVRANISLAR

Savaş gemilerinin barış zamanı geçişi özellikle Karadenizde kısıtlı olan devletlerin güvenliği açısından önem taşımaktadır. Savaş gemileri içinde geçiş serbestliğ bir prensip olarak kabul edilmekle birlikte , tonajları, geçiş zamanları ve güzergahları bakımından sınırlandırmalara tabi tutulmuşlardır.

Sözleşmede havadan geçişten ilke olarak söz edilmez. Boğazlardaki bir limana nezaket ziyareti yapanlar haric uçak gemilerinin geçişine müsade edilmiştir. Ayrıca transit geçiş yapacak gemilerin üzerlerindeki uçak gemilerini kullanmaları yasaklanmıştır.

Bu cevaptan sonra savaş zamanı için benzer ilkelerin konulduğu ancak doğal olarak birtakım sınırlamaların neler olabileceğinin öğrencilere sorulması yararlı olacaktır. Özellikle savaşan devletin savaşan gemilerinin boğazlardan geçmesinin yasak olduğu, ülkenin savaşan ülke olduğu durumlarda tüm ulaşım serbestisinin ülkenin elinde olduğu hatırlatılır.

9. Resmi ziyaret kavramını yazma/söyleme

*Tepegöz
#Dia (3. Dia)

10. Gayri resmi ziyaret kavramını yazma/söyleme.

3 No'lu dia yansıtılır. Bununla ilgili olarak aşağıdaki soru sorulur.

"SORU : Üçüncü deniz hukuku konferansına bağlı olarak gelişen 1978 tarihli yönetmeliğin en önemli kararı ve ziyaretler ile ilgili yönü nedir?"

Bununla ilgili olarak aşağıdaki cevaplara ulaşılmaya çalışılır;

"CEVAP : Barış döneminde yabancı silahlı kuvvetlere bağlı gemilerin Türk karasularına girişleri ve buradaki hareket ve faaliyetlerine ilke ve yöntemler ile ilgili düzenlemeler getirilmiştir. Barış döneminde ticaret ve askeri gemilerin Türk karasularından zararsız geçişleri

HEDEF DAVRANIŞLAR	KULLANILACAK ARAC - GEREÇLER	E Ğ İ T İ M D U R U M L A R I
		<p>ile ilgili herhangi bir kısıtlama söz konusu değildir. Ancak Montreux sözleşmesi hükümleri geçerlidir. Bununla bağlantılı olarak ziyaret resmi ve gayri resmi ziyaret olarak ele alınabilir. Anlaşılacağı gibi gayri resmi ziyaret kukal dışı ziyaretleri içerir. Resmi ziyaret bir ülkenin karasularında haberli ya da izimli yapılan ziyaret olarak ele alınabileceği gibi ülkenin karasularında seyreden bir gemiye kuşku durumlarda bir heyet gönderip denetlemeler yapılması olarak anlaşılabilir.</p>
		<p>3 No'lu dia yansıtılır. Bununla ilgili olarak aşağıdaki soru sorulur.</p> <p>"SORU : 1958 Cenevre Konferansı ile savaş ve ticaret gemilerinin zararsız geçişleri konularında yapılan düzenlemeler nelerdir?</p> <p>Bununla ilgili olarak aşağıdaki cevaba ulaşılmaya çalışılır;</p> <p>"CEVAP : Zararsız geçiş bakımından ticaret ve savaş gemileri arasında bir ayırım yapılmadığı, tek farkın savaş</p>

HEDEF DAVRANIŞLAR	KULLANILACAK ARAC - GEREÇLER	E B İ T İ M D U R U M L A R I
<p>13. Ziyaretler ile ilgili uyulması gerekenli başlıca kuralları yazma/söylenme/secip işaretleme.</p> <p>14. Transit geçiş düzenleyen başlıca kuralları yazma/söylenme/secip işaretleme.</p>	<p>* Tepegöz</p> <p>* Dia (3. Dia)</p>	<p>gemilerinin yararına olmak üzere, kıyı devletinin "Karasularından zararlı sayılabilecek geçişi önlemek üzere" kararlarından çıkmasını istemekten öteye gidemeyeceği ve zorlayıcı önlemler alamayacağı, sadece diplomatik yola başvurabileceği kaydedilmektedir."</p> <p>3 No'lu dia yansıtılır. Bununla ilgili olarak aşağıdaki soru sorulur.</p> <p>"SORU : Ziyaretler ve transit geçişler ile ilgili olarak uyulması gerekli başlıca kurallar nelerdir?"</p> <p>Bu soru ile ilgili olarak aşağıdaki cevaba ulaşılmaya çalışılır.</p> <p>CEVAP : a. Ziyaretler ve transit geçişlerde, yabancı silahlı kuvvetlere bağlı gemiler, söz konusu ülkenin içsularında ve limanlarında buldukları sürece, o ülkenin mevzuatına, uluslararası hukuka ve anlaşmalara aykırı davranışlarda bulunamazlar.</p> <p>b. Söz konusu ülkenin savunmasını olumsuz yönde etkileyici herhangi bir propaganda faaliyetine girişemezler.</p> <p>c. Ziyaretler ve transit geçişlerde, söz konusu ülkenin içsuları ve limanlarında buldukları sürece sebep oldukları zararı ödemekle yükümlüdürler.</p> <p>d. Bulunan ülkenin izni olmadıkça sualtı dinleme, tespit, izleme ve teşhis cihazları kullanılamaz.</p>

HEDEF DAVRANIŞLAR	KULLANILACAK ARAC - GEREÇLER	EĞİTİM DURUMLARI
<p>15. Montreux Boğazlar sözleşmesinde yer alan ticaret, savaş ve hava gemileri ile ilgili kuralları yazma/söyleme/şecip işaretleme.</p>	<p>* Tepegöz * Dia (3. Dia)</p>	<p>e. Gemiler izin almadan bünyelerindeki uçak ve helikopterleri bulundukları yabancı ülkenin hava sahası içinde uçuramazlar.</p> <p>f. İzin almadıkça bulunulan yabancı ülkenin hava sahasında tatbikat, sondaj yapamazlar.</p> <p>g. Gemiler bulunulan ülke makamlarınca gösterilen yerlere demirlemek ya da yanaşmak zorundadırlar.</p> <p>g. Ziyaret süresi ayrı bir izin alınmadığı takdirde aşılamaz.</p> <p>3 No'lu dia yansıtılır. Bununla ilgili olarak aşağıdaki soru sorulur.</p> <p>"SORU : Montreux Boğazlar sözleşmesinde ticaret, savaş ve hava gemileri ile ilgili olarak yapılan düzenlemeler nelerdir?"</p> <p>Bu soru ile ilgili olarak aşağıdaki cevaba ulaşılmaya çalışılır.</p> <p>"CEVAP : Bu sözleşmeyle zararsız geçiş bakımından bir ayrım yapılmamıştır. Ancak, kıyı devletinin karasularında zararsız olmayan geçişi önleyebilmesi için gerekli yetkiler verilmiştir."</p>

HEDEF DAVRANISLAR	KULLANILACAK ARAC - GEREÇLER	EĞİTİM DURUMLARI
<p>1. Su yolları kavramının tanımını derste geçen ifadeyle yazma/söyleme.</p>	<p>* Tepegöz * Dia (4. Dia)</p>	<p>Bogaz kavramının açıklaması ile başlıca su yollarının İstanbul ve Çanakkale boğazlarının haritaları öğrencilere sunulur. Başlıca su yollarının isimleri ile Montreux Boğazlar sözleşmesi ile ilgili geçiş kurallarını maddeler halinde içeren bir dia (Dia 4) öğrencilere sunulur. Dia' da yer alan tanımlar ve diğer açıklamalar üzerinde öğrencilere sorular sorulur. Öğrenci cevapladığı her sorunun ışığında bir açıklamayı okur ya da bir diğer soruyu cevaplama etkinliğine yönelir.</p> <p>"SORU : Su yolları kavramı ile ne anlıyorsunuz?" Bu soru ile ilgili olarak aşağıdaki cevaba ulaşılmaya çalışılır?</p> <p>"CEVAP : Deniz Hukuku için su yolları ile ulaştırma bakımından önem taşıyan kanal ve boğazlar kastedilmektedir."</p>
<p>2. Bogaz kavramının tanımını derste geçen ifadeyle yazma/söyleme/şerhleme.</p>	<p>* Tepegöz * Dia (4. Dia)</p>	<p>4 No'lu dia yansıtılır. Bununla ilgili olarak aşağıdaki soru sorulur.</p> <p>"SORU : Boğaz kavramı ile ne anlıyorsunuz?" Bu sorudan sonra aşağıdaki cevaba ulaşılmaya çalışılır.</p> <p>"CEVAP : Boğaz, iki kara arasında bulunan dar deniz parçasıdır."</p>

HEDEF DAVRANIŞLAR	KULLANILACAK ARAC - GEREÇLER	E Ğ İ T İ M D U R U M L A R I
<p>3. Başlıca uluslararası su yollarından geçiş ile ilgili anlaşmalarda yer alan düzenlemeleri yazma/söyleme/secip işaretleme.</p> <p>4. Verilen uluslararası su yollarının saptanması ile ilgili yöntem hangisi hangi uluslar arası su için geçerli olduğunu yazma/söyleme/secip işaretleme.</p>	<p>* Tepegöz</p> <p>* Dia (4. Dia)</p>	<p>4 No'lu dia yansıtılır. Bununla ilgili olarak aşağıdaki sorular sorulur.</p> <p>"SORU-1: Süveys kanalından geçiş ile ilgili anlaşmalar ve koşullar nelerdir?"</p> <p>"SORU-2: Panama kanalından geçiş ile ilgili anlaşmalar ve koşullar nelerdir?"</p> <p>"SORU-3: Kiel kanalından geçiş ile ilgili anlaşmalar ve koşullar nelerdir?"</p> <p>"SORU-4: Danimarka kanalından geçiş ile ilgili anlaşma ve koşullar nelerdir?"</p> <p>"SORU-5: Cebelitarık bogazından geçiş ile ilgili anlaşma ve koşullar nelerdir?"</p> <p>"SORU-6: Magellan bogazından geçiş ile ilgili anlaşma ve koşullar nelerdir?"</p> <p>Bu sorulardan sonra aşağıdaki cevaplara ulaşılmaya çalışılır.</p> <p>"CEVAP-1: Bu konudaki anlaşma 1988 tarihli İstanbul anlaşmasıdır. Anlaşmaya göre; bütün devletlerin savaş ve ticaret gemileri barış zamanında serbestçe geçebilir. Diğer devletlerin kanalı abluka etmemek ve savaş hukuku yetkilerini kanal bölgesinde kullanmamak yükümlülükleri vardır."</p>

HEDEF DAVRANISLAR	KULLANILACAK ARAC - GERECLER	E B İ T İ M D U R U M L A R I
		<p>"CEVAP-2: Bu konudaki anlaşma 1903 tarihli A.B.D. ve Panama arasındaki anlaşmadır. Anlaşmaya göre; Panama A.B.D.'ne kanal yapımı, işletilmesi, korunması ve her iki yakada bes millik kesimlerin kullanılması hakkını veriyordu. Ayrıca savaş ve barış dönemi ayrımı olmaksızın kanal tüm devletlerin ticaret ve savaş gemilerine açık hale getiriliyordu. Ancak, bu haklar muharipler için geçersizdi. 1903 Tarihli bir diğer anlaşma ile kanal sürekli olarak tarafsız ilan edildi."</p> <p>"CEVAP-3: Bu konudaki anlaşma 1919 tarihli Versailles anlaşmasıdır. Bu anlaşmaya göre Kiel kanalı uluslararası duruma getirilmiş ve Almanya ile barış durumundaki devletlerin ticaret ve savaş gemilerine açık, serbest kabul edilmiştir."</p> <p>"CEVAP-4: Bu konudaki anlaşma Kopenhag anlaşmasıdır. Anlaşmaya göre; Danimarka uygulamada gerek barış, gerekse kendisinin tarafsız kaldığı bir savaş durumunda savaş gemilerinin geçişini kabul etmiştir."</p> <p>"CEVAP-5: Bu konuda 1904 tarihinde İngiltere ve Fransa arasında bir anlaşma yapılmıştır. Kıyı devletleri karasularını 12 mil genişliğinde saptadıkları takdirde tüm kesimleri karasuları içinde kalan bir boğaz olan Cebelitarık boğazından geçiş serbestliği yukarıda belirtilen anlaşma ile sağlanmıştır."</p> <p>"CEVAP-6: Bu konudaki anlaşma Buenos Aires anlaşmasıdır. Anlaşma ile boğaz sürekli olarak tarafsızlaştırılmıştır."</p>

HEDEF DAVRANIŞLAR	KULLANILACAK ARAC - GEREÇLER	EĞİTİM DURUMLARI
<p>5. Tarihi olguların ışığında boğazların hukuki durumunu yazma/söyleme.</p>	<p>* Tepegöz * Dia (4. Dia)</p>	<p>4 No'lu dia yansıtılır. Bununla ilgili olarak aşağıdaki sorular sorulur.</p> <p>"SORU-1: Boğazlar rejiminin uygulanmasını belirleyen ve halen yürürlükte olan anlaşmanın adı nedir?"</p> <p>"SORU-2: Boğazlar ile ilgili olarak 1841 yılında imzalanan Londra konferansında hangi kararlar alınmıştır."</p> <p>"SORU-3: I. Dünya savaşından sonra boğazlar ile ilgili olarak getirilen hukuki düzenlemeler nelerdir?"</p> <p>Bu sorularla ilgili olarak aşağıdaki cevaplara ulaşılmaya çalışılır.</p> <p>"CEVAP-1: Montreux sözleşmesi"</p> <p>"CEVAP-2: Boğazlar hukuken Osmanlı İmparatorluğu'nun mutlak egemenliği altına alınıyordu.</p> <p>"CEVAP-3: I. Dünya savaşından sonra galip devletler arasında imzalanan 10 AĞUSTOS 1920 tarihli Sevr anlaşması ile yeni bir boğazlar rejimi konulmakta ve boğazların kesin açıklığı öngörülmektedir.</p>
<p>6. Başlıca uluslararası su yollarını listeleme/yazma/söyleme/secip işaretleme.</p>	<p>* Tepegöz * Dia (4. Dia)</p>	<p>4 No'lu dia yansıtılır. Bununla ilgili olarak aşağıdaki soru sorulur.</p> <p>"SORU : Başlıca su yolları-kanallar nelerdir?"</p>

HEDEF DAVRANIŞLAR	KULLANILACAK ARAC - GEREÇLER	EĞİTİM DURUMLARI
<p>7. Barış döneminde deniz hukuku ile ilgili ilkelerin tarafların lehine ya da aleyhine değiştirilmesi durumunda etkilerini yazma/söyleme/seçip işaretleme.</p>	<p>* Tepegöz * Dia (4. Dia)</p>	<p>Bununla ilgili olarak aşağıdaki cevaba ulaşılmaya çalışılır.</p> <p>"CEVAP : a. Süveyş kanalı, b. Panama kanalı, c. Kiel kanalı, d. Danimarka boğazları, e. Cebelitarık boğazı, f. Magellan boğazı."</p> <p>4 No'lu dia yansıtılır. Bununla ilgili olarak aşağıdaki sorular sorulur.</p> <p>"SORU-1: Kırım savaşının çıkması hangi tarihi anlaşımları etkilemiştir."</p> <p>"SORU-2: Kurtuluş savaşı sonrasında imzalanan Lozan boğazlar sözleşmesi ile getirilen düzenlemeler nelerdir?"</p> <p>"SORU-3: Montreux boğazlar sözleşmesi ile getirilen düzenlemeler nelerdir?"</p> <p>Bu sorulardan sonra aşağıdaki cevaplara ulaşılmaya çalışılır.</p> <p>"CEVAP-1: 1841 Tarihli Londra anlaşması hükümlerini yitirmiştir. 1856 Tarihli Paris ve 1871 tarihli Londra anlaşmaları yapılmış, boğazlar ile ilgili yeni düzenlemeler getirilmiştir. Bunlar sadece ön düzenlemelerdir. I. Dünya savaşına değin başka herhangi bir hukuki metin imzalanmamıştır."</p>

HEDEF DAVRANIŞLAR	KULLANILACAK ARAC - GEREÇLER	EĞİTİM DURUMLARI
		<p>"CEVAP-2: Bogazlardan gerek barış zamanı gerekse savaş zamanında denizlerden ve havadan geçişler serbest bırakılmamıştır. Öte yandan bogazlar sözleşmesi özellikle askersizleştirme hükmü ile Türkiye açısından elverişli koşullarda değildir."</p> <p>"CEVAP-3: Bogazlar bölgesinin Türkiye tarafından derhal yeniden askersizleştirilmesi dahil hükümler konulmuş ve bu hükümler uyarınca da Türk Silahlı Kuvvetleri 1923'ten beri girmedikleri bölgeye yerleşmiştir. Ticaret, savaş ve hava gemileri ile ilgili getirilen düzenlemeler de farklı tutulmuştur."</p> <p>ARA DZET :</p> <p>Ders boyunca su yolları, bogazlar kavramlarının tanımlarının, başlıca su yolları ile ilgili yasal düzenlemelerin, Montreux bogazlar sözleşmesi konularının incelendiği belirtilir. Özellikle Montreux sözleşmesi başta olmak üzere işlenen bu konuların ara ve final sınavlarında öğrencilerin tekrar karşılıklarına çıkacağı belirtilir. Deniz hukuku dersinin tarihle olan bağlantısı nedeninin yanında, her dersin bir önceki derse dayalı olmasından ötürü tekrar gözden geçirilmesinin gerekliliği belirtilir.</p>

HEDEF DAVRANIŞLAR	KULLANILACAK ARAC - GEREÇLER	E B İ T İ M D U R U M L A R I
<p>1. Açık deniz kavramının tanımını derste geçen ifadeyle yazma/söyleme/secip işaretleme.</p>	<p>* Tepegöz * Dia (5. Dia)</p>	<p>Derste öncelikle açık denizin hukuksal düzeni, bu kesimde kullanılabilecek olaganüstü bazı yetkilere, bu arada deniz haydutlugunun ve izinsiz radyo yayınlarının önlenmesi, durdurma ve arama, kesintisiz izleme yetkilerine, daha sonra ise bitişik bölge, kıta sahanlığı, ekonomik bölge konularına ve deniz hukukundaki yeni bazı özel konulara değinileceği açıklanır. Bu konuları genel boyutlarıyla gösteren bir dia (Dia 5)'dan yararlanılır. Dia'da yer alan tanımlar ve diğer açıklamalar üzerinde öğrencilere sorular sorulur. Öğrenci cevapladığı her sorunun ışığında bir açıklamayı okur ya da bir diğer soruyu cevaplama etkinliğine yönelir.</p> <p>Bu konu ile ilgili olarak aşağıdaki soru sorulur.</p> <p>"SORU : Açık deniz kavramı ile ne anlıyorsunuz?"</p> <p>Bu sorudan sonra aşağıdaki cevaba ulaşmaya çalışılır.</p> <p>"CEVAP : Denizlerin karasuları dışında kalan bölümleri açık deniz olarak tanımlanır.</p>
<p>2. Deniz haydutluğu kavramının tanımını derste geçen ifadeyle yazma/söyleme/secip işaretleme.</p>	<p>* Tepegöz * Dia (5. Dia)</p>	<p>5 No'lu dia yansıtılır. Bununla ilgili olarak aşağıdaki sorular sorulur.</p> <p>"SORU-1: Deniz haydutluğu nedir? SORU-2: Devletin egemenliğine bağlı deniz ile anlatılmak istenen nedir?"</p>

HEDEF DAVRANISLAR	KULLANILACAK ARAC - GERECELER	E B İ T İ M D U R U M L A R I
<p>3. Devletin egemenliğine bağlı denizleme/secip işaretleme.</p> <p>4. Açık denizlerin serbestliği kavramını yazma/söyleme / secip işaretleme.</p>		<p>SORU-3: Açık deniz serbestliği tanımlaması ile ifade edilmek istenen nedir?" Bunlarla ilgili olarak aşağıdaki cevaplara ulaşmaya çalışılır.</p> <p>"CEVAP-1 : Özel bir gemi veya uçağın mürettebatı ve yolcuları tarafından kişisel çıkar sağlamak için, açık denizdeki diğer bir gemi veya uçağa ya da bunlar içindeki kişi ve mallara karşı işlenen hukuka aykırı herhangi bir şiddet, tutuklama veya yağma eylemidir. Bunun dışında bir geminin ya da uçağın deniz haydutu niteliğini bildiği halde hareketlerine katılma ya da eylemlerini kolaylaştırma da deniz haydutluğu olarak değerlendirilir.</p> <p>CEVAP-2 : Deniz hukuku kuralları uluslararası hukuk, doktrin ve uluslar arası anlaşma ve sözleşmelerle söz konusu devletin karasuları ve içsularını oluşturan denizler bu şekilde isimlendirilir.</p> <p>CEVAP-3 : Açık denizlerin serbestliği; ulaştırma, avlanma, denizaltına kablo ve boru döşeme, denizler üzerindeki ucma konularını kapsamaktadır. Temel ilke, tüm devletlerin açık denizlerden yararlanma haklarının bulunmasıdır.</p>
<p>5. Bütün devletlerin açık denizlerden yararlanması ilkelelerini yazma/söyleme.</p>	<p>* Tepegöz * Dia (5. Dia)</p>	<p>5 No'lu dia yansıtılır. Bununla ilgili olarak aşağıdaki sorular sorulur.</p>

HEDEF DAVRANIŞLAR	KULLANILACAK ARAC - GEREÇLER	EĞİTİM DURUMLARI
<p>6. Açık deniz serbestliklerinin kullanılmasına ilişkin kuralları yazma/ söyleme.</p>		<p>"SORU-1: 1963 Deniz hukuku konferansında açık denizin serbestliği ilkesi ile ilgili olarak hangi karar alınmıştır.</p> <p>"SORU-2: Sualtında nükleer silah denemelerinin yapılması ile ilgili yasaya hangi ülkeler katılmamıştır."</p> <p>Bu sorulardan sonra aşağıdaki cevaplara ulaşmaya çalışılır.</p> <p>"CEVAP-1: Atmosferde, uzayda ve sualtında nükleer silah denemesi yapılması yasaklanmıştır."</p> <p>"CEVAP-2: Fransa, Çin Halk Cumhuriyeti"</p>

E Ğ İ T İ M D U R U M L A R I	
HEDEF DAVRANISLAR	KULLANILACAK ARAC - GEREÇLER
7. Belirtilen ilkelere birbirini destekleyici yönlerini kendi cümleleri ile yazma/söyleme/şecip işaretleme.	* Tepegöz * Dia (5. Dia)
8. Barış döneminde deniz hukuku ile ilgili verilen kuralın işlevlerini ana hatları ile yazma/söyleme/şecip işaretleme.	* Tepegöz * Dia (5. Dia)
9. Barış döneminde deniz hukuku ile ilgili kural ve ilkeleri kullanarak verilen bir problemi çözebilme.	
	5 No'lu dia yansıtılır. Bununla ilgili olarak aşağıdaki soru sorulur. "SORU : 1970 Yılında Birleşmiş Milletler genel kurulunda büyük çoğunlukla kabul edilen ve genel kurul kararlarına eklenen anlaşmanın hükümleri nelerdir?" Bu sorunun ardından aşağıdaki cevaba ulaşmaya çalışılır. "CEVAP : Sözleşmeye katılan tarafların 12 mil dışındaki bölümlerde kalan deniz yatağı ve okyanus tabanına, toprak altına nükleer silah depolamaları ve tesis kurmaları yasaklanmıştır."
	5 No'lu dia yansıtılır. Bununla ilgili olarak aşağıdaki sorular sorulur. "SORU-1: 1982 Birleşmiş Milletler konvansiyonu açık denizler hakkında hangi hükümlerin kullanılmasını getirmiştir." SORU-2: Hakimiyet hakkı tanıyan görüşün temel özellikleri nelerdir? SORU-3: Barış döneminde açık denizlerin serbestliği ilkesi ile ilgili olarak çıkabilecek bir durum karşısında dayanılacak temel ilkeler nelerdir?" Bununla ilgili olarak aşağıdaki cevaplara ulaşılmaya çalışılır. "CEVAP-1:Açık denizlerin barışçı amaçlarla kullanılması.

E G İ T İ M D U R U M L A R I

KULLANILACAK
ARAC - GEREÇLER

HEDEF DAVRANIŞLAR

CEVAP-2:Hakimiyet hakkı tanıyan görüşe göre bugün hukukta olduğu gibi doktrinde de karasuları üzerinde sâhil-
dar devletin hakimiyetinin esas olduğu ileri sürülmüş ve bu nazariye kabul edilmiştir. Bu görüşe göre devletin karâül-kesinde sahip olduğu hakimiyeti karasuları içinde geçerli olmaktadır.
CEVAP-3:Temel ülke açık denizlerden bütün devletlerin yararlanma haklarının bulunmasıdır. Açık denizlerin serbestliği; ulaştırma, avlanma, denizaltına kablo - boru döşeme ve denizler üzerinde uçma konularını kapsamaktadır. 1982 Konvansiyonunda ayrıca yapay adalar ve diğer tesislerin kurulması ve bilimsel araştırma yapılması serbestliğinden söz edilmiştir.

5 No'lu dia yansıtılır. Bununla ilgili olarak aşağıdaki soru sorulur.

"SORU : 1982 Birleşmiş Milletler konvansiyonunun açık denizler ile ilgili hükümlerine hangi ülkeler neden katılmamışlardır."

Bu sorunun ardından aşağıdaki cevaba ulaşılmaya çalışılır.

"CEVAP : Açık denizlerin barışçı amaçlarla kullanılması hükümüne karşılık A.B.D. ve Birleşik Devletler teşkilatı bu konunun silahsızlanma sorunu olduğunu öne sürerek anlaşma kapsamının dışında tutulmasında direnmişlerdir."

* Tepegöz
* Dia (5. Dia)

10. Barış döneminde tarafların; deniz hukuku ile ilgili haklarının neler olduğunu yazma/söyleme/seçip işaretleme.

11. Barış döneminde deniz hukuku ile ilgili çıkabilecek problemlere çözüm önerileri getirebilme.

HEDEF DAVRANIŞLAR	KULLANILACAK ARAC - GEREÇLER	EĞİTİM DURUMLARI
<p>1. Açık deniz kavramının tanımını derste geçen ifadeyle yazma/söyleme secip işaretleme.</p> <p>2. Açık denizin serbestliği ile ilgili kuraları yazma/söyleme/secip işaretleme.</p> <p>3. Açık denizde izinsiz radyo yayını yapılması durumunda yetkinin kullanılması ile ilgili kuralları yazma/söyleme.</p>	<p>* Tepegöz</p> <p>* Dia (6. Dia)</p>	<p>Açık denizler konvansiyonu ile ilgili getirilen düzenlemeleri, istisna niteliğindeki yetkileri, deniz haydutluğu ile ilgili konuları maddeler halinde gösteren bir dia (Dia 6) sınıfı sunulur. Bir sonraki aşamada dia'da yer alan konular üzerinde öğrencilere sorular sorulur.</p> <p>"SORU-1: Açık deniz ne demektir?</p> <p>SORU-2: Açık denizler konvansiyonu ve 1982 Birleşmiş Milletler konvansiyonu gereğince açık denizde düzen konusunda getirilen düzenlemeler nelerdir?"</p> <p>SORU-3: Açık denizde izinsiz radyo yayını yapılmasını önleme yetkili devletin yetkisinin sınırları nelerdir?</p> <p>Bu sorularla ilgili olarak aşağıdaki cevablara ulaşılmaya çalışılır.</p> <p>"CEVAP-1: Denizlerin karasuları dışında kalan bölümleri açık deniz olarak tanımlanır.</p> <p>CEVAP-2: a. Deniz ulaştırmasında can ve mal sağlanması için gerekli önlemlerin alınması.</p> <p>b. Denizde kurtarma ve yardım işlemlerinin yapılması.</p> <p>c. Deniz yolu ile esir ticaretinin önlenmesi ve cezalandırılması.</p> <p>d. Açık denizde veya bir devletin yetkisi- ne girmeyen herhangi bir yerde deniz haydutluğu eylemlerinin önlenmesi konusunda işbirliği yapılması.</p> <p>e. Denizin kirlenmesini engellemek için önlemler alınması.</p> <p>f. Telgraf ve telefon haberleşmesinin akamasına yol açacak biçimde denizaltı kablo ve borularına zarar vermelerin önlenmesi.</p>

HEDEF DAVRANIŞLAR	KULLANILACAK ARAÇ - GEREÇLER	E B İ T İ M D U R U M L A R I
4. Açık denizde düzenin sağlanması ile ilgili kuralları yazma/söyleme/secip işaretleme.	* Tepegöz * Dia (6. Dia)	<p>CEVAP-3: Yetkiye sahip devlet, bu tür yayın yapan gemi ve kuruluşu açık denizde arama, yayın yapan kişileri tutuklayıp kendi mahkemeleri önünde yargılama ve cezalandırma yetkisine haizdir.</p> <p>6 No'lu dia yansıtılır. Bununla ilgili olarak aşağıdaki soru sorulur.</p> <p>"SORU : Açık denizde istisna niteliğindeki yetkiler nelerdir?"</p> <p>Bununla ilgili olarak aşağıdaki cevaba ulaşılmaya çalışılır.</p> <p>"CEVAP : İstisna niteliğindeki yetkiler, deniz haydutluğunun önlenmesi ve cezalandırılması, açık denizde bir geminin durdurulup, kesintisiz izleme ve izinsiz radyo yayınlarının önlenmesi için önlem alınması konularını kapsamaktadır."</p>
5. Deniz haydutluğunun tespiti ile ilgili kuralları yazma/söyleme/secip işaretleme.	* Tepegöz * Dia (6. Dia)	<p>6 No'lu dia yansıtılır. Bununla ilgili olarak aşağıdaki sorular sorulur.</p> <p>"SORU-1: Deniz haydutluğu nedir?"</p> <p>"SORU-2: Bir savaş gemisine hangi durumlarda deniz haydutu işlemi yapılır?"</p> <p>"SORU-3: Deniz haydutu niteliğinde olan bir geminin hukuki konumu nedir?"</p> <p>Bunlarla ilgili olarak aşağıdaki cevaplara ulaşılmaya çalışılır.</p> <p>"CEVAP-1: Özel bir gemi veya uçağın mürettebatı tarafından kişisel çıkar sağlamak için açık denizdeki diğer</p>

HEDEF DAVRANISLAR	KULLANILACAK ARAC - GEREÇLER	E Ğ İ T İ M D U R U M L A R I
6. Kesintisiz izleme yetkisini düzenleyen temel kuralları yazma/söyleme/ seçip işaretleme.	* Tepegöz * Dia (6. Dia)	<p>gemi veya uçagın, bunlar içindeki kişi ve mallara veyahut herhangi bir devletin yetkisi dışındaki bir yerde bulunan gemi, uçak ve mallara karşı işlenen hukuka aykırı herhangi bir siddet, tutuklama veya yağma eylemi.</p> <p>"CEVAP-2: Bir gemi veya uçagın deniz haydutu sayılması gerektirecek olayları bildirdiği halde bu gemi veya uçagın hareketlerine isteyerek katılma eylemi.</p> <p>"CEVAP-3: Deniz haydutluğu, uluslararası bir suç sayıldığından bu durumda olan bir gemi herhangi bir devletin koruyuculuğundan yararlanma olanağını yitirir. Bütün devletler böyle bir gemiyi izleme, ele geçirme ve gerekirse batırma hakkına sahiptir."</p> <p>6 No'lu dia yansıtılır. Bununla ilgili olarak aşağıdaki soru sorulur.</p> <p>"SORU : Kesintisiz izleme yetkisi ne demektir?"</p> <p>Bununla ilgili olarak aşağıdaki cevaba ulaşılmaya çalışılır.</p> <p>"CEVAP : Yabancı bir gemi karasularının içinde gürük katekçılığı ya da avlanma gibi bir suç işlerken karasuları dışına kaçabilir. Bu durumda uluslararası hukuk, bu gemilerin açık denizlerde izleme ve ele geçirmeye izin vermemekte ve bu durum kesintisiz izleme yetkisi olarak tanımlanmaktadır."</p>

HEDEF DAVRANIŞLAR	KULLANILACAK ARAC - GEREÇLER	EĞİTİM DURUMLARI
<p>7. Barış döneminde deniz hukuku ile ilgili ilkelere birine uyulmaması durumunun diğer ilkelere üzerindeki etkilerini yazma/söyleme/şecip işaretleme.</p>	<p>* Tepegöz * Dia (6. Dia)</p>	<p>6 No'lu dia yansıtılır. Bununla ilgili olarak aşağıdaki soru sorulur.</p> <p>"SORU : Deniz haydutluğu ile ilgili olarak ülkemizin taraf olduğu Nyon anlaşması hangi hükümleri içerir?"</p> <p>Bu sorudan sonra aşağıdaki cevaba ulaşılmaya çalışılır.</p> <p>"CEVAP : Denizaltı ve uçakların deniz haydutluğu eyleminde bulunmalarını önleyici yasaklamalar getirilmiştir. Bu tür saldırılarda bulunan uçak ve gemilerin düşürülmesi ya da batırılması durumları hukuka aykırı bulunmamaktadır."</p>
<p>8. Barış döneminde deniz hukuku ile ilgili kural ve ilkelere kullanılarak verilen bir problemi çözebilme.</p> <p>9. Barış döneminde deniz hukuku ile ilgili getirilen bir düzenlemenin etkilerini yazma/söyleme/şecip söyleme.</p>	<p>* Tepegöz * Dia (6. Dia)</p>	<p>6 No'lu dia yansıtılır. Bununla ilgili olarak aşağıdaki sorular sorulur.</p> <p>"SORU-1: 1982 konvansiyonuna göre durdurma ve ziyaret yetkisi ile ilgili olarak, getirilen yükümlülükler nelerdir?"</p> <p>"SORU-2: 1958 Açık denizler konvansiyonu ve 1982 Birleşmiş Milletler konvansiyonunda kesintisiz izleme yetkisi ile ilgili olarak getirilen yükümlülükler nelerdir?"</p> <p>Bu soruların ardından aşağıdaki cevaplara ulaşılmaya çalışılır.</p>

HEDEF DAVRANIŞLAR	KULLANILACAK ARAÇ - GEREÇLER	EĞİTİM DURUMLARI
		<p>"CEVAP-1: Kuşku lu gemiye bir subay komutasında bir sandal gönderilebilir. Belgelerin denetlenmesi ile kuskulu giderilmemiş ise, olabilecek bütün özen gösterilmek suretiyle gemide daha ileri incelemeler yapılabilir. Geminin deniz haydutluğu yaptığı kanısını uyandıran sebeplerin varlığı halinde savaş gemisi bütün devletlere tanınmış olan yetkilerini kullanabilir."</p> <p>"CEVAP-2: a. Geminin kıyı devletinin yasalarını ve diğer düzenlemeleri ihlal ettiği inancını uyandıran yeterli neden varsa, bu yetki kullanılabilir.</p> <p>b. İzleme, izleyen devletin karasularında başlamalıdır.</p> <p>c. İzlemenin başlamış sayılabilmesi için geminin görebileceği ya da duyabileceği bir uzaklıktan, işaretlerle durma emri verilmesi gereklidir.</p> <p>d. İzlenen gemi kendi devletinin ya da bir başka ülkenin karasularına girdiğinde izleme yetkisi sona erer. Gemi yeniden açık denize açılrsa dahi izlenemez.</p> <p>ARA DZET :</p> <p>Ders boyunca açık denizler ve hukuksal düzeni ile ilgili olarak açık denizin serbestliği, durdurma ve ziyaret (Arama) yetkisi, kesintisiz izleme konularının incelendiği belirtilir. Bu konuların ara ve final sınavlarında öğrencilerin tekrar karşılıklarına çıkacağı hatırlatılır. Deniz hukuku dersinin tarihle olan bağlantısı nedeninin yanında, her dersin bir önceki derse dayalı olmasından ötürü tekrar gözden geçirilmesinin gerekliliği belirtilir.</p>

HEDEF DAVRANISLAR	KULLANILACAK ARAC - GEREÇLER	E Ğ İ T İ M D U R U M L A R I
		<p>SON ÖZET :</p> <p>Öğrenciye aşağıdaki açıklama yapılır.</p> <p>Kıyı devleti karasularında geçerli olan hukuksal düzeni uygulamakla yetkilidir. Bu hukuksal düzenin ihlal edilmesi durumunda kıyı devleti geçişin zararlı olması nedeniyle yasaklanması dışında kendi hukukunun öngördüğü bütün önlemleri alabilir ve uygulayabilir. Zararsız geçiş konusundaki düzenlemeler ilgili devletler arasında bir anlaşma bulunmadığı durumlarda geçerlidir.</p> <p>Buraya kadar işlenen konular barış döneminde devletlerin hak ve yetkileri ile ilgiliydi.</p> <p>* Devletler hukukunun yaptırım gücü ile ilgili problemleri,</p> <p>* Zararsız geçiş hakkı, transit geçiş, uluslararası su yolları, boğazlar, acık denizler ile ilgili düzenlemeleri inceledik.</p> <p>Dersimizin ilerleyen bölümlerine temel oluşturma nedeni ile şimdiye kadar öğrendiklerimizin tekrarı yararlı olacaktır. Dersimizin bir sonraki ana bölümünün 69'ncü ve 89'ncü sayfalarının incelenmesi gerekmektedir.</p>

Birinci Modül ile ilgili Sınama Durumları

I. Alt Bölüm: Devletlerin Deniz Üzerindeki Hak ve Yetkileri

(I.1.a)

1. Deniz hukukunun hangi hukuk kapsamına dahil olduğu ile ilgili olarak aşağıda verilen önermelerden hangisi doğrudur?

- (a) Medeni hukuk.
- (b) Kamu hukuku.
- (c) Özel hukuk.
- (d) Özel hukuk ve kamu hukuku.
- (e) Özel hukuk ve medeni hukuk.

(I.1.a)

2. Hukukun kaynakları olan yazılı kaynakları ile ilgili olarak aşağıda verilen önermelerden hangisi söylenemez?

- (a) Milletler arası antlaşmalar.
- (b) Mahkeme içtihatları.
- (c) Teamül (örf ve adet)
- (d) Doktrin.
- (e) Milletlerarası mahkemelerin yargı kaynakları

(I.1.a)

3. Deniz hukuku sadece deniz ticareti ile ilgili konuları inceleyen bir hukuk dalıdır.

- (a) Doğru
- (b) Yanlış

(I.1.b)

4. Devletin deniz ülkesi ile anlatılmak istenen nedir?

(I.1.c)

5. Devletler hukuku yazarları ile hukuk bilginlerinin fikirlerini ve yayınlarını içeren yazılı hukuk kaynaklarına ne denir?

- (a) Milletler arası antlaşmalar.
- (b) Doktrin
- (c) Mahkeme içtihatları.
- (d) Milletler arası teamül.
- (e) Genel hukuk ilkeleri.

(I.1.d)

6. Devletler hukukunun yazılı olmayan kaynakları aşağıdakilerden hangisidir?

- (a) Doktrin.
- (b) Genel hukuk ilkeleri.
- (c) Mahkeme içtihatları.
- (d) Milletlerarası antlaşmalar.
- (e) Devletler arasındaki ilişkileri düzenleyen yazılı kararları.

(I.1.e)

7. Geçiş kavramı ile anlatılmak istenen nedir?

(I.1.f)

8. Kıyı devletin barışına, düzenine ve güvenliğine zarar getirmeden yapılan geçişe zararsız geçiş denir.

- (a) Doğru
- (b) Yanlış

(I.5.a.b)

9. Türk hükümetinin ayrıca bir izni olmadıkça ziyarette bulunan yabancı gemiler hiçbir şekilde ziyaret süresini aşamazlar.

- (a) Doğru
- (b) Yanlış

(I.7.a.b)

10. Kıyı devletlerin karasularında seyreden bir savaş gemisinin hukuksal düzeni ihlal etmesi esnasında uygulanan işlem türü ile ilgili olarak aşağıda verilen maddelerden hangisi doğrudur?

- (a) Savaş gemisi kurallara uymamakta direniyorsa, kara suları terk etmesi istenir.
- (b) Savaş gemisine ateş açılarak batırılır.
- (c) Savaş gemisi seyirden men edilerek, kontrol altına alınır.
- (d) Savaş gemisi seyirden men edilerek satın alınır.
- (e) Savaş gemisinin demirlenmesi sağlanarak personeli tutuklanır.

(I.7.c)

11. Geçiş zararlı ise kıyı devletlerin zararlı geçiş yapılacak boğazlardan geçişin yasaklama yetkisi vardır.

- (a) Doğru
- (b) Yanlış

(I.7.d)

12. Zararsız olmayan geçişi belirli süreler içerisinde önleme yetkisi aşağıdaki şıklarda belirtilen ülke ya da kuruluşlardan hangisine aittir?

- (a) A.B.D, Fransa, İngiltere, Almanya, Hollanda
- (b) Kıyı devletleri
- (c) Birleşmiş Milletler
- (d) A.B.D
- (e) Nato

II. Alt Bölüm : Geçiş ve Ziyaretler

(I.2.a.b)

1. Kıyı devletinin yüküm ve yetkileri ile ilgili olarak aşağıda verilen önermelerden hangisi söylenemez?

- (a) Zararsız olan geçişi önlememek.
- (b) Ulaştırma ile ilgili tehlikeleri uygun bir biçimde duyurma,
- (c) Yabancı gemilerden geçiş için bir ücret almak.
- (d) Yabancı gemiler için, zararsız geçiş hakkının reddedilmesi veya kısıtlaması sonucunu doğuracak koşullar ileri sürmemek.
- (e) Gemiler arası veya devletler arası istediği şekilde bir ayırım yapılabilmesi.

(I.2.e)

2. 1958 Cenevre Konferansı sonunda ülkemizdeki gelişmeler nelerdir?

(I.2.f)

3. Yabancı devletlerin silahlı kuvvetlerine ait gemilerin Türk Silahlı Kuvvetleri ile birlikte yapacakları manevra, tatbikat ve eğitimlere katılmak veya aşamalı kurtarma, ufak tamirler ve lojistik destek sağlama amacı ile Türk limanlarını ziyaretlerinin tanımlandırılması ile ilgili olarak aşağıda verilen önermelerden hangisi doğrudur?

- (a) Resmi ziyaret
- (b) Gayri resmi ziyaret
- (c) Olağan ziyaret
- (d) Olağan üstü ziyaret
- (e) Zorunlu ziyaret

(I.2.f)

4. Yabancı silahlı kuvvetlere ait nükleer gemilerin Türk iç sularına ve limanlarına ziyaret için ilgili hükümet tarafından en az kaç gün önce izin almaları gerekir?

- (a) 20
- (b) 30
- (c) 45
- (d) 60
- (e) 90

(I.1.g)

5. Transit geçiş ne anlama gelir?

(I.8.a)

6. Birleşmiş Milletler antlaşması ile bu antlaşma esaslarına uymayan ülkelere karşı gerektiğinde Birleşmiş Milletler zorlama önlemleri olarak aşağıda verilen şıklardan hangisi doğrudur?

- (a) Ülkenin bağımsızlığını kabul etmez,
- (b) Ülkeyi üyelikten çıkarır
- (c) Ülkeye para cezası verir
- (d) Ülkenin Deniz Ticaret Filosunun uluslararası ulaşımını engeller.
- (e) Gerektiğinde silahlı kuvvet kullanılmasına, ekonomik ve siyasi ilişkilerin kesilmesine karar verir.

III. Alt Bölüm : Boğazlar ve Hukuki Durumu

(I.1.1)

1. Su yolları kavramı ile ne anlıyorsunuz?

(I.1.g)

2. Boğaz kavramı ile ne anlıyorsunuz?

(I.2.h)

3. Cebelitarık Boğazı'ndan geçiş serbestliğine hangi ülkelerin katılımıyla karar verilmiştir.?

- (a) İngiltere-Fransa-İspanya
- (b) İngiltere-Fransa-İtalya
- (c) İngiltere-İtalya-Yunanistan
- (d) Fransa-İtalya-İspanya
- (e) Fransa-İtalya-Tunus

(I.2.1) (I.10.b)

4. Boğazın bulunduğu devlete dahil olmasının şartı ile ilgili olarak aşağıda verilen önermelerden hangisi doğrudur?
- (a) Boğazın genişliği karasulara eşitse
 - (b) Boğazın bir tarafındaki kara parçası o devlete ait ise
 - (c) Boğazın genişliği karasularının genişliğinin iki katından fazla değilse
 - (d) Boğazın her iki tarafındaki kara parçası o devlete ait değilse
 - (e) Boğazın genişliği karasularının genişliğinin üç katından fazla ise

(I.2.1)

5. Boğazların sınırlandırılması ile ilgili kararlar son olarak hangi antlaşma ile verilmiştir?
- (a) Sevr antlaşması
 - (b) Londra antlaşması
 - (c) Paris antlaşması
 - (d) Montreux antlaşması
 - (e) Lozan antlaşması

(I.2.f)

6. Savaşan devletlerin savaş gemilerinin boğazlardan geçmesi ile ilgili olarak aşağıda verilen önermelerden hangisi doğrudur?
- (a) Serbesttir
 - (b) Türkiye'nin istegine bağlıdır
 - (c) Yasaktır
 - (d) Savaşan ülkelerin istegine bağlıdır
 - (e) Savaşan ülkelerin iznine bağlıdır

(I.6.a,b)

7. Süveyş kanalından geçiş ile ilgili anlaşma ve koşulları nelerdir?

(I.7.f,g)

8. Montreux antlaşması hangi tarihte yürürlüğe girmiştir?
- (a) 1920
 - (b) 1925
 - (c) 1956
 - (d) 1936
 - (e) 1921

(I.7.f,g)

9. Ticaret gemileri barış zamanında geçiş serbestisine sahiptir.
- (a) Doğru
 - (b) Yanlış

(I.8.b) (I.9.b)

10. Kırım savaşının çıkması hangi tarihi anlaşmaları etkilemiştir?

(I.8.b)

11. Montreux Boğazlar Sözleşmesi ile getirilen düzenlemeler nelerdir?

(I.10.a)

12. Uluslararası ulaştırma bakımından önem taşıyan kanal ve boğazlarda uygulanan rejim genellikle ne şekilde belirlenir?

- (a) Ulaştırma Bakanlığı kararıyla
- (b) Birleşmiş Milletler kararıyla
- (c) Adalet Divanı kararıyla
- (d) Antlaşmayla
- (e) Adalet kurallarıyla

IV. Alt Bölüm : Açık Denizler ve Hukuksal Düzeni

(I.2.g)

1. Türkiye 15 Mayıs 1964 tarih ve 476 sayılı karasuları kanunuyla Ege Denizi'ndeki karasuları genişliğini kaç mil olarak belirlemiştir.?

- (a) 6
- (b) 9
- (c) 10
- (d) 12
- (e) 15

(I.4.a,b)

2. Açık deniz serbestliği tanımlaması ile ifade edilmek istenen nedir?

(I.7.e)

3. Türkiye kendisini savaş tehdidi altında görüyor ise, barış zamanı devam ediyor olsa bile Türkiye gibi hareket etme serbestisine sahiptir.

- (a) Söz sahibi ülke
- (b) Savaşan ülke
- (c) Nato ülkesi
- (d) Düşman ülke
- (e) Müttefik ülke

(I.7.h)

4. Yabancı gemilerin Türk iç sularında buldukları süre içinde, sebep oldukları zararı karşılayacak makam aşağıdaki seçeneklerden hangisinde belirtilmiştir?

- (a) Türk mahkemeleri
- (b) Geminin ait olduğu ülke makamları
- (c) Zarara uğrayan liman müdürlüğü
- (d) Zarara uğrayan liman emniyet müdürlüğü
- (e) Sahil güvenlik komutanlığı

(I.10.a)

5. 10 Aralık 1982 Birleşmiş Milletler Deniz hukuku sözleşmesine göre her devlet, karasularının genişliğini kaç mil aşmayacak bir sınıra kadar saptama hakkına sahiptir?

- (a) 6
- (b) 9
- (c) 10
- (d) 12
- (e) 15

V. Alt Bölüm : Zararsız Geçiş Hakkı, Durdurma ve İzleme Yetkileri

(I.1.j)

1. Açık denizin belirgin özelliği hiç bir devletin terkelci yetkilerine ve hiç bir devletin hukuk düzenine bağlanmamasıdır.

- (a) Doğru
- (b) Yanlış

(I.1.k)

2. Deniz haydutluğu nedir?

(I.2.c)

3. Resmi tatil günleri için geçerli olmak üzere, yabancı gemilerin Türk limanlarına varış ve ayrı zamanları hangi saatler arasında olmalıdır.?

- (a) Gün doğumu - gün batımı
- (b) 08.00 - 17.00
- (c) 09.00 - 18.00
- (d) 10.00 - 19.00
- (e) 11.00 - 20.00

(I.2.d) (I.10.c)

4. Zararsız geçiş konusunda tek önemli yargı Adalet Divanı'nın kararıdır. Bu durum ile ilgili olarak İngiltere ve Arnavutluk arasındaki Korfu Boğazı davasının tarihi gelişim ve sonuçları nelerdir?

(I.3.a)

5. Açık denizlerde temel ilke ile ilgili olarak aşağıda verilen önermelerden hangisi doğrudur?

- (a) Sadece kıyı devletlerin yararlanma hakları
- (b) Komşu devletlerin yararlanma hakları
- (c) Bütün devletlerin yararlanma hakları
- (d) Dost devletlerin yararlanma hakları
- (e) Düşman devletlerin yararlanmama hakları

(I.3.b)

6. Deniz ve hava araçlarının kazanç amacı ile veya kişisel gayretlerle ve özel amaçla işlenecek suçların tanımlandırılması ile ilgili olarak aşağıda verilen önermelerden hangisi doğrudur?

- (a) Deniz haydutluğu
- (b) Ganimet
- (c) Vurgun
- (d) Yağmalama
- (e) İsyan

(I.6.a)

7. 1982 Birleşmiş Milletler konvansiyonunun açık denizler ile ilgili hükümlerine hangi ülkeler neden katılmamıştır?

(I.7.k)

8. 1958 Açık denizler konvansiyonunda kesintisiz izleme yetkisi ile ilgili olarak getirilen yükümlülükler konusunda aşağıdaki açıklamalardan hangisi yanlıştır?

- a. Geminin kıyı devletinin yasalarını ve diğer düzenlemeleri ihlal ettiği inancını uyandıran yeterli neden varsa bu yetki kullanılabilir.
- b. İzleme, izleyen devletin karasularında başlamalıdır.
- c. İzlemenin başlamış sayılabilmesi için geminin görebileceği ya da duyabileceği bir uzaklıktan, işaretlerle durma emri verilmesi gereklidir.
- d. İzlenen gemi kendi devletinin ya da bir başka ülkenin karasularına girdiğinde izleme yetkisi sona erer.
- e. Gemi bir başka ülkenin karasularına girip tekrar açık denize açıldığında izleme yetkisi devam eder.

(I.7.h)

9. Yabancı bir gemi karasuları içinde gümrük kaçakçılığı veya balık avlamak gibi bir suç işlerken karasuları içinde tutuklanmaması durumunda uluslararası suda yapılan izleme ve ele geçirme olayının tanımlandırılması ile ilgili olarak aşağıda verilen önermelerden hangisi doğrudur?

- (a) Zapt takibi
- (b) Tutuklama takibi
- (c) Kovalama
- (d) Kesintisiz takip
- (e) ikaz

(I.7.i)

10. Deniz haydutluğunda niteliğinde olan bir geminin hukuki konumu nedir?

(I.7.j)

11. Açık denizde izinsiz radyo yayını yapan kişiler üzerinde, bu eylemin önlenmesi ve cezalandırılması yetkisi aşağıdaki maddelerde verilenlerden hangisine ait değildir.

- a. Geminin bayrağını taşıdığı devlet
- b. Tesisin ülkesinde tescil edildiği devlet
- c. İzinsiz yayın yapan kişinin yurtdaşı olduğu devlet
- d. Gemiye en yakın mesafede bulunan devlet
- e. Bu yayınların alındığı devlet

(I.7.k)

12. Kesintisiz izleme yetkisi ne demektir?

(I.8.b,c)

13. 1982 Birleşmiş Milletler konvansiyonunu açık denizler hakkında aşağıdaki açıklamalardan hangisini getirmiştir?

- a. Açık denizlerde izinsiz radyo yayınlarının cezalandırılması
- b. Açık denizde ticaret ile ilgili düzenlemeler
- c. Açık denizlerin barışçı amaçlarla kullanılması
- d. Açık denizde takip ile ilgili kurallar
- e. Açık denizde avcılık ile ilgili kurallar

(I.8.c)

14. 1970 Yılında Birleşmiş Milletler Genel Kurulunda büyük çoğunlukla kabul edilen ve genel kurul kararlarına eklenen anlaşmanın hükümleri nelerdir?

(I.8.d)

15. Deniz haydutluğu ile ilgili olarak ülkemizin taraf olduğu Nyon anlaşması hangi hükümleri içerir?

TASLAK MODÜL-II : SAVAŞ DÖNEMİNDE DENİZ HUKUKU**İkinci Modülün Hedefleri**

1. Savaş döneminde deniz hukuku konusunda geçen başlıca kavramların anlam bilgisi.
2. Savaş döneminde deniz hukuku ile ilgili tarihi olguların bilgisi.
3. Harp hukukunun kaynaklarını oluşturan unsurların bilgisi.
4. Savaş döneminde deniz hukuku ile ilgili sınırlamalar ile ilgili ilke ve yöntemlerin bilgisi.
5. Savaş döneminde devletlerin deniz üzerindeki hak ve yetkileri ile ilgili ilkeler arasındaki ilişkiyi kavrayabilme.
6. Savaş hukukunun niteliğini açıklayabilme.
7. Denizde zapt ve müsadere ile ilgili kuralları uygulayabilme.
8. Deniz savaşında düşmanları tayin edebilme.
9. Savaş döneminde deniz hukuku ile ilgili verilen kararları değerlendirebilme.

İkinci Modülün Hedef Davranışları

1. Savaş döneminde deniz hukuku konusunda geçen başlıca kavramların anlam bilgisi.
 - a. Harp kavramının tanımını derste geçen ifadesiyle yazma/söyleme/şecip işaretleme.
 - b. Harp Hukuku kavramının tanımını derste geçen ifadesiyle yazma/söyleme/şecip işaretleme.
 - c. Harp flanı kavramının tanımını derste geçen ifadesiyle yazma/söyleme/şecip işaretleme.
 - d. Barış Antlaşması kavramının tanımını derste geçen ifadesiyle yazma/söyleme/şecip işaretleme.

- e. Korsanlık kavramının tanımını derste geçen ifadesiyle yazma/söyleme/secip işaretleme.
- f. Korsan kavramının tanımını derste geçen ifade-
siyle yazma/söyleme/secip işaretleme.
- g. Deniz Haydutu kavramının tanımını derste geçen ifadesiyle yazma/söyleme/secip işaretleme.
- h. Durdurma kavramının tanımını derste geçen ifa-
desiyle yazma/söyleme/secip işaretleme.
- i. Geminin Zaptı kavramının tanımını derste geçen ifadesiyle yazma/söyleme/secip işaretleme.
- i. Abluka kavramının tanımını derste geçen ifade-
siyle yazma/söyleme/secip işaretleme.
- j. Ablukanın Varılması kavramının tanımını derste
geçen ifadesiyle yazma/söyleme/secip işaretleme.
- k. Düşmanca Yardım kavramının tanımını derste ge-
cen ifadesiyle yazma/söyleme/secip işaretleme.
2. Savaş döneminde deniz hukuku ile ilgili tarihi ol-
guların bilgisi.
- a. Birleşmiş milletler ile harbin, devletler
arası uyumsuzluklarda ki yeri ile ilgili düzenlemeleri
yazma/söyleme/secip işaretleme.
- b. Çok taraflı milletler arası antlaşmalar ile il-
gili düzenlemeleri yazma/söyleme/secip işaretleme.
- c. Lahey sözleşmesi ile ilgili düzenlemeleri yaz-
ma/söyleme/secip işaretleme.
- d. Savaşmayı durdurmak ile ilgili İsveç-Polonya,
Meksika-Fransa, Rusya-Iran Harplerinde savaşmayı durdur-
mak ile ilgili olarak yapılan ortak düzenlemeleri yazma/
söyleme/secip işaretleme.
- e. Paris Kongresi sonunda sonunda yayınlanan 1956
tarihli bildiride korsanlık ile ilgili olarak yapılan yasal
düzenlemeleri yazma/söyleme/secip işaretleme.
- f. 28 Mart 1915 tarihli düşman gemilerine saldırı
olayı ile ilgili olarak yapılan düzenlemeleri yazma/söyle-
me/secip işaretleme.
- g. Bombardıman ile ilgili yasal düzenlemeleri yaz-
ma/söyleme/secip işaretleme.

h. Düşmanca yardım ile ilgili yasal düzenlemeleri yazma/söyleme/secip işaretleme.

3. Harp hukukunun kaynaklarını oluşturan unsurların bilgisi.

a. Harp hukukunun milletlerarası teamül kurallarını yazma/söyleme.

b. Harp hukukunda kullanılan çok taraflı milletlerarası antlaşmaları yazma/söyleme/secip işaretleme.

4. Savaş döneminde deniz hukukunda sınırlamalar ile ilgili ilke ve yöntemlerin bilgisi.

a. Harbin sona ermesi durumunun hangi aşamalara ayrıldığını yazma/söyleme/secip işaretleme.

b. Deniz harbinde kullanılan başlıca temel ve tartışmalı yöntemleri yazma/söyleme/secip işaretleme.

c. Başlıca abluka çeşitlerini yazma/söyleme/secip işaretleme.

d. Ablukanın hangi aşamalardan oluştuğunu yazma/söyleme/secip işaretleme.

e. Milletler arası tekamül kararları ile ilgili ilkeleri yazma/söyleme /secip işaretleme.

f. Harp hukuku kurallarının bağlayıcı gücü ile ilgili ilkeleri yazma/söyleme/secip işaretleme.

g. Durdurma ve arama ile ilgili ilkeleri yazma/söyleme/secip işaretleme.

h. Geminin zaptı ile ilgili kuralları yazma/söyleme/secip işaretleme.

ı. Gemi personeli ve yolculara yapılacak muamele ile ilgili kuralları yazma/söyleme/secip işaretleme.

j. Ablukanın sona ermesi ile ilgili kuralları yazma/söyleme/secip işaretleme.

5. Savaş döneminde devletlerin deniz üzerindeki hak ve yetkileri ile ilgili ilkeleri kavrayabilme.

a. Savaş döneminde deniz hukuku ile ilgili ilkeleri ana hatları ile yazma/söyleme/secip işaretleme.

b. Belirtilen ilkelerin birbirlerini destekleyici yönlerini kendi cümleleri ile yazma/söyleme/secip işaretleme.

c. Savaş döneminde deniz hukuku ile ilgili ilkelere birine uyulmaması durumunun diğer ilkeler üzerindeki etkilerini yazma/söyleme/secip işaretleme.

d. Savaş döneminde deniz hukuku ile ilgili ilkelere birinin değiştirilmesi durumunun diğer ilkeler üzerindeki etkilerini yazma/söyleme/secip işaretleme.

6. Savaş hukukunun niteliğini açıklayabilme.

a. Savaş hukuku kavramının oluşumuna neden gereksinim duyulduğunu yazma/söyleme/secip işaretleme.

b. Savaş hukukunun sivilleri nasıl etkilediğini yazma/söyleme/secip işaretleme.

c. Savaş hukukuna uyulmamasının etkilerini yazma/söyleme/secip işaretleme.

7. Denizde zapt ve müsadere ile ilgili kuralları uygulayabilme.

a. Denizde zapt ve müsadere ile ilgili kuralları ana hatları ile yazma/söyleme/secip işaretleme.

b. Belirtilen kuralların birbirlerini destekleyici yönlerini kendi cümleleri ile yazma/söyleme/secip işaretleme.

c. Denizde zapt ve müsadere ile ilgili kurallardan birine uyulmaması durumunun diğer ilkeler üzerindeki etkilerini yazma/söyleme/secip işaretleme.

d. Denizde zapt ve müsadere ile ilgili kurallardan birinin değiştirilmesi durumunun diğer ilkeler üzerindeki etkilerini yazma/söyleme/secip işaretleme.

e. Denizde zapt ve müsadere ile ilgili verilen kuralların işlevlerini ana hatları ile yazma/söyleme/secip işaretleme.

f. Savaş döneminde deniz hukuku ile ilgili verilen kuralların etkililik derecelerini karşılaştırıp; gerekçeyle yazabilme/secip işaretleme.

g. Denizde zapt ve müsadere ile ilgili kuralları gerektiğinde uygulayabilme.

8. Deniz savaşında düşmanları tayin edebilme.

a. Deniz savaşında düşmanca hareketleri ana hatları ile yazma/söyleme.

b. Deniz savaşında düşman kategorisine kimlerin girdiğini yazma/söyleme.

9. Savaş döneminde deniz hukuku ile ilgili verilen kararları değerlendirebilme.

a. Savaş döneminde deniz hukuku ile ilgili ilkelere ana hatları ile yazma/söyleme.

b. Belirtilen kuralların hangi amaçlarla kullanıldığını kendi cümleleri ile yazma/söyleme.

c. Savaş döneminde deniz hukuku ile ilgili ilkelere tarafların lehine yada aleyhine değiştirilmesi durumunda etkilerini yazma/söyleme.

Deniz Hukuku dersinde kursiyerlere ikinci modülle ilgili olarak kazandırılacak hedefler ve hedef davranışlar belirlendikten sonra sıra bu davranışları kazandırmaya yönelik "Eğitim Durumları" nın düzenlenmesine gelmiştir. İzlenen sayfalarda ikinci modülün alt bölümleri için düzenlenen eğitim durumları yer almaktadır.

HEDEF DAVRANIŞLAR	KULLANILACAK ARAÇ - GEREÇLER	EĞİTİM DURUMLARI
<p>1. Harp kavramının tanımını derste geçen ifadeyle yazma/söyleme/secip işaretleme.</p> <p>2. Harp hukuku kavramının tanımını derste geçen ifadeyle yazma/söyleme/secip işaretleme.</p>	<p>* Tepegöz * Dia (7. Dia) * Deniz Hukuku ders notu (Ders Kitabı) K.Mürsel Egt. Mrk.K.1191 Basımevi, Karamürsel 1995. * Dz.K.K.1191 Dz.Harekatlarında Ulusal ve Uluslararası Hukuk, Dz. K.K.1191 Basımevi, İstanbul 1994. * FERHANOĞLU, Ferhan; Türkiye'nin çevre denizlerde seyir güvenliği, Kurtarma konusundaki yetki ve yükümlülükleri, Doktora tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara 1991.</p>	<p>GİRİŞ : Savaş zamanında deniz hareketleri hukuku bölümünün bu kısmı, savaş zamanında devletlerin denizlerdeki çıkarlarını korurken gerçekleştirdikleri davranışları içeren uluslararası hukukun prensiplerini vermektedir. Savaş zamanında deniz hukuku ile ilgili kurallara uyulduğunda; özellikle sivililer olmak üzere savaşa tarafların savaştan en az zarar ile çıkmaları mümkün olabilmektedir. Bu bölüme deniz hukukunun; harp hukuku, korsanlık, harp ilanı, barış antlaşması, deniz haydutluğu, yasal savunma hakkı, abluka konuları üzerinde durulacaktır.</p> <p>HEDEFLER : Bu modül ile ilgili hedefler sunulur.</p> <p>DİKKATI ÇEKME : Yazılı dökümanda aşağıdaki sorularla derse giriş yapılır; " . Savaş hukuku mümkün olabilir mi? " . Harp ve hukuk kavramları arasında nasıl bir bağlantı kuruyorsunuz? . Harp hukukunun bağlayıcı gücü nedir? " . Harp nasıl başlar ve biter? " . Deniz harbinin yöntemleri nelerdir?</p>

HEDEF DAVRANIŞLAR	KULLANILACAK ARAC - GEREÇLER	EĞİTİM DURUMLARI
		<p>. Denizde zapt ve müşaderenin uygulanış şekli nasıldır? . Ablukanın şartları nelerdir? "</p> <p>Öğrencilere her bir soru ile ilgili olarak ipuçları da yazılı olarak sunulur (Dia 7-10). Böylece öğrencilerin soruları basit biçimde yanıtlamaları sağlanır. Soruların yanıtları ile ilgili detaylı bilgilerin dersin sonunda kazanılacağı belirtilir. Savaş hukuku ile ilgili kurallara niçin uyulma gerektiği konusunda öğrenciler düşünmeye sevk edilir.</p> <p>GÖZLEME :</p> <p>Öğrencilerin savaş döneminde devletlerin deniz üzerindeki hak ve yetkilerini niçin öğrenmek zorunda oldukları bir tartışma ortamı açacak şekilde neden ve niçinler ele alınarak öğrencinin katkıları ile dikkati çekme bölümündeki bilgiler gözden geçirilir.</p> <p>Bu ders ile kazanılacak bilgilerin öğrencilerin meslek hayatlarında işe koşulacağı belirtilir.</p> <p>Bu aşamada aşağıdaki açıklama uygun görülmektedir;</p> <p>"Oc tarafı denizlerle çevrili olan ülkemizin yoğun bir deniz trafiği yaşadığını, Marmara ve boğazlar ile ilgili gelişmeleri biliyoruz.</p> <p>Özellikle Marmara boğazı üzerindeki kazaların tüm Türkiye'nin güvenliğini ilgilendiren boyutlara ulaştığı</p>

HEDEF DAVRANIŞLAR	KULLANILACAK ARAC - GEREÇLER	EĞİTİM DURUMLARI
		<p>durumları birlikte yaşadık. Ülkemizin deniz hukuku ile ilgili olarak hangi yüküm ve yetkileri taşıdığı konusunda bilgi sahibi olmanız dersimizin en önemli hedefini oluşturmaktadır".</p> <p>GÖZDEN GEÇİRME :</p> <p>Öğrencilere derste kazandırılmak istenilen hedef ve davranışlar sunulur.</p> <p>GEÇİŞ :</p> <p>Bu aşamada aşağıdaki açıklamanın yapılması uygundur.</p> <p>"Silahlı çatışma hukuku gereksiz yıkım ve acıları önlemeye çalışır. Muharip ve sivililere asgari koruma standartları uygulayarak onları çatışmanın zararlı etkilerinden korur. Silahlı çatışma hukuku savaş prensipleriyle birlikte askeri önemi olmayan kişi, yer ve nesnelere karşı personel ve kaynak harcamasını önlerken, kritik hedeflere karşı yoğunlaştırılan kuvvetin önemi üstündür de durur."</p> <p>İkinci modül (Savaş döneminde devletlerin deniz üzerindeki hak ve yetkileri) ile ilgili dökümanın dersin işlenmesinden önce okunmasının gerekliliği öğrencilere hatırlatılır.</p>

HEDEF DAVRANISLAR	KULLANILACAK ARAC - GEREÇLER	E Ğ İ T İ M D U R U M L A R I
		<p>7 No'lu dia yansıtılır. Dia'da yer alan tanımlar ve diğer açıklamalar üzerine öğrencilere soru sorulur. Öğrenci cevapladığı her sorunun ışığında bir açıklamayı okur yada bir diğer soruyu cevaplama etkinliğine yönelir. Öğrencinin dersin her bölümü ile ilgili olarak verilen sorulardan %80'ini cevaplandığında bir sonraki bölümün öğretimine geçileceği, aksi taktirde bir önceki bölümün öğretimini tekrar edileceği belirtilir. Bu işlemler gerçekleştirilirken sorular sorularak öğrencilerin bu soruları cevaplandırması etkinliğine girmeleri sağlanmalıdır.</p> <p>"SORU-1: Harp ne demektir?"</p> <p>"SORU-2: Harp hukuku ne demektir?"</p> <p>Bu soruların ardından aşağıdaki cevaba ulaşılmaya çalışılır.</p> <p>"CEVAP-1: Harp, devletler hukuku kurallarına uygun olarak, devletler arasında silahlı bir çatışma, bir kişiye durumudur. Harp bu çatışmaya katılan devletlerin harp hukuku kurallarına uymaları, çatışmaya katılmayan devletlerin de tarafsız hukuku kuralları içinde ilişkide bulunmalarını gerektirir."</p> <p>"CEVAP-2: Harp hukuku harp zamanında tutsak edilen askeri personel ile işgal edilen bölgelerdeki sivil personelin, en az düzeyde de olsa korunmasını sağlayacak ve harbin zararlı etkilerini azaltma amacını gütmektedir. Harp hukuku savaşın savasınlar tarafından riayet edildiği ölçüde faydalı olacaktır."</p>

E B İ T İ M D U R U M L A R I		
HEDEF DAVRANIŞLAR	KULLANILACAK ARAÇ - GEREÇLER	
3. Harp ilanı kavramının tanımını derste geçen ifade- siyle yazma/söyleme/ seçip işaretleme.	* Tepegöz * Dia (7. Dia)	7 No'lu dia yansıtılır. Bununla ilgili olarak aşağıda- ki soru sorulur. "SORU : Harp ilanı ne demektir?" Bu soruyla ilgili olarak aşağıdaki cevaba ulaşılmaya çalışılır. "CEVAP : Harp ilanı (Savaş duyurusu), bir devletçe bir başka devletle aralarında barış ilişkilerinin sona erdiği, artık savaş durumunun resmen başlamış olduğunun resmen bildirilmesidir".
4. Barış anlaşması kavramının tanımını derste geçen ifade- siyle yazma/söyleme/ seçip işaretleme.	* Tepegöz * Dia (7. Dia)	7 No'lu dia yansıtılır. Bununla ilgili olarak aşağıda- ki soru sorulur. "SORU : Barış anlaşması ile ifade edilmek istenen nedir?" Bu soruyla ilgili olarak aşağıdaki cevaba ulaşılmaya çalışılır. "CEVAP : Tarafların hangi koşullar altında harbe son vereceklerini ve harpten sonra barış içindeki ilişkileri- nin temellerini saptayan bir anlaşmadır."
5. Birleşmiş Mil- letler ile harbin devletlerarası	* Tepegöz * Dia (7. Dia)	7 No'lu dia yansıtılır. Bununla ilgili olarak aşağıda- ki soru sorulur.

HEDEF DAVRANIŞLAR	KULLANILACAK ARAC - GEREÇLER	EĞİTİM DURUMLARI
<p>uyumsuzluklardaki yeri ile ilgili düzenlemeleri yazma/söyleme/secip işaretleme.</p> <p>6. Çok taraflı milletlerarası anlaşmalar ile ilgili düzenlemeleri yazma/söyleme/secip işaretleme.</p> <p>7. La Haye sözleşmesi ile ilgili düzenlemeleri yazma/söyleme/secip işaretleme.</p> <p>8. Harp hukukunda kullanılan çok taraflı milletlerarası anlaşmaları yazma söyleme</p>	<p>* Tepegöz * Dia (7. Dia)</p>	<p>"SORU : Harp ve hukuk kavramları arasında nasıl bir bağlantı olabilir?"</p> <p>Bu soruyla ilgili olarak aşağıdaki cevaba ulaşılmaya çalışılır.</p> <p>"CEVAP : Harpte uyulması gereken kurallar vardır. Devletler arasındaki ilişkileri düzenleyen Devletler Hukuku, bu arada Harp Hukuku kurallarını da içerir. Harp hukuku harp zamanında tutsak edilen askeri personel ile işgal edilen bölgelerdeki sivil personelin, en az düzeyde de olsa korunmasını sağlama ve harbin zararlı etkilerini azaltma amacını gütmektedir."</p> <p>7 No'lu dia yansıtılır. Bununla ilgili olarak aşağıdaki soru sorulur.</p> <p>"SORU : Çok taraflı milletler arası anlaşmaların başlıcaları ve konuları nelerdir?"</p> <p>Bu soruyla ilgili olarak aşağıdaki cevaba ulaşılmaya çalışılır.</p> <p>"CEVAP : a. 1856 Paris Deniz Hukuku Bildirisi (Deniz Harbi ile ilgilidir) b. 1864 Cenevre sözleşmesi (Savaşta hasta ve yaralıların durumları ile ilgilidir) c. 1868 Petersburk Beyannamesi (Patlayıcı maddelerden bazılarının yasaklanması ile ilgilidir.)"</p>

HEDEF DAVRANIŞLAR	KULLANILACAK ARAC - GEREÇLER	EĞİTİM DURUMLARI
		<p>d. 1899 Lahey Sözleşmeleri (Zehirli gazlar konusunda)</p> <p>e. 1906 Cenevre Sözleşmesi (Deniz harbinde hasta ve yaralıların durumları ile ilgilidir)</p> <p>f. 1907 Lahey Sözleşmesi (Kara harbinin kuralları ile ilgili)</p> <p>g. 1907 tarihli 7,8,9 ve 11. Lahey Sözleşmeleri (Deniz harbinin kuralları ile ilgili)</p> <p>g. 1907 tarihli VI. Lahey sözleşmeleri (Düşman ticaret gemileri ile ilgili)</p> <p>h. 1925-26 Cenevre protokolleri (Kimya ve biyolojik harp ile ilgili)</p> <p>ı. 1936 Londra Protokolü (Ticaret gemilerine karşı deniz altılarının kullanılması hakkında)</p> <p>i. 1949 Cenevre Sözleşmeleri (Savaşta uygarlık eserlerinin korunması hakkında)</p>
<p>9. Savaşmayı durdurmak ile ilgili, İsvec-Polonya, Meksika Fransa, Rusya-İran, harbinde savaşmayı durdurmak ile ilgili olarak yapılan düzenlemeleri yazma/ söyleme.</p>	<p>* Tepegöz * Dia (7. Dia)</p>	<p>7 No'lu dia yansıtılır. Bununla ilgili olarak aşağıda-ki soru sorulur.</p> <p>"SORU : Harbin sona ermesi ile ilgili aşamaları açıklayınız.</p>

HEDEF DAVRANIŞLAR	KULLANILACAK ARAC - GEREÇLER	E B İ T İ M D U R U M L A R I
<p>10. Harbin sona ermesinde izlenen aşamaları yazma/söyleme seçip/işaretleme.</p>		<p>Bu soruyla ilgili olarak aşağıdaki cevaba ulaşılmaya çalışılır.</p> <p>"CEVAP : a. Savaşmayı durdurmak</p> <p>b. Savaşan devletin devlet kişiliğinin sona ermesi</p> <p>c. Koşulsuz teslim</p> <p>d. Barış antlaşması</p>
<p>11. Harp hukukunun ; milletlerarası teamül kurallarını yazma/söyleme.</p> <p>12. Milletlerarası teamül kuralları ile ilgili ilkeleri yazma/söyleme/secip/işaretleme.</p>	<p>* Tepegöz</p> <p>* Dia (7. Dia)</p>	<p>7 No'lu dia yansıtılır. Bununla ilgili olarak aşağıdaki ki soru sorulur.</p> <p>"SORU : Milletlerarası teamül kuralları nelerdir?"</p> <p>Bu soruyla ilgili olarak aşağıdaki cevaba ulaşılmaya çalışılır.</p> <p>"CEVAP : a. Df ve adetler</p> <p>b. Genel hukuk ilkeleri</p> <p>c. Kamu vicdanı gereğinden doğan ve savaşan taraflarca uyulması gereken prensip ve kurallar."</p>
<p>13. Savaş döneminde deniz hukuku ile ilgili ilkeleri ana</p>	<p>* Tepegöz</p> <p>* Dia (7. Dia)</p>	<p>7 No'lu dia yansıtılır. Bununla ilgili olarak aşağıdaki ki sorular sorulur.</p>

HEDEF DAVRANISLAR	KULLANILACAK ARAC - GERECLER	E B İ T İ M D U R U M L A R I
hatları ile yazma/ söyleme/secip işa- retleme.		<p>"SORU-1: Harp hukukunun kaynakları nelerdir?"</p> <p>"SORU-2: Harp hukukunun temel prensipleri nelerdir?"</p> <p>"SORU-3: Harp hukukunun bağlayıcı gücü ile anlatılmak istenen nedir?"</p> <p>Bu soruların ışığında aşağıdaki cevaplara ulaşılmaya çalışılır.</p> <p>"CEVAP-1: a. Milletler arası teamül (Orf, adet, gelenek ve görenek) kuralları, b. Çok taraflı milletler arası antlaşmalar"</p> <p>"CEVAP-2: a. Askeri zaruriyet, b. İnsani davranış kurallarına uyma, c. Mertlik."</p> <p>"CEVAP-3: Devletler hukuku kurallarının bağlayıcı gücü ile ilgili hususlar Harp Hukuku içinde geçerlidir. Uygulamada savaşın harp hukukuna aykırı davranış ve aykırılıkların cezasız kaldığı görülmekle birlikte, bu kanunların büyük bir bölümüne uyulduğu bilinmektedir. Harp hukuku kurallarına uymaya zorlayan yollar vardır. Bunların başında zarara karşılık gelmektedir. Zarara sebep olan taraf bu zararı telafi etmekle yükümlüdür."</p>

HEDEF DAVRANIŞLAR	KULLANILACAK ARAC - GEREÇLER	E B İ T İ M D U R U M L A R I
<p>14. Savaş hukuku kavramının oluşumuna neden gereksinim duyulduğunu yazma/söyleme/secip işaretleme.</p>	<p>* Tepegöz * Dia (7. Dia)</p>	<p>7 No'lu dia yansıtılır. Bununla ilgili olarak aşağıdaki soru sorulur.</p> <p>"SORU : Harp hukukunun amaçları nelerdir?"</p> <p>Bu soruyla ilgili olarak aşağıdaki cevaba ulaşılmaya çalışılır.</p> <p>"CEVAP : a. Savaşanları ve savaş dışında kalanları gereksiz ızdıraplardan korumak, b. Savaş tutsaklarının, yaralılarının, hastaların ve sivililerin bazı temel insani haklarını koruma, zarar görmesini önlemek, c. Uygarlık eserlerinin harbin etkilerinden d. Barışın yerleşmesini kolaylaştırmak."</p>
<p>15. Savaş döneminde deniz hukuku ile ilgili ilkeleri ana hatları yazma/söyleme.</p>	<p>* Tepegöz * Dia (7. Dia)</p>	<p>7 No'lu dia yansıtılır. Bununla ilgili olarak aşağıdaki sorular sorulur.</p> <p>"SORU-1: Savaştan sonra savaş hukukuna aykırı davranışta bulunan ülke ne gibi yükümlülüklerin içine girer?"</p> <p>"SORU-2: Harbin başlangıç şekillerini kısaca açıklayınız."</p> <p>Bu soruların ışığında aşağıdaki cevaplara ulaşılmaya çalışılır.</p>

HEDEF DAVRANISLAR	KULLANILACAK ARAC - GERECELER	E G I T I M D U R U M L A R I
		<p>"CEVAP-1: Savastan sonra savas sirasinda hukuka aykırı davranislar da bulunan tarafını;</p> <p>a. Tazminat ödemesi,</p> <p>b. Savas suçlarının yargılanması ve cezalandırılması harp hukuku kurallarının bağlayıcı gücünü oluşturur."</p> <p>"CEVAP-2: Harp durumu ya harp ilanı ya da muhasamatın (silahlı çatışma) fiilen başlaması ile başlar."</p> <p>ARA DZET :</p> <p>Ders boyunca "Harp, harp hukuku, harbin ilanı, barış antlaşması tanımlarının anlamlarının, harp hukukunun amacı ile ilgili ilkelerin harp hukukunun temel prensiplerinin, harp hukukunun kaynaklarının, harbin başlangıç ve sona eriş şekillerinin" incelenildiği belirtilir. Öğrencilerin bu derste işlenen konularla daha sonraki derslerde karşılıla-şacağından tekrar edilmelerinin gerekliliği belirtilir.</p>

HEDEF DAVRANISLAR	KULLANILACAK ARAC - GEREÇLER	E B İ T İ M D U R U M L A R I
<p>1. Korsanlık kavramının tanımını derste geçen ifadeyle yazma/söyleme/secip işaretleme.</p>	<p>* Tepegöz * Dia (8. Dia)</p>	<p>Korsanlık, korsan, deniz haydutu kavramlarının açık-lamaları ile deniz harbinin yöntemlerinin maddeler halin-de belirtildiği bir dia (Dia 8) öğrencilere sunulur. Dia'da yer alan tanımlar ve diğer açıklamalar üzerinde öğrencilere sorular sorulur. Öğrenci cevapladığı her so-runun ışığında bir açıklamayı okur ya da bir diğer soruyu cevaplama etkinliğine yönelir. Bu soru ve cevabı aşağıda verilmistir.</p> <p>"SORU : Korsanlık ne demektir?"</p> <p>Bu sorunun ışığında aşağıdaki cevaba ulaşmaya çalışılır.</p> <p>"CEVAP : Bir savaşan devlet tarafından verilen izin üzerine, kişelerin ticaret gemilerini silahlandırarak düş-man gemilerine saldırmak sureti ile harbe katılmalarıdır.</p>
<p>2. Korsan kavramının tanımını derste geçen ifadeyle yazma/söyleme/secip işaretleme.</p>	<p>* Tepegöz * Dia (8. Dia)</p>	<p>8 No'lu dia yansıtılır. Bununla ilgili olarak aşağıda-ki soru sorulur.</p> <p>"SORU: Korsan ne demektir?"</p> <p>Bu sorunun ışığında aşağıdaki cevaba ulaşmaya çalışılır.</p> <p>"CEVAP : Korsan, harp zamanında bağlı olduğu devletin resmi izni ile savaş eylemlerinde bulunan bir geminin durumudur."</p>

HEDEF DAVRANIŞLAR	KULLANILACAK ARAC - GEREÇLER	EĞİTİM DURUMLARI
<p>3. Deniz haydutu kavramının tanımını derste geçen ifadeyi ile yazma/söyleme/ secip işaretleme.</p>	<p>* Tepegöz * Dia (8. Dia)</p>	<p>8 No'lu dia yansıtılır. Bununla ilgili olarak aşağıdaki sorular sorulur.</p> <p>"SORU-1: Deniz haydutu ne demektir?"</p> <p>"SORU-2: Deniz haydutu ile korsan kavramları ne gibi benzerlik yada ayrılıklar vardır?"</p> <p>Bu sorular ışığında aşağıdaki cevaplara ulaşmaya çalışılır.</p> <p>"CEVAP-1: Deniz haydutu bütün hukuk düzenlerine karşı gelen bir kimsedir."</p> <p>"CEVAP-2: Korsan, bağlı bulunduğu devletin resmi izni ile savaş eyleminde bulunur, deniz haydutu ise bütün hukuk kurallarına karşıdır."</p>
<p>4. Paris Kongresi sonunda yayınlanan 1956 tarihli bildiri, korsanlık ile ilgili olarak yapılan yasal düzenlemeleri yazma/söyleme/ secip işaretleme.</p>	<p>* Tepegöz * Dia (8. Dia)</p>	<p>8 No'lu dia yansıtılır. Bununla ilgili olarak aşağıdaki soru sorulur.</p> <p>"SORU : Kırım harbinden sonra toplanan Paris Kongresi sonunda yayınlanan 1856 tarihli bildiri ile hangi karar alınmıştır?"</p> <p>Bu sorunun ışığında aşağıdaki cevaba ulaşmaya çalışılır.</p> <p>"CEVAP : Korsanlık yasaklanmıştır."</p>

HEDEF DAVRANIŞLAR	KULLANILACAK ARAÇ - GEREÇLER	EĞİTİM DURUMLARI
5. Düşman gemileri- ne saldırı olayı ile ilgili olarak yapı- lan düzenlemeleri yazma/söyleme/secip işaretleme.	* Tepegöz * Dia (8. Dia)	8 No'lu dia yansıtılır. Bununla ilgili olarak aşağıda- ki soru sorulur. "SORU : Düşman gemilerine hangi sınırlarda buldukları durumlarda saldırı hakkı doğar?" Bu sorunun ışığında aşağıdaki cevaba ulaşmaya çalışılır. "CEVAP : Harp gemilerinin düşman harp gemilerine; açık denizde, kendi karasularında yada düşman karasula- rında, kendi içsularında yada düşman içsularında saldırı- bilirler."
6. Bombardıman ile ilgili yasal düzen- lemeleri yazma/söy- leme/secip işaret- leme.	* Tepegöz * Dia (8. Dia)	8 No'lu dia yansıtılır. Bununla ilgili olarak aşağıda- ki soru sorulur. "SORU : Bombardıman ile ilgili sınırlamalar nelerdir?" Bu sorunun ışığında aşağıdaki cevaba ulaşmaya çalışılır. "CEVAP : Savunulmayan kentlerin, limanların, köylerin veya yapıların deniz kuvvetleri tarafından bombardıman edilmesi yasaklanmıştır."
7. Deniz Harbinde kullanılan başlıca temel ve tartışmalı yöntemleri yazma/	* Tepegöz * Dia (8. Dia)	8 No'lu dia yansıtılır. Bununla ilgili olarak aşağıda- ki soru sorulur. "SORU : Deniz harbinin yöntemleri nelerdir?"

HEDEF DAVRANIŞLAR	KULLANILACAK ARAC - GEREÇLER	EĞİTİM DURUMLARI
<p>söyleme/secip işaretleme.</p>		<p>Bu sorunun ışığında aşağıdaki cevaba ulaşılmaya çalışılır.</p> <p>"CEVAP : a. Korsanlık, b. Düşman gemilerine saldırı, c. Teslim olma hakkı, d. Savaş aldatmaları, e. Bombardıman.</p>
<p>8. Belirtilen ilkelerin birbirlerini destekleyici yönlerini kendi cümleleriyle yazma/söyleme/secip işaretleme.</p>	<p>* Tepegöz * Dia (8. Dia)</p>	<p>8 No'lu dia yansıtılır. Bununla ilgili olarak aşağıdaki sorular sorulur.</p> <p>"SORU-1: 1856 tarihli Paris Kongresi kararlarına katılan ve katılmayan ülkeler hangileridir?"</p> <p>"SORU-2: Ticaret gemilerinin hangi durumlarda yasal savunma hakkı vardır?"</p> <p>Bu soruların ışığında aşağıdaki cevaplara ulaşılmaya çalışılır.</p> <p>"CEVAP-1: Bu bildiriye A.B.D. , İspanya, Venedik ve Meksika dışında bütün devletler katılmışlardır."</p> <p>"CEVAP-2: Ticaret gemilerinin kendilerine saldırıda bulunduğu zaman yasal savunma hakları vardır. Bunun dışında savaş eylemine katılmazlar."</p>

HEDEF DAVRANIŞLAR	KULLANILACAK ARAC - GEREÇLER	E Ğ İ T İ M D U R U M L A R I
<p>9. Belirtilen kurların hangi amaçlarla kullanıldığını kendi cümleleri ile yazma/söyleme.</p>	<p>* Tepegöz * Dia (8. Dia)</p>	<p>8 No'lu dia yansıtılır. Bununla ilgili olarak aşağıdaki sorular sorulur.</p> <p>"SORU-1: Teslim olma hakkı ile ilgili olarak teslim olan tarafın yükümlülük ve yetkileri nelerdir?"</p> <p>"SORU-2: Savaş aldatmaları (Hilleleri) ile ilgili sınırlamalar nelerdir?"</p> <p>Bu soruların ışığında aşağıdaki cevaplara ulaşılmaya çalışılır.</p> <p>"CEVAP-1: Harp gemilerinden biri teslim olduğunu bildirince, bu gemiye karşı saldırıyı durdurmak gerekir. Teslim alan harp gemisine el konur. Teslim olan gemi komutanı, teslim olan gemiye, emri altındaki subay ve astsubaylardan bir birlik gönderir ya da teslim olan geminin kendi emirlerine uymasını ister. Teslim olan gemilerdeki savaş tutsağı olurlar. Geminin yüküne teslim alan gemi komutanınca zoralm (müsadere) uygular."</p> <p>"CEVAP-2: Savaş aldatmaları hainlik yada kaahbelik sayılacak hallerde yasaklanmıştır. Örneğin savaş gemilerinin hastane gemisi haline sokulması yasaklanmıştır."</p> <p>ARA ÖZET :</p> <p>Ders boyunca "Korsanlık, Korsan, Deniz haydutu tanımlamalarının, düşman gemilerine saldırı, teslim olma hakkı, savaş aldatmaları bombardıman ile ilgili hükümlerin" inceleniği belirtilir. Bu konuların Deniz hukuku dersinde çok önemli bir yer edindiği belirtilir."</p>

HEDEF DAVRANIŞLAR	KULLANILACAK ARAC - GEREÇLER	EĞİTİM DURUMLARI
<p>1. Durdurma kavramının tanımını derste geçen ifadesi ile yazma/söyleme/secip işaretleme.</p> <p>2. Durdurma ve arama ile ilkeleri yazma/söyleme/secip işaretleme.</p>	<p>* Tepegöz * Dia (Dia 9)</p>	<p>Durdurma, rota emri tanımlamalarının kısa açıklaması ile ;</p> <p>a. Durdurma ile ilgili yükümlerin,</p> <p>b. Geminin zaptı ile ilgili yükümlerin maddeler halinde belirtildiği bir dia (Dia 9) öğrencilere sunulmalıdır. Dia'da yer alan tanımlar ve diğer açıklamalar üzerinde öğrencilere sorular sorulur. Öğrenci cevapladığı her sorunun ışığında bir açıklamayı okur yada bir diğer soruyu cevaplama etkinliğine yönelir.</p> <p>"SORU : Durdurma yetkisi ile ilgili yükümlülükler nelerdir?"</p> <p>Bu sorunun ardından aşağıdaki cevaba ulaşılmaya çalışılır.</p> <p>"CEVAP : Durdurma ve arama, gemi hakkında bilinmesi gereken hususları tespit için yapılır. Durdurma geminin durmaya davetinden evrakların muayenesinin bitimine kadar olan muameleleri ihtiva eder."</p>
<p>3. Geminin zaptı kavramının tanımını derste geçen ifadesi ile yazma/söyleme/secip işaretleme.</p>	<p>* Tepegöz * Dia (Dia 9)</p>	<p>9 No'lu dia yansıtılır. Bununla ilgili olarak aşağıdaki soru sorulur.</p> <p>"SORU : Geminin zaptı ile ilgili yükümlülükler nelerdir?"</p>

HEDEF DAVRANISLAR	KULLANILACAK ARAC - GEREÇLER	EĞİTİM DURUMLARI
<p>4. Geminin zaptı ile ilgili kuralları yazma/söyleme/secip işaretleme.</p>		<p>Bu sorunun ardından aşağıdaki cevaba ulaşmaya çalışılır.</p> <p>"CEVAP : Geminin üzerindeki emir ve kumanda yetkisinin alınması sureti ile olur.</p> <p>a. Gemi müsadere partisi ile işgal edilir.</p> <p>b. Gemiye türk bayrağı çekilir.</p> <p>c. Geminin bayrağını indirmesi emredilir.</p> <p>d. Gemideki evrakların listesi yapılır.</p> <p>e. Geminin tesisat ve yükü emniyete alınır.</p> <p>f. Gemi kaptanına zapt hakkında belge verilir.</p>
<p>5. Gemi personeli ve yolculara yapılacak muamele ile ilgili kuralları yazma/söyleme/secme işaretleme.</p> <p>6. Savaş hukukunun sivilileri nasıl etkilediğini yazma/söyleme/secip işaretleme.</p>	<p>* Tepegöz * Dia (Dia 9)</p>	<p>9 No'lu dia yansıtılır. Bununla ilgili olarak aşağıdaki sorular sorulur.</p> <p>"SORU-1: Geminin sevki ile ilgili yükümlülükler nelerdir?"</p> <p>"SORU-2: Gemi personeli ve yolculara yapılacak muamele ile ilgili hükümler nelerdir?"</p> <p>Bu soruların ardından aşağıdaki cevaplara ulaşılmaya çalışılır.</p>

HEDEF DAVRANIŞLAR	KULLANILACAK ARAC - GEREÇLER	E B İ T İ M D U R U M L A R I
<p>7. Savaş döneminde deniz hukuku ile ilgili verilen kuralların etkililik derecelerini karşılaştırtıp, gerekçeleri ile yazma/söyleme/secip işaretleme.</p>		<p>"CEVAP-1: Zapt olunan gemi veya mal mümkün olan en kısa sürede Türkiye veya müttefiki bir limana sevk edilerek devlet yetkililerinin emrine teslim edilir. Tarafsız bir limana sevk ancak bu devletin müsadresi olduğunda yapılır."</p> <p>"CEVAP-2: Zapt olunan düşman gemisinin kaptan, düşman ve çarkçıları tarfsız bir devlete tabi olduklarını ispat ettikleri ve harp süresince düşman gemisinde hizmet etmeyeceklerini bir belge ile imzaya döktükleri taktirde serbest bırakılırlar. Diğer personelin serbest bırakılması için yazılı belgeyi imzalamalarına gerek yoktur."</p>
<p>8. Savaş döneminde deniz hukuku ile ilgili ilkelere binin değiştirilmesi durumunun diğer ilkelere üzerindeki etkilerini yazma/söyleme/secip işaretleme.</p> <p>9. Denizde zapt ve müsadere ile ilgili kuralları ana hatları ile yazma/söyleme/secip işaretleme.</p>	<p>* Tepegöz * Dia (Dia 9)</p>	<p>9 No'lu dia yansıtılır. Bununla ilgili olarak aşağıdaki soru sorulur.</p> <p>"SORU : Barış döneminde zapt ve müsadere konusu ile ilgili hangi önlemler alınmalıdır?"</p> <p>Bu soruyla ilgili olarak aşağıdaki cevaba ulaşmaya çalışılır.</p> <p>"CEVAP : Zapt ve müsadere ile ilgili tüm kurallar ve zapt ve müsadere uygulaması ile ilgili tüm detaylar en alt seviyedeki yüzer birlik komutanları tarafından çok iyi bir şekilde bilinmelidir. Barış zamanında zapt ve müsadere timlerinin eğitimi gerginlik ve harp dönemlerindeki uygulamalarımızın etkinliğini arttıracak ve gereksiz zayıflatılara engel olacaktır."</p>

E Ğ İ T İ M D U R U M L A R I

KULLANILACAK
ARAÇ - GEREÇLER

HEDEF DAVRANIŞLAR

10. Denizde zapt ve müsadere ile ilgili verilen kuralların işlevlerini ana hatları ile yazma/söyleme/secip işaretleme.

11. Belirtilen kuralların birbirini destekleyici yönlerini kendi cümleleriyle yazma/söyleme/secip işaretleme.

12. Denizde zapt ve müsadere ile ilgili kurallardan birine uyulmaması durumunda diğer ilkeler üzerindeki etkilerini yazma/söyleme/secip işaretleme.

13. Denizde zapt ve müsadere ile ilgili kurallardan birinin değiştirilmesi durumunda diğer ilkeler üzerindeki etkilerini yazma/söyleme/secip işaretleme.

* Tepegöz
* Dia (Dia 9)

9 No'lu dia yansıtılır. Bununla ilgili olarak aşağıdaki sorular sorulur.

"SORU-1: Türkiye'de Harp gemileri komutanları ile ordu birlikleri komutanlarının Türkiye Cumhuriyeti hakimiyeti altında olan yerlerde zapt ve müsadere yetkisini kullanma ile ilgili yükümlülük ve yetkileri nelerdir?"

"SORU-2: Gemi ve malların tahribi ile ilgili yükümler nelerdir?"

Bu sorular ile ilgili aşağıdaki cevaplara ulaşılmaya çalışılır.

"CEVAP-1: Zapt ve müsadere hakkı, açık denizlerde Türkiye Cumhuriyeti'nin mütteliklerinin ve düşmanlarının hakimiyeti altında olan sularda, iç sularında ve techi-zatlarında kullanılır. Tarafsız sularda kullanılmaz."

"CEVAP-2: Yolcuların, gemi personelinin ve gemi evraklarının emin bir yere getirilmesi şartı ile zapt edilen geminin sevki duruma uygun ve emin görülmediği takdirde tahrip edilmesi kabul görmektedir."

HEDEF DAVRANIŞLAR	KULLANILACAK ARAÇ - GEREÇLER	EĞİTİM DURUMLARI
<p>14. Denizde zapt ve müsadere ile ilgili kuralları gerektirginde uygulayabileme.</p>		<p>ARA ÖZET :</p> <p>Bu aşamada aşağıdaki açıklamanın yapılması uygundur. "Zapt ve müsadere ile ilgili tüm kurallar, zapt ve müsadere- renin uygulanışı ile ilgili tüm detaylar en alt seviyedeki yüzer birlik komutanları tarafından çok iyi bir şekilde bilinmelidir. Gerginlik ve harp döneminde ele geçen fir- satları kaçırmamanın milli ve müttefiklerimizin çıkarlarını hayati derecede etkileyeceği daima göz önünde bulundurul- malıdır."</p>

HEDEF DAVRANIŞLAR	KULLANILACAK ARAC - GEREÇLER	EĞİTİM DURUMLARI
<p>1. Abluka kavramını tanımladığını derste geçen ifadeyle yazma/söyleme/şecip işaretleme.</p>	<p>* Tepegöz * Dia (10. Dia)</p>	<p>Abluka, abluhanın yarılması, düşmanca yardım tanımlamalarının açıklanmaları ile;</p> <ul style="list-style-type: none"> . Ablukanın çeşitleri, . Ablukanın şartlarını, . Ablukanın sona ermesi ile ilgili hükümleri maddeler halinde belirten bir dia öğrencilere sunulmalıdır. <p>Dia'da yer alan tanımlar ve diğer açıklamalar üzerinde öğrencilere sorular sorulur. Öğrenci cevapladığı her sorunun ışığında bir açıklamayı okur yada diğer soruyu cevaplama etkinliğine yönelir.</p> <p>"SORU : Abluka ne demektir?"</p> <p>Bu sorunun ışığında aşağıdaki cevaba ulaşmaya çalışılır.</p> <p>"CEVAP : Deniz savaşında savaşanların, düşman kıyıların bir kesimine yaklaştırılmasını ve bu kıyılardan açık denize çıkmasını önlemek üzere savaş gemileri ile aldığı önlemlerdir."</p>
<p>2. Ablukanın yarılması kavramının tanımını derste geçen ifadeyle yazma/söyleme/şecip işaretleme.</p>	<p>* Tepegöz * Dia (10. Dia)</p>	<p>10 No'lu dia yansıtılır. Bununla ilgili olarak aşağıdaki soru sorulur.</p> <p>"SORU : Ablukanın yarılması hangi anlama gelir?"</p> <p>Bu sorunun ışığında aşağıdaki cevaba ulaşmaya çalışılır.</p>

HEDEF DAVRANISLAR	KULLANILACAK ARAC - GERECELER	E G İ T İ M D U R U M L A R I
<p>3. Düşmanca yardım kavramını tanımını derste geçen ifadesi ile yazma/söyleme/ seçip işaretleme.</p> <p>4. Deniz savaşında düşmanca hareketleri ana hatları ile yazma/söyleme.</p>	<p>* Tepegöz * Dia (10. Dia)</p>	<p>"CEVAP : Herhangi bir geminin abluka uygulamasına aldırmayarak, abluka altına alınan deniz kısmına girmesi, çıkması veya buna kalkışması ablukanın yarılması demektir.</p> <p>10 No'lu dia yansıtılır. Bununla ilgili olarak aşağıdaki soru sorulur.</p> <p>"SORU : Düşmanca yardım ne demektir?"</p> <p>Bu sorunun ışığında aşağıdaki cevaba ulaşılmaya çalışılır.</p> <p>"CEVAP : Tarafsız devletler veya tarafsız devlet vatandaşları tarafından, bir savaşan devlete, Devletler hukukuna aykırı olarak sağlanan bazı korumalar ve yardımlar diğer savaşan devletler tarafından düşmanca yardım olarak nitelendirilir."</p>
<p>5. Düşmanca yardım ile ilgili yasal düzenlemeleri yazma/söyleme.</p>	<p>* Tepegöz * Dia (10. Dia)</p>	<p>10 No'lu dia yansıtılır. Bununla ilgili olarak aşağıdaki soru sorulur.</p> <p>"SORU : Düşmanca yardım ile ilgili yasal düzenlemeler nelerdir?"</p> <p>Bu sorunun ışığında aşağıdaki cevaba ulaşılmaya çalışılır.</p> <p>"CEVAP : Gerek Londra bildirisinde ve gerekse Denizde Zapt ve Müsadere Kanunumuzun 39. maddesine göre, düşmanca yardımda bulunan gemiye el konur ve zoraltım (müsadere) uygulanır.</p>

HEDEF DAVRANIŞLAR	KULLANILACAK ARAC - GEREÇLER	EĞİTİM DURUMLARI
<p>6. Başlıca abluka yöntemlerini yazma/söyleme/secip isaretleme.</p> <p>7. Ablukanın hangi aşamalardan oluştuğunu yazma/söyleme/secip isaretleme.</p>	<p>* Tepegöz</p> <p>* Dia (10. Dia)</p>	<p>10 No'lu dia yansıtılır. Bununla ilgili olarak aşağıdaki sorular sorulur.</p> <p>"SORU-1: Abluka çeşitleri nelerdir?"</p> <p>"SORU-2: Ablukanın geçerliliği hangi aşamalara bağlıdır? Bu soruların ışığında aşağıdaki cevaplara ulaşılmaya çalışılır.</p> <p>"CEVAP-1: a. Askeri ve stratejik abluka, b. Ticaret ablukası, c. Kağıt üzerinde abluka."</p> <p>CEVAP-2: a. Ablukanın ilanı b. Ablukanın tebliği c. Ablukanın etkin olması(kırılmaması)</p>
<p>8. Savaş döneminde deniz hukuku ile ilgili ilkelere ilişkin bilginin değiştirilmesi durumunda diğer ilkelere üzerindeki etkilerini yazma/söyleme/secip isaretleme.</p>	<p>* Tepegöz</p> <p>* Dia (10. Dia)</p>	<p>10 No'lu dia yansıtılır. Bununla ilgili olarak aşağıdaki sorular sorulur.</p> <p>"SORU : Ablukanın ilanı hangi aşamaları içinde barındırır?"</p> <p>Bu sorunun ışığında aşağıdaki cevaba ulaşılmaya çalışılır.</p> <p>"CEVAP : Abluka uygulayacak devlet tarafından abluka kararı ilan edilir. Bu ilanda ablukanın başlayacağı tarih, abluka uygulanacak sınırlar, tarafsız devlet gemilerine sınırdan çıkmaları için verilen süre belirtilir."</p>

HEDEF DAVRANIŞLAR	KULLANILACAK ARAC - GEREÇLER	EĞİTİM DURUMLARI
<p>9. Denizde zapt ve müsadere ile ilgili verilen kuralların işlevlerini ana hatları ile yazma/söyleme/secip işaretleme.</p> <p>10. Deniz savaşında düşman kategorisine kimlerin girdiğini yazma/söyleme.</p>	<p>* Tepegöz * Dia (10. Dia)</p>	<p>10 No'lu dia yansıtılır. Bununla ilgili olarak aşağıdaki soru sorulur.</p> <p>"SORU : Düşmanca yardım olarak kabul edilen durumlar nelerdir?"</p> <p>Bu sorunun ışığında aşağıdaki cevaba ulaşmaya çalışılır.</p> <p>"CEVAP : a. Tarafsız devlet gemisi düşmanın denizde bulunan silahlı kuvvetlerinin eylemlerini herhangi bir şekilde koruma ya da yardımda bulunursa, b. Tarafsız devlet gemisi, düşman devlet hükümeti tarafından kiralanmış veya onun emri, denetimi altında bulunuyorsa, c. Tarafsız devlet gemisi düşman yararına haber götürüyorsa ya da düşman askerlerini taşıyorsa, haber götürüyorsa." d. Tarafsız devlet gemisi yetkilisinin bilgisi içinde bir düşman birliği gemide bulunuyorsa."</p>
<p>11. Ablukanın sona ermesi ile ilgili kuralları yazma/söyleme/secip işaretleme.</p>	<p>* Tepegöz * Dia (10. Dia)</p>	<p>10 No'lu dia yansıtılır. Bununla ilgili olarak aşağıdaki soru sorulur.</p> <p>"SORU : Ablukanın sona ermesi hangi aşamaları içinde barındırır?"</p> <p>Bu sorunun ışığında aşağıdaki cevaba ulaşmaya çalışılır.</p>

HEDEF DAVRANISLAR	KULLANILACAK ARAC - GERECLER	E B İ T İ M D U R U M L A R I
<p>12. Savaş döneminde deniz hukuku ile ilgili ilkelere göre bir durumun diğer ilkelere üzerindeki etkilerini yazma/söyleme/secip işaretleme.</p> <p>13. Savaş hukukuna uymamasının etkilerini yazma/söyleme/secip işaretleme.</p>	<p>* Tepegöz * Dia (10. Dia)</p>	<p>"CEVAP : a. Savaşın sona erip barış antlaşmasının yapılması ile abluka sona erer. b. Abluka uygulayan devlet ablukayı kaldırabilir ve bunu abluka uyguladığı devlete bildirir. c. Abluka edilen devlet silahlı kuvvetleri ile, abluka uygulayan devletin silahlı kuvvetleri uzaklaştırırsa abluka sona erer. d. Abluka edilen devletin abluka edilen kıyı şeridi veya limanı işgal edilirse abluka sona erer."</p>
		<p>10 No'lu dia yansıtılır. Bununla ilgili olarak aşağıdaki sorular sorulur.</p> <p>"SORU-1: Askeri abluka ile kastedilen nedir?"</p> <p>"SORU-2: Ticaret ablukası ile kastedilen nedir?"</p> <p>"SORU-3: Kağıt üzerinde abluka ile kastedilen nedir?"</p> <p>"SORU-4: Çıkış ve giriş ablukalarının kullanım amacı nedir?"</p> <p>"SORU-5: Milletlerarası nehirlerde abluhanın kullanımı ile ilgili sınırlar nelerdir?"</p> <p>"SORU-6: Ablukanın geçerli olması için hangi faktörlerin yerine getirilmesi gereklidir?"</p>

HEDEF DAVRANIŞLAR	KULLANILACAK ARAÇ - GEREÇLER	E Ğ İ T T İ M D U R U M L A R I
14. Savaş döneminde deniz hukuku ile ilgili ilkelerin tarafların lehine ya da aleyhine değiştirilmesi durumunda etkilerini yazma/ söyleme.	* Tepegöz * Dia (10. Dia)	<p>Bu soruların ışığında aşağıdaki cevaplara ulaşılmaya çalışılır.</p> <p>"CEVAP-1: Askeri amaçlarla örneğin bir deniz üssünü veya limanı ele geçirmek amacı ile yapılır."</p> <p>"CEVAP-2: Düşmanın denizden ticaretine engel olmak için ve uzun süreli uygulanır."</p> <p>"CEVAP-3: Bir geminin abluka altında olduğunun ilan edilmesi ile başlar. Bu ablukayı gerçekleştirmek için deniz gücü kullanılmaz."</p> <p>"CEVAP-4: Düşman kıyılarına veya limanlarına konan abluka ile buralara giriş veya çıkış önlenilmek istenir. Bu bakımdan giriş ablukası, çıkış ablukası veya giriş ve çıkış ablukasından söz edilir."</p> <p>"CEVAP-5: Milletlerarası nehirlerde, nehre kıyısı olan bir tarafsız devlet varsa bu nehirlere abluka uygulanamaz."</p> <p>"CEVAP-6: a. Ablukanın ilanı b. Ablukanın tebliği c. Ablukanın etkin olması"</p>
		10 No'lu dia yansıtılır. Bununla ilgili olarak aşağıdaki sorular sorulur.

HEDEF DAVRANISLAR	KULLANILACAK ARAC - GEREDLER	E B İ T İ M D U R U M L A R I
<p>15. Harp hukuku kurallılarının bağlayıcı ilkelerini yazma/söyleme/secip isaretleme.</p>		<p>"SORU-1: Ablukanın ilanı ile ilgili yasal düzenlemelerin kaynağı nedir?"</p> <p>"SORU-2: Ablukanın tebliği hangi aşmaları içinde barındırır?"</p> <p>"SORU-3: Ablukanın etkili olması için gerekli koşullar nelerdir?"</p> <p>"SORU-4: Ablukanın yarılması ile ilgili yasal düzenlemeler nelerdir?"</p> <p>Bu soruların ışığında aşağıdaki cevaplara ulaşılmaya çalışılır.</p> <p>"CEVAP-1: Denizde zapt ve müsadere kanunumuzun 43. maddesi bu düzenlemelerin kaynağını oluşturur."</p> <p>"CEVAP-2: Ablukanın; abluka yapan devlet tarafından tarafsız devletlere tebliğ edilmesi gerekir. Abluka uygulanan liman veya kıyı seridinde yaklaşan bir geminin abluka ilanından haberi olmayabilir. Böyle bir durumda yaklaşan bir gemi komutanına ablukanın tebliğ edilmesi gerekir."</p> <p>"CEVAP-3: Ablukanın gerçekleşmesi için abluka altına alınacak kıyı seridine giriş ve çıkışları önlemeye yetecek gücde silahlı deniz gücünün kullanılması gerekir."</p> <p>"CEVAP-4: Denizde zapt ve müsadere kanunumuzun 49. maddesi uyarınca, abluka olduğu bilinen, abluka edilen kıyıya yaklaşmaya veya kıyıdan ayrılmaya girişen gemiye,</p>

HEDEF DAVRANIŞLAR	KULLANILACAK ARAC - GEREÇLER	E Ğ İ T İ M D U R U M L A R I
		<p>ablukaya aykırı davranması yüzünden elkoyma (zapt ve müsadere) uygulanır. 51. maddede ise ablukaya aykırı davranan gemide bulunan mala el konulacağı ve zor alım uygulanacağı belirtilmiştir."</p> <p>SON ÖZET :</p> <p>Öğrenciye aşağıdaki açıklama yapılır;</p> <p>"Savaş hukuku, harp ve hukuk, harbin başlangıç ve sona erişi, deniz harbinin yöntemleri, denizde zapt ve müsadere, abluka konularını inceledik. Tarihsel olarak devletler arası kuvvet kullanımını belirleyen uluslar arası hukuk, savaş zamanında ve barış zamanında uygun olan kurallar ikiye ayrılır.</p> <p>Dünyada son derece düşmanca olaylar olmaya devam ediyor. Aynı zamanda silahlı çatışmanın boyutlarında genişleyip giderek karmaşık bir hal almaktadır. Bu nedenle bu derste işlenen savaş dönemi ve deniz hukuku konuları özel dikkat isteyen bir öneme sahiptirler. Bu konularda ders notlarının tekrarı dışında yardımcı kaynaklara başvurulması, meslek hayatı boyunca çok yararlı olacaktır.</p> <p>Kıyı devleti karasularında geçerli olan hukuksal düzeni uygulamakla yetkilidir. Bu hukuksal düzenin ihlal edilmesi durumunda kıyı devleti, geçişin zararı olması nedeniyle yasaklanması dışında kendi hukukunun öngördüğü bütün önlemleri alabilir ve uygulayabilir. Zararsız geçiş konusunda düzenlemeler ilgili devletler arasında bir anlaşma bulunmadığı durumlarda geçerlidir. Buraya kadar</p>

HEDEF DAVRANIŞLAR	KULLANILACAK ARAC - GEREÇLER	EĞİTİM DURUMLARI
		<p>İşlenen konular barış döneminde devletlerin hak ve yetkileri ile ilgili idi.</p> <p>: Devletler hukukunun yaptırım gücü ile ilgili problemleri ,</p> <p>. Zararsız geçiş hakkı, transit geçiş, uluslar arası suyolları, boğazlar, açık denizler ile ilgili düzenlemeleri inceledik. Dersimizin ilerleyen bölümlerine temel oluşturma nedeni ile şimdiye kadar öğrendiklerimizin tekrarı yararlı olacaktır. Dersimizin bir sonraki ana bölümünün 69. ve 89. sayfalarının incelenmesi gereklidir".</p>

ikinci Modül ile ilgili Sınama Durumları

I. Alt Bölüm: Savaş Hukuku

(II.1.a)

1. Harp ne demektir?

(II.1.b)

2. Harp hukuku ne demektir?

(II.1.c)

3. Harp ilanı ne demektir?

(II.1.d)

4. Barış anlaşması ile ifade edilmek istenen nedir?

(II.2.a)

5. Harp ve hukuk kavramları arasında nasıl bir bağlantı olabilir?

(II.2.b)

6. Çok taraflı milletler arası anlaşmalardan 1850-1870 dönemlerinde gerçekleştirilen üç tanesinin isimleri ve konuları nelerdir?

(II.2.c)

7. La Haye sözleşmesi hangi tarihte ve hangi konu ile ilgili olarak düzenlenmiştir?

(II.2.d)

8. Harbin sona ermesi ile ilgili aşamaları açıklayınız?

(II.3.b)

9. Harp durumunun başlamasından,sona ermesine kadar savaşan devletler arasında hangi hukuk kuralları uygulanacaktır?

(a) Tarafsızlık

(b) Askeri hukuk kuralları.

(c) Harp hukuku kuralları

(d) Harp ve askeri hukuk kuralları.

(e) Hiçbiri.

(II.3.b)

10. Harp hukuku ile ilgili temel kuralları arasında "Harp Hukukunun temel prensipleri" başlıca ikiye ayrılır. Bunlar "Askeri Zaruret" ve "Mertlik" dir.

(a) Doğru

(b) Yanlış

(II.3.b-II.6.a)

11. Devletler arasındaki uyumsuzluğun Diplomatik, Siyasi, Uzlastırıcı ve yargı yollarıyla çözümlenmesi istenilir.

- (a) Dogru
- (b) Yanlış

(II.4.a)

12. Harbin sona erme nedenleri ile ilgili olarak aşağıda verilen önermelerden hangisi yanlıştır?

- (a) Savaşmayı durdurmak.
- (b) Savaş an devletin devlet kişiliiğini kazanması.
- (c) Barış antlaşması.
- (d) Koşulsuz teslim.
- (e) Hiçbiri.

(II.4.g)

13. Harp hukukunun amaçları ile ilgili olarak aşağıda verilen önermelerden hangisi yanlıştır?

- (a) Savaşları ve savaş dışı kalanları gereksiz ızdıraplardan korumak.
- (b) Düşman eline geçenlerin temel insan haklarını korumak.
- (c) Uygarlık eserlerinin zarar görmesini önlemek.
- (d) Barışın yerleşmesini kolaylaştırmak.
- (e) Örf ve adetleri korumak.

(II.8.a-II.8.b)

14. Birleşmiş milletler antlaşmasına göre üye devletlerin harbe başvurabilecekleri durumlar ile ilgili olarak aşağıda verilen açıklamalardan hangisi dogrudur?

- (a) Teşkilatın yetkili organlarınca alınacak kararlar uyarınca ya da üye devletlerin yasal savunma hakları gereğince silahlı bir saldırıya uğramaları durumunda
- (b) Üye ülkelerden birinin diğer bir ülke toprak bütünlüğüne göz dikmesi durumunda ya da bir ülkenin diğer ülkenin yer altı kaynaklarına göz dikmesi durumunda
- (c) Teşkilatın adalet divanı tarafından alınacak kararlar uyarınca ya da bir devletin diğer bir devletin toprakları üzerinde hak iddia etmesi durumunda
- (d) Teşkilata üye bir ülke tarafından alınacak karar uyarınca ya da üye devletlerden birinin yasal savunma hakları gereğince silahlı bir saldırıya uğraması durumunda
- (e) Hiçbiri.

II. Alt Bölüm: Deniz Harbinin Yöntemleri

(II.1.e-II.1.f)

1. Deniz haydutu ile Korsan arasındaki benzerlik yada karşıtlık ilişkisi aşağıdaki seçeneklerden hangisinde belirtilmiştir?

- (a) Bağlı olduğu devletin resmi izni ile savaş eylemlerinde bulunur.
- (b) Bütün hukuk düzenlerine karşı gelir.
- (c) Bütün hukuk düzenlerine uyar.
- (d) Bütün hukuk kurallarına zaman zaman uymaz.
- (e) Hiçbiri.

(II.1.g)

2. Savaşan bir devlet tarafından verilen izin üzerine kişilerin ticaret gemilerini silahlandırarak düşman gemilerine saldırmak suretiyle harbe katılmalarını sağlamanın tanımlandırılış şekli le ilgili olarak aşağıda verilen önermelerden hangisi doğrudur?

- (a) Deniz haydudu.
- (b) Koloni.
- (c) Korsanlık.
- (d) Savaş gemisi.
- (e) Hiçbiri.

(II.2.e)

3. Kırım Harbinden sonra toplanan Paris kongresi sonunda yayınlanan 1856 tarihli bildiri ile hangi karar alınmıştır?

(II.2.f)

4. Düşman gemilerine hangi sınırlarda buldukları durumlarda saldırı hakkı doğar?

(II.2.g)

5. Bombardıman ile ilgili sınırlamalar nelerdir?

(II.5.a)

6. Teslim olduğunu bildiren bir gemiyi batırmak aykırıdır ?

- (a) Harp hukukuna.
- (b) Deniz hukukuna.
- (c) Askeri hukuka.
- (d) Devletler hukukuna.
- (e) Hiçbiri.

(II.5.b)

7. 1856 Tarihli Paris Kongresi kararlarına katılan ve katılmayan ülkeler hangileridir?

(II.5.b.)

8. Ticaret gemilerinin hangi durumlarda yasal savunma hakkı vardır?

(II.9.a)

9. Deniz harbinde savaş aldatmaları, hainlik ve kahtelik sayılabilecek haller yasaklanmıştır. Aşağıdakilerden hangisi bu niteliklere uymaz?

- (a) Batma işareti vererek düşmanı üzerine çekip saldırmak.
- (b) Gemilerin, hasta gemisi biçimine sokulması.
- (c) Yapay sis ya da duman arkasına saklanmak.
- (d) Harp gemisi olarak tanınmalarını sağlamak.
- (e) Hiçbiri.

(II.9.b)

10. Savaş aldatmaları (hilleler) ile ilgili sınırlamalar nelerdir?

III. Alt Bölüm: Denizlerde Zapt ve Müsadere

(II.1.1)

1. Geminin zaptı ile ilgili yükümlülükler nelerdir?

(II.1.h-II.4.h)

2. Durdurma yetkisi ile ilgili yükümlülükler nelerdir?

(II.3.a)

3. Bir geminin tarafsızlığı aşağıdaki faktörlerden hangisinin ışığında değerlendirilir ?

- (a) Gemi Bandrasından
- (b) Gemi kaptanının tutumundan
- (c) Gemi isminden
- (d) Gemi yükünden
- (e) Durdurma çağrısına tepkisinden

(II.4.1)

4. Geminin zapt edilmesi ile ilgili olarak aşağıdaki açıklamalardan hangisi yanlıştır ?

- (a) Gemi üzerinde emir komuta yetkisi alınır.
- (b) Gemi müsadere partisiyle işgal edilir.
- (c) Gemiye ait zapt eden ülkenin bayrağı çekilir
- (d) Müsadere partisi çıkarılamıyorsa bayrağını indirmesi, rota ve sürat emredilerek sevki sağlanır.
- (e) Durdurma çağrısına tepkisinden

(II.4.j)

5. Gemi personeli ve yoyculara yapılacak muamele ile ilgili yükümler nelerdir?

(II.5.d-II.7.e-II.7.f)

6. Barış döneminde zapt ve müsadere konusu ile ilgili hangi önlemler alınmalıdır?

(II.6.b)

7. Gemi personeli ve yolculara yapılacak muamele ile ilgili hükümler nelerdir?

(II.7.a)

8. Hangi işlem denizde zapt ve müsadere uygulama safhalarından biri olarak kabul edilemez?

- (a) Rota emri
- (b) Geminin Sevki
- (c) Durdurma ve arama
- (d) Sakıncalı gemi mallarının imhası
- (e) Geminin zaptı

(II.7.b-II.7.d)

9. Zapt ve müsadere yapılan işlemlerle ilgili olarak aşağıdaki açıklamalardan hangisi yanlıştır?

- (a) Gemi veya mal en süratli şekilde Türk ve müttefik limanlardan birine sevk edilir.
- (b) Zapt edilen geminin sevki duruma uygun ve emin görülmediği takdirde gemi personeli ve evrakları emin bir yere getirerek tahrip edilir.
- (c) Geminin kaptanı, çarkcısı ve doktoru tarafsız bir devletin tabiyetinde olsalar bile serbest bırakılmazlar.
- (d) Geminin yolcuları; düşman kuvvetinden olmayanları düşman hizmetine girmek için seyahat etmeyenleri ve düşman ajanları haric serbest bırakılır.
- (e) Serbest bırakılmayanlar Türk limanına gelinmesi mümkün değil ise müttefik bir limana bırakılabilirler.

(II.7.c)

10. Denizde zapt ve müsadere hakkı, tarafsız sularda harp gemileri komutanları tarafından kullanılabilir.

- (a) Doğru
- (b) Yanlış

(II.7.g)

11. Türkiyede harp gemileri komutanları ile ordu birlikleri komutanlarının Türkiye Cumhuriyeti hakimiyeti altında olan yerlerde zapt ve müsadere yetkisini kullanma ile ilgili yükümlülükleri ve yetkileri nelerdir?

IV. Alt Bölüm: Abluka

(II.1.i-II.1.j)

1. Tarafsız devletler veya tarafsız devlet yandaşları tarafından bir savaşan devlete, devletler hukukuna aykırı olarak sağlanan bazı korumalar ve yardımlar diğer savaşan devletler açısından tanımlanış şekli aşağıdaki açıklamalardan hangisinde verilmiştir?

- (a) Savaş ilanı
- (b) Anlaşmayı ihlal
- (c) Ablukayı ihlal
- (d) Düşmanca yardım
- (e) Düşmanlık

(II.1.1.k)

2. Düşmanca yardım ile ilgili olarak aşağıda verilen önermelerden hangisi yanlıştır?

- (a) Tarafsız devlet gemisinin düşman deniz kuvvetlerinin eylemlerine koruma veya yardımlarda bulunması.
- (b) Tarafsız devlet gemisinin düşman hükümetince kiralanması yada düşman emri, denetimi altına girmesi.
- (c) Tarafsız devlet gemisinin düşman devletten aldığı ticaret mallarını taşıması.
- (d) Tarafsız devlet gemisinin düşman yararına haber veya düşman silahlı kuvvetlerini taşıması.
- (e) Tarafsız devlet gemisi içinde düşman birliği yada düşmanı destekleyenlerin bulunması.

(II.2.h)

3. Düşmanca yardım ile ilgili yasal düzenlemeler nelerdir?

(II.4.b)

4. Ablukanın geçerli olabilmesi için ilanı ve etkinlikle uygulanması yeterlidir. Tarafsız devletlere ayrıca bildirilmesine gerek yoktur?

- (a) Doğru
- (b) Yanlış

(II.4.c)

5. Kaç çeşit abluka vardır ?

- (a) 1
- (b) 2
- (c) 3
- (d) 4
- (e) 5

(II.4.c)

6. Abluka ilanı hangi aşamaları içinde barındırır?

(II.4.j)

7. Ablukanın sona erdiğini ifade etme bakımından aşağıda verilen açıklamalardan hangisi en geçersiz olanıdır?

- (a) Savaşan devletler arasında barış anlaşması yapılması.
- (b) Ablukayı uygulayan devletin ablukayı kaldırması.
- (c) Abluka edilen devletin galip gelmesi.
- (d) Liman veya kıyı şeridinin abluka edilen devlet tarafından işgal edilmesi.
- (e) Savaş gemilerinin abluka edilen kıyı şeridinden kötü hava şartları nedeniyle geçici olarak ayrılması.

(II.5.c)

8. Ablukanın ilanı hangi aşamaları içinde barındırır?

(II.6.c)

9. Askeri abluka ile kastedilen nedir?

(II.6.c)

10. Ablukanın geçerli olması için hangi faktörler yerine getirilmelidir?

(II.9.c)

11. Ablukanın yarılması ile ilgili yasal düzenlemeler nelerdir?

TASLAK MODOL-III : DENİZ HUKUKU İLE İLGİLİ SINIRLAR

Üçüncü Modülün Hedefleri

1. Devletler hukuku ile ilgili sınırlar konusunda geçen başlıca kavramların anlam bilgisi .
2. Deniz Hukuku ve Sınırlar konusu ile ilgili tarihi olguların bilgisi.
3. İç suları sınıflayabilme.
4. Deniz Hukuku ve Sınırlar konusu ile ilgili olarak kullanılan başlıca yöntemlerin bilgisi.
5. Deniz Hukuku ve Sınırlar konusunda geçen başlıca kuralların bilgisi.
6. Sınırlar üzerinde devletlerin hak ve yetkileri ile ilgili kuralları yorumlayabilme.
7. Karasuları, içsuları ve kıta sahanlığı sınırlarını belirleyebilme.
8. Sınırların saptanması ile ilgili kuralları bir problem durumunda işe koşabilme.
9. Sınırların saptanması ile ilgili olarak verilen kuralları değerlendirebilme.

Üçüncü Modülün Hedef Davranışları

1. Devletler hukuku ile ilgili sınırlar konusunda geçen başlıca kavramların anlam bilgisi.
 - a. Karasuları kavramının tanımını derste geçen ifadesiyle yazma/söyleme/secip işaretleme.
 - b. Kıta sahanlığı kavramının tanımını derste geçen ifadesiyle yazma/söyleme/secip işaretleme.
2. Deniz Hukuku ve Sınırlar konusu ile ilgili tarihi olguların bilgisi.
 - a. Karasuları sınırının saptanması ile ilgili tarihi gelişmeleri yazma/söyleme/secip işaretleme.

b. 1964 ve 1982 tarihli karasuları kanunları ile ilgili düzenlemeleri yazma/söyleme/secip işaretleme.

c. 1958 Karasuları ve bitişik bölge konvansiyonunda yer alan düzenlemeleri yazma/söyleme/secip işaretleme.

d. 1958, 1960 Deniz hukuku konferanslarında ekonomik bölge ile ilgili olarak getirilen düzenlemeleri yazma/söyleme/secip işaretleme.

e. Kıta sahanlığı ile tarihi düzenlemeleri yazma/söyleme.

3. İç sularla ilgili sınıflamaların bilgisi.

a. İç suların; körfezler, nehirler, limanlar, adalar, cezir yükseltileri, takım adalar olarak ayrıldığını yazma/söyleme/secip işaretleme.

b. Verilen içsularla ilgili sınırların saptanması yönteminin hangi sular için geçerli olduğunu yazma/söyleme.

4. Deniz Hukuku ve Sınırlar konusu ile ilgili olarak kullanılan başlıca yöntemlerin bilgisi.

a. Karasuları iç sınırının saptanması ile ilgili yöntemleri yazma/söyleme/secip işaretleme.

b. Karasuları dış sınırının saptanması ile ilgili yöntemleri yazma/söyleme/secip işaretleme.

c. Körfezler ile ilgili sınırların saptanmasıyla ilgili yöntemleri yazma/söyleme/secip işaretleme.

d. Nehirler ile ilgili sınırların saptanmasıyla ilgili yöntemleri yazma/söyleme/secip işaretleme.

e. Limanlar ile ilgili sınırların saptanmasıyla ilgili yöntemleri yazma/söyleme/secip işaretleme.

f. Adalar ile ilgili sınırların saptanmasıyla ilgili yöntemleri yazma/söyleme/secip işaretleme.

g. Cezir yükseltileri ile ilgili sınırların saptanmasıyla ilgili yöntemleri yazma/söyleme/ secip işaretleme.

h. Takım adalar ile ilgili sınırların saptanmasıyla ilgili yöntemleri yazma/söyleme/secip işaretleme.

ı. Bitişik bölge ile ilgili sınırların saptanmasıyla ilgili yöntemleri yazma/söyleme/secip işaretleme.

j. Ekonomik bölge ile ilgili sınırların saptanmasıyla ilgili yöntemleri yazma/söyleme/ seçip işaretleme.

k. Kıta sahanlığı sınırı ile ilgili ölçütleri yazma/söyleme/ seçip işaretleme.

5. Deniz Hukuku ve Sınırlar konusunda geçen başlıca kurallların bilgisi.

a. Karasuları hukuki rejimi ile ilgili kuraları yazma/söyleme/ seçip işaretleme.

b. 1958 Cenevre kıta sahanlığı konvansiyonunda kıta sahanlığı ile ilgili kuralları yazma/söyleme/ seçip işaretleme.

6. Sınırlar üzerinde devletlerin hak ve yetkileri ile ilgili kuralları yorumlayabilme.

a. Kıyı devletinin cezai yargı yetkisini kullanabileceği durumlar ile ilgili kuraları yazma/söyleme/ seçip işaretleme.

b. Yabancı gemiler üzerinde yargı yetkisinin kullanılması ile ilgili kuraları yazma/söyleme/ seçip işaretleme.

c. Sınırlar üzerinde devletlerin hak ve yetkileri ile ilgili kuralları yazma/söyleme/ seçip işaretleme.

d. Belirtilen kuralların hangi amaçlarla kullanıldığını yazma/söyleme/ seçip işaretleme.

e. Sınırlar üzerinde devletlerin hak ve yetkileri ile ilgili kuralların tarafların lehine yada aleyhine değiştirilmesi durumunda etkilerini yazma/söyleme/ seçip işaretleme.

7. Karasuları, içsuları ve kıta sahanlığı sınırlarını belirleyebilme.

a. Karasuları ve içsuların sınırlarını belirleyebilme.

b. Karasuları ve içsularının sınırlarının saptanmasında hangi ölçütlerin kullanıldığını ana hatları ile yazma/söyleme/ seçip işaretleme.

c. Kıta sahanlığı sınırlarının saptanmasında hangi ölçütlerin kullanıldığını ana hatları ile yazma/söyleme/ seçip işaretleme.

d. Kıta sahanlığı sınırlarının saptanmasında gerekli ölçütleri kullanarak kıta sahanlığını belirleyebilme.

B. Sınırların saptanması ile ilgili kuralları bir problem durumunda işe koşabilme.

a. Karasuları ve içsularının sınırlarının saptanmasında hangi ölçütlerin kullanıldığını ana hatları ile yazma/söyleme/secip işaretleme.

b. Karasuları ve içsularının sınırlarının saptanmasında gerekli ölçütleri kullanabilme.

c. Kıta sahanlığı sınırlarının saptanmasında hangi ölçütlerin kullanıldığını ana hatları ile yazma/söyleme/secip işaretleme.

d. Kıta sahanlığı sınırlarının saptanmasında gerekli ölçütleri kullanarak kıta sahanlığını belirleyebilme.

e. Sınırların saptanması ile ilgili olarak yukarıda verilen kuralları bir problem durumunda işe koşabilme.

9. Sınırların saptanması ile ilgili olarak verilen kuralları değerlendirebilme.

a. Sınırların saptanması ile ilgili olarak verilen kuralları ana hatları ile yazma/söyleme.

b. Belirtilen kuralların hangi amaçlarla kullanıldığını kendi cümleleri ile yazma/ söyleme.

c. Sınırların saptanması ile ilgili olarak verilen kuralların tarafların lehine yada aleyhine değiştirilmesi durumunda etkilerini yazma/söyleme.

d. Sınırların saptanması ile ilgili olarak verilen bir dizi önerme arasından en doğrusunu seçebilme.

Deniz Hukuku dersinde kursiyerlere üçüncü modülle ilgili olarak kazandırılacak hedefler ve hedef davranışlar belirlendikten sonra sıra bu davranışları kazandırmaya yönelik "Eğitim Durumları" nın düzenlenmesine gelmiştir. İzlenen sayfalarda üçüncü modülün alt bölümleri için düzenlenen eğitim durumları yer almaktadır.

HEDEF DAVRANISLAR	KULLANILACAK ARAC - GEREÇLER	EĞİTİM DURUMLARI
<p>1. Karasuları kavramının tanımını derste geçen ifadeyle yazma/söyleme/ seçip işaretleme.</p>	<p>* Tepegöz * Dia (Dia 11) * Deniz hukuku ders notu (Ders kitabı) Karamürsel Egt.Mrk.K. 1191 Basımevi, K.Mürsel 1995 * Dz.K.K.1191 Deniz hareketlerinde ulusal ve uluslararası hukuk, Dz.K.K.1191 Basımevi, İstanbul 1994 * FERHANOĞLU, Ferhan; Türkiye'nin çevre denizlerde seyir güvenliği, kurtarma konusunda yetki ve yükümlülükleri, Doktora tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara 1991.</p>	<p>GİRİŞ : Deniz Hukuku ile ilgili sınırlar konusunun ele alındığı bölümümüzün bu kısmı, gerek barış ve gerek savaş durumlarında devletlerin denizlerdeki çıkarlarını korumak için gerçekleştirdikleri davranışları içeren uluslararası hukukun prensiplerini dayanak olarak ele almaktadır. Bu bölümde deniz hukuku; karasuları, serbest bölge, iç sular, körfezler, ekonomik bölge konuları ayrıntılı olarak deniz hukuku ile ilgili sınırlar incelenmektedir.</p> <p>HEDEFLER : Bu modül il ilgili hedefler hatırlatılır.</p> <p>DİKKATI ÇEKME : Yazılı dökümanda aşağıdaki sorularla derse giriş yapılır; ". Karasuları iç sınırı ne demektir? ". Karasuları dış sınırı hangi yasal etmenlere göre belirlir? ". Karasularının genişliği hangi yasal etmenlere göre belirlir? ". Karasuları hukuki rejiminin boyutları nelerdir? ". Karasuları kanunumuzda başlıca ilkeler nelerdir?"</p>

HEDEF DAVRANIŞLAR	KULLANILACAK ARAC - GEREÇLER	E B İ T İ M D U R U M L A R I
		<p>Öğrencilere her bir soru ile ilgili olarak ipuçları d yazılı olarak sunulur. Böylece öğrencilerin soruları basit biçimde yanıtlamaları sağlanır. Bu amaçla dia (Dia 11) kullanılır. Soruların yanıtları ile ilgili detaylı bilgilerin dersin sonunda kazanılacağı belirtilir.</p> <p>Deniz hukukunda sınırlar ile ilgili kurarlara uyulmamasının ya da komşu ülkelerin sınırlar ile ilgili kesin-ortak ölçütlere sahip olmasının doğuracağı sakıncalar üzerinde öğrencilerle birlikte tartışılır.</p> <p>GÖZDEN GEÇİRME :</p> <p>Öğrencilerin sınırlar ile ilgili ilke ve kuralları için öğrenmek zorunda oldukları bir tartışma ortamı açacak şekilde neden ve sonuçları ele alınarak öğrencinin katkılarını ile yazılı materyaldeki boşluklar doldurulur.</p> <p>Bu ders ile kazanılacak bilgilerin öğrencilerin meslek hayatlarında işe koşulacağı belirtilir.</p> <p>GÖZDEN GEÇİRME :</p> <p>Öğrencilere derste kazandırılmak istenilen hedef ve davranışlar sunulur.</p> <p>GEÇİŞ :</p> <p>Öğrenciye aşağıdaki açıklama yapılır;</p>

HEDEF DAVRANIŞLAR	KULLANILACAK ARAC - GEREÇLER	EĞİTİM D U R U M L A R I
		<p>"1982 Birleşmiş Milletler Deniz Hukuku Sözleşmesinin 2. maddesinde, devletlerin egmenliğinin içsularını, karasularını, karaların deniz üzerindeki hava sahasını ve bu suların bu suların deniz yatağı ile toprak altını kapsadığı belirtilmekle beraber, özellikle bayrak devletinin seyir güvenliğine ilişkin yetkilerinin iç sular ve karasularının dışında seyreden gemileri de kapsadığını gözetenek, bitişik bölge, ekonomik bölge ve açık denizi de çevre denizler kavramı içerisinde ele alacağız."</p> <p>Karasuları kavramının açıklaması ile;</p> <ul style="list-style-type: none"> . Karasuları iç sınırını saptama yöntemlerini . Karasuları dış sınırını saptama yöntemlerini . Kıyı devletinin cezai yargı yetkisini kullanabileceği durumları maddeler halinde beliten bir belirten bir dia (Dia 11) öğrencilere sunulur. <p>Tabloda yer alan tanımlar ve diğer açıklamalar üzerinde öğrencilere sorular sorulur. Öğrenci cevapladığı her sorunun ışığında bir açıklamayı okur ya da bir diğer soruyu cevaplama etkinliğine yönelir.</p> <p>Aşağıdaki sorular sorulur ve istenilen cevapları alana dek "yanlış cevap -açıklayıcı bilgi" yöntemi kullanılır.</p> <p>Öğrencinin her bölümle ilgili soruların % 80'ini cevapladığında bir sonraki bölüme geçeceği, ancak bu sağlanamıyorsa bir önceki bölümün öğretiminin tekrar edileceği belirtilir.</p>

HEDEF DAVRANIŞLAR	KULLANILACAK ARAC - GEREÇLER	E Ğ İ T İ M D U R U M L A R I
		<p>"SORU : Karasuları kavramı ile anlatılmak istenen nedir?"</p> <p>Bununla ilgili olarak aşağıdaki cevaba ulaşılmaya çalışılır.</p> <p>"CEVAP : Karasuları bir devletin kıyıları ile açık deniz arasında kalan deniz kuşağıdır."</p>
<p>2. Karasularının sınırının saptanması ile ilgili tarihi gelişmeleri yazma/söyleme/sercip işaretleme.</p> <p>3. Karasuları iç sınırının saptanması ile ilgili yöntemleri yazma/söyleme/sercip söyleme.</p>	<p>* Tepegöz</p> <p>* Dia (Dia 11)</p>	<p>11. Dia yansıtılır. Bununla ilgili olarak aşağıdaki sorular sorulur.</p> <p>"SORU-1: 1964 Tarih ve 476 sayılı karasuları kanununun 1. maddesi ile hangi düzenlemeler yapılmıştır?"</p> <p>"SORU-2: Karasuları iç sınırı hangi etmenlere göre belirlenir?"</p> <p>Bu sorulardan sonra aşağıdaki cevaplara ulaşılmaya çalışılır.</p> <p>"CEVAP-1: Karasularının genişliği 6 mil olarak saptanmıştır."</p> <p>"CEVAP-2: İki yöntem vardır.</p> <p>a. İç sınırı kıyının sularının en fazla çekildiği noktadan geçer.</p> <p>b. Kıyının fazla girintili, çıkıntılı ve engebeli olması durumunda iç sınır kıyının uygun noktalarını birleştiren düz çizgiler esas alınarak belirlenir.</p>

HEDEF DAVRANIŞLAR	KULLANILACAK ARAC - GEREÇLER	EĞİTİM DURUMLARI
<p>4. 1964 ve 1982 Tarihli karasuları karanunları ile ilgili düzenlemeleri yazma/söyleme/secip işaretleme.</p> <p>5. Karasuları dış sınırının saptanması ile ilgili yöntemleri yazma/söyleme/secip işaretleme.</p>	<p>* Tepegöz * Dia (Dia 11)</p>	<p>11. Dia yansıtılır. Bununla ilgili olarak aşağıdaki soru sorulur.</p> <p>"SORU : Karasuları dış sınırı hangi etmenlere göre belirlenir?"</p> <p>Bu sorudan sonra aşağıdaki cevaba ulaşılmaya çalışılır.</p> <p>"CEVAP : Karasuları ve bitişik bölge konvansiyonunun 6. maddesinde ve Birleşmiş Milletler konvansiyonunun 4. maddesinde "dış sınırın her noktası esas çizginin en yakın noktasına, karasularının genişliğine eşit uzaklıkta bulunan çizgi" olduğu belirtilmiştir."</p>
<p>6. 1958 Karasuları ve bitişik bölge konvansiyonunda yer alan düzenlemeleri yazma/söyleme/secip işaretleme.</p> <p>7. Karasuları ve iç suların sınırlarının saptanmasında hangi ölçütlerin kullanıldığını anlatmaları ile yazma/söyleme/secip işaretleme.</p>	<p>* Tepegöz * Dia (Dia 11)</p>	<p>11. Dia yansıtılır. Bununla ilgili olarak aşağıdaki soru sorulur.</p> <p>"SORU : Halen benimsemiş bulunan 1958 tarihli Birleşmiş Milletler Konvansiyonunun karasuları dış sınırının saptanması ile ilgili düzenlemeleri nelerdir?"</p> <p>Bu sorudan sonra aşağıdaki cevaba ulaşılmaya çalışılır.</p> <p>"CEVAP : Bu konudaki düzenlemelere göre;</p> <p>a. Kıyıları karşı karşıya olan devletler arasında dış sınır karasularının ölçülme başlandığı esas çizginin en yakın noktasına eşit uzaklıkta olan çizgidir.</p>

HEDEF DAVRANISLAR	KULLANILACAK ARAC - GERECELER	E Ğ İ T İ M D U R U M L A R I
8. Kara suları ve iç suların sınırlandırılmasının saptanmasında gerekli ölçütleri kullanabilme.		b. Kıyıları yanyana olan devletler arasında ise esit uzaklık ilkesi kabul edilmiştir."
9. İçsuların; Körfezler, nehirler, limanlar, adalar, cezir yükseltileri, takım adalar olarak ayrıldığını yazma/söyleme/secip işaretleme.	* Tepegöz * Dia (Dia 11)	11. Dia yansıtılır. Bununla ilgili olarak aşağıdaki soru sorulur. "SORU : içsular kavramının kapsamına hangi öğeler girmektedir?" Bu sorudan sonra aşağıdaki cevaba ulaşılmaya çalışılır. "CEVAP : içsular; Körfezler, nehirler, limanlar, adalar, cezir yükseltileri, takım adalar olarak ayrılmaktadır."
10. Karasuları hukuki rejimi ile ilgili kuralları yazma/söyleme/secip işaretleme.	* Tepegöz * Dia (Dia 11)	11. Dia yansıtılır. Bununla ilgili olarak aşağıdaki soru sorulur. "SORU : Karasularının hukuki rejimi ile ilgili olarak başlıca kurallar nelerdir?" Bu sorudan sonra aşağıdaki cevaba ulaşılmaya çalışılır. CEVAP : a. Genel kural olarak karasularında devletin egemenliği esastır.

HEDEF DAVRANISLAR	KULLANILACAK ARAC - GERECLER	E Ğ İ T İ M D U R U M L A R I
11. Kıyı devletinin cezai yargı yetkisini kullanabileceği durumlar ile ilgili kuralları yazma/ söyleme/ seçme işaretleme.	* Tepegöz * Dia (Dia 11)	<p>b. Zararsız geçiş hakkı ile yabancı gemiler üzerinde yargı yetkisi istisnai konuları oluşturur."</p> <p>11. Dia yansıtılır. Bununla ilgili olarak aşağıdaki soru sorulur.</p> <p>"SORU : Kıyı devleti hangi durumlarda cezai yargı yetkisini kullanabilir?"</p> <p>Bu sorudan sonra aşağıdaki cevaba ulaşılmaya çalışılır.</p> <p>"CEVAP : a. Suçun sonuçlarının kıyı devletine uzanması, b. Suçun devletin kamu güvenliğini veya karasularında düzeni bozucu nitelikte bulunması, c. Mahalli otoritenin yardımının gemi kaptanı yada geminin bağlı bulunduğu ülke tarafından istenmesi, d. Tedbirlerin, uyusturucu maddelerin mesru olmayan trafığını önleme bakımından zorunlu bulunması, e. Hukuki yargı yetkisi ise ancak geminin geçiş sırasında maruz kaldığı sorunlar olmasıyla kullanılabilir.</p>

E Ğ İ T İ M D U R U M L A R I

KULLANILACAK
ARAC - GEREÇLER

HEDEF DAVRANIŞLAR

12. Karasuları ve içsuların sınırlarını belirleyebilme.
13. Karasuları ve içsuların sınırlarının saptanmasında hangi ölçütlerin kullanıldığını ana hatları ile yazma/söyleme/secip işleme.
14. Karasuları ve içsuların sınırlarının saptanmasında gerekli ölçütleri kullanabilme.
15. Verilen içsular ile ilgili sınırların saptanması yönünün hangi sular için geçerli olduğunu yazma/söyleme.

* Tepegöz
* Dia (Dia 11)

11. Dia yansıtılır. Bununla ilgili olarak aşağıdaki sorular sorulur.
"SORU-1: Karasuları genişliğinin saptanması ile ilgili olarak Türkiye'deki düzenlemeler nelerdir?"

"SORU-2: Karasularının hukuki niteliği ile ilgili olarak öne sürülen başlıca görüş nedir?"

Bu sorulardan sonra aşağıdaki cevaplara ulaşmaya çalışılır.

"CEVAP-1: Türk karasularının genişliği 1964 tarih ve 476 sayılı "Karasuları Kanunu" ile saptanmıştır."

"CEVAP-2: Karasuları devlet ülkesinin bir kısmı olarak kabul edildiğinden, karasularında devletin egemenliği kuralı olarak kabul edilmekle beraber istisnalar da vardır. Genel kurallar gereği karasuları üzerinde devletin egemenliği esastir."

* Tepegöz
* Dia (Dia 11)

11. Dia yansıtılır. Bununla ilgili olarak aşağıdaki sorular sorulur.

"SORU-1: 3. Deniz Hukuku konferansında 12 mil ilkesine karşı Türkiye'nin tutumu ne olmuştur?"

"SORU-2: 1982 tarihli karasuları kanunu ile balıkçılık ile ilgili düzenlemelere ne oranda yer verilmiştir?"

HEDEF DAVRANIŞLAR	KULLANILACAK ARAC - GEREÇLER	E Ğ İ T İ M D U R U M L A R I
		<p>Bu sorulardan sonra aşağıdaki cevaplara ulaşılmaya çalışılır.</p> <p>"CEVAP-1: Türkiye bu konudaki 3. maddenin oylanmasında karşı oy kullanmış ve anlaşmaya taraf olmayacağını açıklamıştır."</p> <p>"CEVAP-2: Bu konuda yeterli bir açıklama bulunmamaktadır. Günümüzde balıkçılık bölgesi münhasır ekonomik bölge kapsamına girmektedir."</p> <p>ARA ÖZET :</p> <p>Ders boyunca karasuları kavramının tanımının, karasuları iç ve dış sınırının saptanması ile ilgili ölçütlerin, karasularının hukuki rejimi ile ilgili kuralların, karasuları kanununun inceleniği belirtilir. Bu konuların diğer dersler için temel niteliğinde oluşu; ileri basamaktaki dersleri daha iyi anlaşılması amacıyla rından tekrar gözden geçirilmelerinin gerekliliği belirtilir.</p>

HEDEF DAVRANIŞLAR	KULLANILACAK ARAÇ - GEREÇLER	EĞİTİM DURUMLARI
<p>1. Körfezler ile ilgili sınırların saptanmasında kullanılan yöntemleri yazma/söyleme/secip işaretleme.</p>	<p>* Tepegöz * Dia (12. Dia)</p>	<p>Körfezler, nehirler, limanlar, adalar, cezir yükselti-leri, takımadalar ile ilgili sınırların saptanmasındaki ölçütleri maddeler halinde gösteren bir dia'nın (Dia 12) yardımından faydalanılır.</p> <p>Dia'da yer alan tanımlar ve diğer açıklamalar üzerinde öğrencilere sorular sorulur. Öğrenci cevapladığı her sorunun ışığında bir açıklamayı okur ya da bir diğer soruyu cevaplama etkinliğine yönelir. Bu sorular ve cevapları aşağıda verilmiştir.</p> <p>"SORU : Körfezler ile ilgili sınırların saptanmasında ölçütler nelerdir?"</p> <p>Bu sorunun ardından aşağıdaki cevaba ulaşılmaya çalışılır.</p> <p>"CEVAP : Bir koy veya körfezin ağız genişliği 24 deniz milini aşmıyor ise, körfez ağzının iki ucunu birleştiren bir düz çizgi çizilerek; 24 deniz milini aşmıyor ise, en fazla suyu içeride bırakacak biçimde, bu genişlikte olan kesimin iki ucunu birleştiren bir düz hat kabul edilerek bu hattın gerisinde bulunan sular iç sular rejimine bağlanabilir. Ancak birden fazla devletin kıyıları bulunan körfez herhangi bir kıyı kabul edilir.</p>
<p>2. Nehirler ile ilgili sınırların saptanmasında kullanı-</p>	<p>* Tepegöz * Dia (12. Dia)</p>	<p>12 No'lu dia yansıtılır. Bununla ilgili olarak aşağıdaki soru sorulur.</p>

HEDEF DAVRANISLAR	KULLANILACAK ARAC - GERECLER	E Ğ İ T İ M D U R U M L A R I
<p>lan yöntemleri yaz- ma/söyleme/secip işaretleme.</p>		<p>"SORU : Nehirler ile ilgili sınırların saptanmasında ölçütler nelerdir?"</p> <p>Bu sorunun ardından aşağıdaki cevaba ulaşılmaya çalışılır.</p> <p>"CEVAP : Kıyıda denize dökülen bir nehir var ise, bunun her iki yakasında suların en fazla çekildiği noktalar da çizilecek olan düz çizgi kararlarının oradaki iç sınırını oluşturur."</p>
<p>3. Limanlar ile ilgili sınırların saptanmasında kullanılan yöntemleri yaz- ma/söyleme/secip işaretleme.</p> <p>4. Sınırlar üzerindeki devletlerin hak ve yetkileri ile ilgili kuralları yaz- ma/söyleme/secip işaretleme.</p>	<p>* Tepegöz * Dia (12. Dia)</p>	<p>12 No'lu dia yansıtılır. Bununla ilgili olarak aşağıdaki soru sorulur.</p> <p>"SORU : Limanlar ile ilgili sınırların saptanmasında ölçütler nelerdir?"</p> <p>Bu sorunun ardından aşağıdaki cevaba ulaşılmaya çalışılır.</p> <p>"CEVAP : Burada iç sınır sürekli liman tesislerinin en dışta bulunanların dışından geçen çizgidir. Ancak kıyıların ötesindeki tesisler ve yapay adalar liman tesisleri niteliğinde kabul edilmez."</p>
<p>5. Adalar ile ilgili sınırların saptanmasında kullanılan yöntemleri yaz- ma/söyleme/secip işaretleme.</p>	<p>* Tepegöz * Dia (12. Dia)</p>	<p>12 No'lu dia yansıtılır. Bununla ilgili olarak aşağıdaki soru sorulur.</p> <p>"SORU : Adalar ile ilgili sınırların saptanmasında ölçütler nelerdir?"</p>

E S İ T İ M D U R U M L A R I

KULLANILACAK
ARAC - GEREÇLER

HEDEF DAVRANIŞLAR

6. Belirtilen kurallarin hangi amaçlarla kullanildigini yazma/söyleme/secip isaretleme.

Bu sorunun ardından aşğıdaki cevaba ulaşılmaya çalışılır.

"CEVAP : Adalarda iç sınır suların en fazla çekildiği sırada oluşan kıyı şeridinin göre saptanır. Karasuları ve bitişik bölge konvansiyonu gereğince karasuları bakımından karaülkesi ile adaülkesi arasında bir ayırım bulunmamaktadır. 1982 tarihli Birleşmiş Milletler Deniz Konvansiyonunda adalar ve ada ülkesine tanınacak deniz alanları arasında herhangi bir ayırım yapılmadan aynı ilkelerin uygulanması ön görülmüştür."

7. Cezir yükseltileleri ile ilgili sınırların saptanmasında kullanılan yöntemleri yazma/söyleme/secip isaretleme.

* Tepegöz
* Dia (12. Dia)

12 No'lu dia yansıtılır. Bununla ilgili olarak aşağıdaki soru sorulur.

"SORU : Cezir yükseltileleri ile ilgili sınırların saptanmasında ölçütler nelerdir?"

Bu sorunun ardından aşğıdaki cevaba ulaşılmaya çalışılır.

"CEVAP : Bunlar karasuları içinde bulunduğu taktirde, doğal karasularının genişlemesine yol açacaktır. Karasularının dışında ise cezir yükseltilelerinin ve yapay kurulumların karasuları yoktur."

8. Takımadalar ile ilgili sınırların saptanmasında kullanılan yöntemleri yazma/söyleme/secip

* Tepegöz
* Dia (12. Dia)

12 No'lu dia yansıtılır. Bununla ilgili olarak aşağıdaki soru sorulur.

"SORU : Takım adalar ile ilgili sınırların saptanmasında ölçütler nelerdir?"

HEDEF DAVRANIŞLAR	KULLANILACAK ARAÇ - GEREÇLER	E B İ T İ M D U R U M L A R I
İsaretleme.		<p>Bu sorunun ardından aşağıdaki cevaba ulaşılmaya çalışılır.</p> <p>"CEVAP : Takım adalarda düz çizgiler başlıca adaları kapsaması ve düz çizgilerin gerisinde kalacak suların kara parçalarının dokuz katını aşmaması kaydıyla takım adayı oluşturan en dıştaki adalar arasında çizilebileceği kabul edilmiştir."</p>
9. Yabancı gemiler üzerinde yargı ilkesinin kullanılması ile ilgili kuralları yazma/söyleme/iscip isaretleme.	<p>* Tepegöz * Dia (12. Dia)</p>	<p>12 No'lu dia yansıtılır. Bununla ilgili olarak aşağıdaki soru sorulur.</p> <p>"SORU : Yabancı gemiler üzerinde yargı yetkisi ile ilgili hükümler nelerdir?"</p> <p>Bu sorunun ardından aşağıdaki cevaba ulaşılmaya çalışılır.</p> <p>"CEVAP : Kural olarak bir devlet, ülkesi üzerinde yargı yetkisine sahiptir. Ancak devletin karasularından geçmekte olan gemiler ve bu gemilerde bulunan kişiler bakımından yargı yetkisi sınırlı bir niteliktedir. Bu sınırlama ile ilgili koşullar şunlardır;</p> <p>a. Ticaret gemisi deniz trafiği ile ilgili bir suç işlemiş ise, b. Gemi durma ve demirleme hakkına aykırı davranmış ise, c. Gemi yetkilileri ya da bayrağını taşıdığı ülke tarafından yardım istenmiş ise,</p>

HEDEF DAVRANISLAR	KULLANILACAK ARAC - GERECLER	E Ğ İ T İ M D U R U M L A R I
<p>10. Sınırlar üzerinde devletlerin hak ve yetkileri ile ilgili kuralların ta-rafların lehine ya-da aleyhine de-ğiştirilmesi durumunda etkilerini yazma/ söyleme/seçip işa-retleme.</p>	<p>* Tepegöz * Dia (12. Dia)</p>	<p>d. Uyuşturucu ticareti söz konusu ise, kalır."</p> <p>e. Harp gemileri bu maddelerin dışında kalır."</p> <p>12 No'lu dia yansıtılır. Bununla ilgili olarak aşağıdaki sorular sorulur.</p> <p>"SORU-1: Geminin karasularına girmesinden önce işlenen suçların kapsamına hangi eylemler girer?"</p> <p>"SORU-2: Geminin karasularından geçişi sırasında girmesinden önce işlenen suçların kapsamına hangi eylemler girer?"</p> <p>Bu soruların ardından aşağıdaki cevaplara ulaşılmaya çalışılır.</p> <p>"CEVAP-1: Kıyı devleti, suçun sonuçları kıyı devletine ulaşmıyorsa; suç kıyı devletinin barışını ve karasularının düzenini bozuyorsa, yerer makamların müdahalesi gemi kaptanı tarafından veya geminin bayrağını taşıdığı devletin konsolosu tarafından işlenmiş ise uyuşturucu madde kaçakçılığının önlenmesi için gerekli ise, karasularından geçiş sırasında işlenen suçlar nedeni ile soruşturma ve gerekiyorsa gemideki sanığın tutuklanması için gereken işlemler yapılabilir."</p> <p>"CEVAP-2: Gemi kaptanı tarafından istendiği takdirde, konsolosluk yetkililerine haber verilecek ve bu kişilerle gemi mürettebatı arasında ilişki kurulmasında kolaylık sağlanacaktır."</p>

HEDEF DAVRANIŞLAR	KULLANILACAK ARAC - GEREÇLER	EĞİTİM DURUMLARI
<p>11. Sınırların sap- tanması ile ilgili olarak yukarıda ve- rilen kuralları bir bir problem durumun- da işe koşabilme.</p> <p>12. Belirtilen ku- rın hangi amac- larla kullanıldığını kendi cümleleri ile yazma/söyleme.</p> <p>13. Sınırların sap- tanması ile ilgili olarak verilen ku- ralların tarafların lehine ya da aleyhi- ne değiştirilmesi durumunda etkilerini yazma/söyleme.</p>	<p>* Tepegöz * Dia (12. Dia)</p>	<p>12 No'lu dia yansıtılır. Bununla ilgili olarak aşağı- daki sorular sorulur.</p> <p>"SORU-1: Ceza davalarında yargı yetkisinin kullanıl- masına ilişkin sınırlamalar nelerdir?"</p> <p>SORU-2: Tutuklama durumunda tutuklanan geminin hangi hakları mevcuttur?</p> <p>SORU-3: Hukuk davalarında yargı yetkisinin kullanılmasına ilişkin sınırlamalar nelerdir?"</p> <p>Bu soruların ardından aşağıdaki cevalara ulaşılmaya çalışılır;</p> <p>"CEVAP-1: . Ceza davalarında yargı yetkisinin kulla- masına ilişkin sınırlamaları iki şekilde ele alabiliriz. a. Geminin karasularına girmesinden önce işlenen suçlar, b. Geminin karasularından geçişi sırasında işlenmiş olan suçlar.</p> <p>CEVAP-2: Geminin karasularına girmesinden önce iş- lenmiş olan bir suçtan dolayı hakkında soruşturma yapılan kişi, karasularından geçmekte olan gemiyi her hangi bir biçimde terk ederse, kıyı devleti, karasularında yargı yetkisine haiz olduğu için bu yetkiyi kullanabilir.</p> <p>CEVAP-3: İc sulara girdikten sonra karasularından geçen veya karasularında yatan gemiler üzernide, kıyı devletinin kanunlarının öngördüğü bütün icrai ve ihtiyati önlemleri alma yetkisi bulunmaktadır. Bu iki durum dışında kıyı devleti önlemleri, gemi ile ilgili istemler, "geminin kıyı devletinin karasularından</p>

HEDEF DAVRANIŞLAR	KULLANILADAKİ ARAC - GEREÇLER	EĞİTİM DURUMLARI
		<p>gecisi sırasında veya bu gecis amacı ile yüklenmiş bulun- duğu" klayuzluk ücreti limanların kullanılması nedeni ile alınan ücretler, kurtarma yardım ücreti veya bir çatma nedeniyle doğan tanzim borcuna ilişkin ise alınabilir. Bu düzen savas gemileri için geçerli değildir.</p> <p>ARA DZET : Ders boyunca " İc sularla ilgili ölçütün saptanmasındaki ölçütleri, devletin kara sularında bulunan gemiler üzerindeki yargı yetkisi ile ilgili hükümlerin" inceleniği belirtilir. Öğrencilerin Deniz hukuku dersinde işlenen bu konularla meslek yaşamları boyunca karşılaşıla- cakları hatırlatılır.</p>

HEDEF DAVRANISLAR	KULLANILACAK ARAC - GERECLER	E B İ T İ M D U R U M L A R I
<p>1. 1958, 1960 Deniz hukuku konferanslarında ekonomik bölge ile ilgili olarak getirilen düzenlemeleri yazma/söyleme/secip işaretleme.</p> <p>2. Ekonomik bölge ile ilgili sınırların saptanmasında kullanılan yöntemleri yazma/söyleme/secip işaretleme.</p>	<p>* Tepegöz * Dia (13. Dia)</p>	<p>Dia 13 sınıfa yansıtılır. Bununla ilgili olarak aşağıdaki bilgiler verilir.</p> <p>a. Bitişik bölge ile ilgili sınırların saptanmasındaki ölçütleri,</p> <p>b. Bitişik bölgenin kıyı devletine sağladığı haklar ile ilgili ölçütleri,</p> <p>c. Ekonomik bölge ile ilgili sınırların saptanmasındaki ölçütleri,</p> <p>d. Ekonomik bölgenin kıyı devletine sağladığı haklar ile ilgili ölçütleri belirten bir dia (Dia 13) öğrencilere sunulmalıdır.</p> <p>Dia'da yer alan tanımlar ve diğer açıklamalar üzerinde öğrencilere sorular sorulur. Öğrenci cevapladığı her sorunun ışığında bir açıklamayı okur yada bir diğer soruyu cevaplama etkinliğine yönelir. Bu sorular ve cevapları aşağıda verilmiştir.</p> <p>"SORU-1: Bitişik bölge kavramı ile tanınan yetkinin boyutları nelerdir?"</p> <p>"SORU-2: Ekonomik bölge ile ilgili sınırların saptanmasındaki ölçütler nelerdir?"</p> <p>"SORU-3: Ekonomik bölgenin kıyı devletine sağladığı haklar nelerdir?"</p>

HEDEF DAVRANISLAR	KULLANILACAK ARAÇ - GEREÇLER	EĞİTİM DURUMLARI
		<p>Bu sorularla ilgili olarak aşağıdaki cevaplara ulaşılmaya çalışılır.</p> <p>"CEVAP-1: Bitişik Bölge kavramı ile tanınan yetki, kıyı devletinin belirli konulardaki düzenlemelerin, ülkesinde ve karasularında ihlalini önlemek veya yine ülkesinde, karasularında meydana gelen ihlali cezalandırmak için bir kontrol yetkisi vermektedir. Bitişik bölgede tanınan yetki, devletin lkesinde haiz olduğu yetkilerin uygulanmasını kolaylaştırmak amacına yöneliktir."</p> <p>"CEVAP-2: Ekonomik Bölge, karasularının ölçülmeye başlandığı esas çizgiden itibaren en çok 200 mil genişlikteki deniz alanları deniz yatağı ve toprak altınının, ayrıca üzerindeki suların canlı olan ve olmayan doğal kaynakları üzerinde kıyı devletlerine bazı ekonomik haklar tanınmasını gerektiren yeni bir kavramdır."</p> <p>"CEVAP-3: a. Canlı ve cansız doğal kaynakların araştırılması, işletilmesi, korunması, idaresi ve sudan, cereyanlardan ve rüzgardan enerji üretimi,</p> <p>b. Yapay adaların, ekonomik amaçlar için kurulan tesis ve yapıların, kıyı devleti haklarının kullanılmasına müdahale sorununu doğurabilecek nitelikteki tesis ve yapıların, yapılması, yapılmasına izin verilmesi, işletilmesi ve kullanılmasıdır."</p>
3. Bitişik bölge ile ilgili sınırların saptanmasını-	* Tepegöz * Dia (13. Dia)	Dia 13 sınıfa yansıtılır. Bununla ilgili olarak aşağıdaki soru sorulur.

HEDEF DAVRANISLAR	KULLANILACAK ARAC - GERECLER	E Ğ İ T İ M D U R U M L A R I
<p>da kullanılan yöntemleri yazma/söylenme/secip isaretleme.</p>		<p>"SORU : Bitişik bölge ile ilgili sınırların saptanmasındaki ölçütler nelerdir?"</p> <p>Bu sorunun ardından aşağıdaki cevaba ulaşılmaya çalışılır.</p> <p>"CEVAP : 1982 Birleşmiş Milletler Konvansiyonu ile Bitişik Bölge Genişliğinin, karasularının ölçülmeyle başladığı asıl çizgiden itibaren en çok 24 mil genişlikte olacağı kabul edilmiştir."</p> <p>ARA DZET :</p> <p>Bu aşamada aşağıdaki açıklamanın kullanılmasını uygun olacaktır; "Bitişik bölgede tanınan yetki, devletin ülkede haiz olduğu yetkilerin uygulanmasını kolaylaştırmak amacıyla yöneliktir. Ekonomik bölgede diğer devletler bakımından bazı haklar ayrıca saklı tutulmuştur. Bunlar ulaşırma, ucma, kablo-boru döşemesi ve bunlarla ilgili olarak gemilerin, uçakların kablo ve borularının işletilmesi ile ilgili diğer uygun kullanma biçimleridir. Balıkçılık konusunda bitişik bölgenin yetkilerinin kullanılmasında bitişik bölgenin yetkilerinin kullanılmasından söz konusu olmamaktadır. Balıkçılık bakımından karasularındaki tüm yetkilerin kullanılabilmesi bir Balıkçılık Bölgesi gerçekleştirilir".</p>

HEDEF DAVRANIŞLAR	KULLANILACAK ARAC - GEREÇLER	EĞİTİM DURUMLARI
<p>1. Kıta sahanlığı kavramının tanımını derste geçen ifadeyi ile yazma/söyleme/ secip işaretleme.</p>	<p>* Tepegöz * Dia (14. Dia)</p>	<p>Dia 14 sınıfa yansıtılır. Bununla ilgili olarak aşağıdaki bilgiler verilir.</p> <p>Kıta sahanlığı deyiminin genel ve 1982 Birleşmiş Milletler konvansiyonunda yapılan açıklaması ile;</p> <p>. Kıta sahanlığı hakkı ile ilgili ölçütlerin ilgili devletlere sağladığı haklar ile ilgili maddelerin,</p> <p>. 1958 Cenevre Kıta Sahanlığı konvansiyonu kuralının,</p> <p>. Deniz Hukuku Konferansının Kıta sahanlığı ile ilgili önerilerini belirten bir dia (Dia 14) öğrencilere sunulmalıdır.</p> <p>Dia'da yer alan tanımlar ve diğer açıklamalar üzerinde öğrencilere sorular sorulur. Öğrenci cevapladığı her sorunun ışığında bir açıklamayı okur yada bir diğer soruyu cevaplama etkinliğine yönelir. Bu sorular ve cevapları aşağıda verilmiştir.</p> <p>"SORU : Kıta sahanlığının genel tanımı nedir?"</p> <p>Bu soru ile ilgili olarak aşağıdaki cevaba ulaşmaya çalışılır.</p> <p>"CEVAP : Kıta sahanlığı deyimi kıyıya bitişik, fakat karasuları bölgesi dışındaki 200 metre derinliğe kadar veya bu sınır dışında bulunup ta su derinliğinin oradaki</p>

HEDEF DAVRANISLAR	KULLANILACAK ARAC - GERECLER	E B I T I M D U R U M L A R I
<p>2. Kıta sahanlığı ile ilgili tarihi düzenlemeleri yazma/söyleme.</p> <p>3. Kıta sahanlığı sınırı ile ilgili ölçütleri yazma/söyleme/secip işaretleme.</p>	<p>* Tepegöz * Dia (14. Dia)</p>	<p>dogal kaynakların işletilmesine olanak verdiği noktaya kadar uzanan sualtı alanlarının deniz yatağını ve toprak altını ifade etmek üzere kullanılmıştır."</p> <p>Dia 14 sınıfa yansıtılır. Bununla ilgili olarak aşağıdaki sorular sorulur.</p> <p>"SORU-1: 1982 Birleşmiş Milletler konvansiyonunca kıta sahanlığı nasıl tanımlanmıştır?"</p> <p>"SORU-2: 3.Deniz Hukuku Konferansında kıta sahanlığı ile ilgili çözüm önerileri nelerdir?"</p> <p>Bu sorular ile ilgili olarak aşağıdaki cevaplara ulaşılmaya çalışılır.</p> <p>"CEVAP-1: 1982 Birleşmiş Milletler Konvansiyonu gereğince, "Kıta sahanlığı, kıta uzantısının en dış sınırına kadar kara ülkesinin doğal uzantısı boyunca karasularının ötesine uzanan sualtı alanlarının deniz yatağı ile toprak altını kapsamına alır."</p> <p>"CEVAP-2: Sınırlandırmanın anlaşma yoluyla ve özellik taşıyan bütün durumlar gözönünde bulundurularak gerçekleştirilmesi üzerinde anlaşmaya varılmışsa da, sınırlandırmanın dayanacağı genel ilke konusundaki (haklılık ilkesi veya eşit uzaklık ilkesi) farklı görüşler uzlaştırılmamıştır."</p>

HEDEF DAVRANISLAR	KULLANILACAK ARAÇ - GEREÇLER	EĞİTİM DURUMLARI
<p>4. 1958 Cenevre Kıta Sahanlığı konvansiyonunda kıta sahanlığı ile ilgili kuralları yazma/ söyleme/secip işaretleme.</p>	<p>* Tepegöz * Dia (14. Dia)</p>	<p>Dia 14 sınıfa yansıtılır. Bununla ilgili olarak aşağıdaki soru sorulur.</p> <p>"SORU : 1958 Cenevre Kıta Sahanlığı konvansiyonu ile getirilen kurallar nelerdir?"</p> <p>Bununla ilgili olarak aşağıdaki cevaba ulaşılmaya çalışılır.</p> <p>"CEVAP : a. İki veya daha çok devletin ülkeleri aynı kıta sahanlığına bitişik ise bunlar ister karşı karşıya ister yanyana olsun, sınır kuralı olarak anlaşma ile saptanır.</p> <p>b. Bu konuda bir anlaşma yok ise, özel durumlarda farklı sınır saptanmasını haklı kılabilir.</p> <p>c. Antlaşma yok ve özel durumlarda da farklı bir sınır saptanmasını haklı kılmiyorsa, ülkeleri karşı karşıya olan devletler arasında kıta sahanlığının sınırı, her noktası, her devletin karasularının ölçülme başlandığı esas çizginin en yakın noktalarına eşit uzaklıkta bulunan orta çizgi; ülkeleri yanyana olan iki devlet arasında ise, her noktası her devletin karasuların ölçülme başlandığı esas çizginin en yakın noktalarına eşit uzaklıkta bulunan çizgidir."</p>
<p>5. Kıta sahanlığı sınırlarının saptanmasında hangi ölçütlerin kullanıldığını</p>	<p>* Tepegöz * Dia (14. Dia)</p>	<p>Dia 14 sınıfa yansıtılır. Bununla ilgili olarak aşağıdaki soru sorulur.</p>

ana hatları ile yazma/söyleme/secip işaretleme.

6. Kıta sahanlığı sınırlarının hesaplanması gereklilik ölçütleri kullanılarak kıta sahanlığını belirleyebilme.

7. Kıta sahanlığının saptanmasında gereklilik ölçütleri kullanabilme.

8. Sınırların saptanması ile ilgili olarak yukarıda verilen kuralları bir problem durumunda ise kullanabilme.

9. Sınırların saptanması ile ilgili olarak verilen bir dizi önerme arasından en doğrusunu seçebilme.

"SORU : Ege denizi kıta sahanlığının sınırlandırılması ile ilgili olarak 1958 kıta sahanlığı konvansiyonunun etkileri nelerdir?"

Bununla ilgili olarak aşağıdaki cevaba ulaşılmaya çalışılır.

"CEVAP : Ege Denizi kıta sahanlığının sınırlandırılmasında, Türkiye'nin eşit uzaklık ilkesini uygulama konusunda anlaşmadan doğan hukuksal yükümlülük altında bulunmaması, bu ilkenin doğal uzantı ilkesine geçerlik kazandıracak ve hakça bir sınırlandırmayı gerçekleştirecek biçimde uygulanması hususunda anlaşmaya varılması olanaklarını kapsamaktadır. Ancak eşit uzaklık ilkesine bas vurulabileceği de düşünülmektedir."

* Tepegöz
* Dia (14. Dia)

Dia 14 sınıfa yansıtılır. Bununla ilgili olarak aşağıdaki soru sorulur.

"SORU : Kıta sahanlığındaki yetkililerin niteliği nedir?"

Bununla ilgili olarak aşağıdaki cevaba ulaşılmaya çalışılır.

"CEVAP : Kıta sahanlığında ve münhasır ekonomik bölgede bilimsel araştırma yapılması, kıyı devletlerini iznine bağlanmıştır. Normal koşullarda bu iznin verilmesi gerekmektedir birlikte, araştırma faaliyeti canlı ve cansız kaynakların araştırılması ve işletilmesi yönünden doğrudan

HEDEF DAVRANISLAR	KULLANILACAK ARAC - GEREÇLER	E Ğ İ T İ M D U R U M L A R I
		<p>önem taşıyorsa; kıta sahanlığında kazı yapılması, patlayıcı madde kullanılması, çevreye zararlı maddeler katılması konusunu doğuracaksa; Yapay ada, tesis ve yapıların kuruluması, işletilmesi ve kullanılmasını gerektiriyorsa araştırma faaliyetinin niteliği ve amacı konusunda verilen bilgiler yanlışsa veya araştırma yapmak isteyen kuruluşlar evvelce bu tür faaliyetten dolayı kıyı devletine borçlu ise izin verilmeyebilir."</p> <p>SON ÖZET :</p> <p>Bu aşamada aşağıdaki açıklamaya baş vurulması yararlıdır; "Deniz hukuku ile ilgili sınırların saptanması ile ilgili başlıca kurullar incelenmiştir. Deniz hukukunun başlıca uğraşı alanları içinde yer alan sınırlar konusu bir denizcinin meslek hayatı boyunca karşısına çıkacağından bu konular üzerinde detaylı bilgi edinilmesi faydalı olacaktır".</p>

Oçüncü Modül ile ilgili Sınama Durumları

I. Alt Bölüm: Karasuları Sınırı, Cezai Yargı Yetkisi

(III.1.a)

1. Aşağıdakilerden hangisi Karasuları tanımını en doğru şekilde vermektedir?

- (a) Kıyının sularının en fazla çekildiği nokta ile açık deniz arasında kalan deniz sahası.
- (b) Bir devletin kıyıları ile açık deniz arasında kalan deniz kuşağıdır.
- (c) Bir ülkenin kıyıları ile en uç kıyısından 10 mil sınırına kadar olan deniz sahası.
- (d) Bir ülke ile komşu ülke arasında kalan deniz sahası.
- (e) Hepsi

(III.1.a)

2. Karasuları bir devletin kıyıları ile açık deniz arasında kalan deniz kuşağıdır.

- (a) Doğru
- (b) Yanlış

(III.2.c)

3. Kıyı devleti yalnızca gümrük, maliye ve muhaceret konularında çıkarlarını korumak için açık denizin karasularına yakın bir bölgesinde oluşturabilir.

- (a) Ekonomik bölge
- (b) Bitişik bölge
- (c) Kontrollü bölge
- (d) Yasak bölge
- (e) Özerk bölge

(III.4.a)

4. Türk karasularının genişliği prensip olarak kaç mil'dir.?

- (a) 5
- (b) 6
- (c) 7
- (d) 9
- (e) 12

(III.4.1)

5. İç sulara girdikten sonra karasulardan geçen gemilerden hangi ücret alınmaz?

- (a) Kurtarma
- (b) Yardım
- (c) Kılavuzluk
- (d) Telif
- (e) Liman kullanma

(III.5.a-III.6.a)

6. Kıyı devleti hangi durumlarda cezai yargı yetkisini kullanabilir?

- (a) Suçun sonuçlarının kıyı devletine uzanması.
- (b) Suçun devletin kamu güvenliğini veya karasularında düzeni bozucu nitelikte bulunması.
- (c) Mahalli otoritelerin yardımının gemi kaptanı veya geminin bayrağını taşıdığı devletin konsolosu tarafından istemiş olması.
- (d) Tedbirlerin uyuşturucu maddelerin meşru olmayan trafiğini önleme bakımından zorunlu bulunması.
- (e) Hepsi

(III.6.c)

7. Ülkemizde karasuları konusundaki ilk düzenlenen "Karasuları Kanunu" hangi tarih ve kaç sayılı kanun ile düzenlenmiştir?

- (a) 10 Ocak 1958 ve 1184
- (b) 15 Temmuz 1963 ve 260
- (c) 15 Mayıs 1964 ve 476
- (d) 20 Mayıs 1982 ve 2674
- (e) 18 Mart 1982 ve 2673

(III.6.c)

8. Bir koy veya körfezin ağız genişliği..... deniz milini aşmıyor ise, körfez ağzının iki ucunu birleştiren bir düz çizgi çizilerek, bu çizginin berisinde kalan sular iç sular rejimine bağlanabilir.

- (a) 20
- (b) 24
- (c) 26
- (d) 28
- (e) 30

(III.6.e)

9. Türk kara ülkesinin komşu bir devlet ülkesine uzaklığı her iki devlet karasuları genişliği toplamından az olduğu takdirde, aksi anlaşma olmadıkça orta hat Türk karasularının dış hududunu teşkil eder.

- (a) Doğru
(b) Yanlış

(III.7.d-III.8.a)

10. Kıyı çizgisi ile denizin 200 metre derinliğe ulaştığı noktaya kadar olan deniz tabanı ve bunun toprak altının tanımlanış şekli ile ilgili olarak aşağıda verilen önermelerden hangisi doğrudur?

- (a) Ekonomik bölge
(b) Bitişik bölge
(c) Kıta sahanlığı
(d) Kıta uzantısı
(e) Karasuları

(III.9.a)

11. Üçüncü Deniz Hukuku konferansında 12 mil ilkesine karşı Türkiye'nin tutumu ne olmuştur?

II. Alt Bölüm: İç Sular

(III.3.a)

1. Aşağıdakilerden hangisi iç sular rejimi kapsamına girmez?

- (a) Körfez
(b) Göl
(c) Limanlar
(d) Nehirler
(e) Koylar

(III.4.d)

2. Nehirler ile ilgili sınırların saptanmasında ölçütler nelerdir?

(III.4.e)

3. Limanlar ile ilgili sınırların saptanmasında ölçütler nelerdir?

(III.4.f-III.9.b)

4. Adalar ve ada ülkesine tanınacak deniz alanları arasında her hangi bir ayırım yapılmadan aynı ilkelerin uygulanması, belirtilmiştir.

- (a) Karasuları ve bitişik bölge konvansiyonunda,
(b) Birleşmiş Milletler deniz konvansiyonunda,
(c) Karasuları kanununda,
(d) Deniz nakliyatı konvansiyonunda,
(e) Hepsi

(III.4.g)

5. Cezir yükseltileri ile ilgili sınırların saptanmasında ölçütler nelerdir?

(III.4.h)

6. Takımadalar ile ilgili sınırların saptanmasında ölçütler nelerdir?

(III.6.b)

7. Yabancı gemiler üzerinde yargı yetkisi ile ilgili yükümler ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- (a) Ticaret gemisi deniz trafiği ile ilgili bir suç işlemiş ise,
- (b) Gemi durma ve demirleme hakkına aykırı davranmış ise,
- (c) Gemi yetkilileri ya da bayrağını taşıdığı ülke tarafından yardım istenmiş ise,
- (d) Uyusturucu ticareti söz konusu ise,
- (e) Harp gemisi deniz trafiğine aykırı davranmış ise,

(III.4.d-III.9.c-III.9.d)

8. Hukuk davalarında yargı yetkisinin kullanılmasına ilişkin sınırlamalar nelerdir?

III. Alt Bölüm: Ekonomik Bölge, Bitişik Bölge

(III.2.d)

1. Ekonomik bölgenin maksimum genişliği en fazla ne kadar olmalıdır.?

- (a) 6 mil
- (b) 200 mil
- (c) 150 mil
- (d) 100 mil
- (e) 12 mil

(III.2.d)

2. Ekonomik bölge üzerinde diğer devletlerin sahip olmadığı hak hangisidir?

- (a) Ulaştırma
- (b) Kablo ve boru döşeme
- (c) Uçma
- (d) Petrol arama
- (e) Kablo ve boruların işletilmesi

(III.4.j)

3. Kıyı devleti ekonomik bölge üzerinde sahip olduğu haklar ile ilgili olarak aşağıda verilen önermelerden hangisi doğrudur?

- (a) Doğal kaynakların araştırılması
- (b) Su ve rüzgardan enerji üretimi
- (c) Diğer devletlere avlanma yasağı koymak
- (d) Ekonomik amaçlar için tesis kurmak
- (e) Hiçbiri

IV. Alt Bölüm: Kıta Sahanelığı

(III.1.b-III.4.k)

1. Kıta sahanlığının genel tanımı nedir?

(III.2.a)

2. Kıyı devletinin kıta sahanlığı üzerindeki hakları bu sular ve bu sular üzerindeki hava sahasının açık deniz statüsünü etkilemez?

- (a) Doğru
- (b) Yanlış

(III.2.e)

3. Kıyı devleti kıta sahanlığında doğal kaynakların araştırılması ve işletilmesi için egemen haklar kullanır.

- (a) Doğru
- (b) Yanlış

(III.2.e)

4. Kıyı devletinin kıta sahanlığı üzerindeki hakları ile ilgili olarak aşağıda verilen önermelerden hangisi doğrudur?

- (a) Bölgenin deniz trafiğini denetlemek
- (b) Bölge üzerindeki uçuşları denetlemek
- (c) Bölgedeki doğal kaynakları araştırıp, işletmek
- (d) Bölgede hertürlü yasaklamayı getirmek
- (e) Hiçbiri

(III.5.b)

5. 1958 Cenevre Kıta Sahanelığı Konvansiyonu ile getirilen kurallar nelerdir?

(III.7.c)

6. Yunanistan ile Türkiye arasındaki kıta sahanlığı uyuşmazlığında Yunanistanın savunup, Türkiye'nin taraf olmadığı için bağlayıcı kabul etmediği kararlar hangisidir?

- (a) 1982 Konvansiyonu kararları.
- (b) 1958 Konvansiyonu kararları.
- (c) III. Deniz Konferansı kararları.
- (d) 1969 Uluslararası Adalet Divanı kararları.
- (e) 1958 Uluslararası Adalet Divanı kararları.

(III.7.a-III.7.b-III.8.b)

7. Ege adalarının kıta sahanlığı hususundaki Türk tezi hangisidir?

- (a) Eşit uzaklık ilkesi uygulanması.
- (b) Adaların doğal kıta sahanlığının uygulanması.
- (c) Adaların Anadolu kıta sahanlığının deniz üstündeki çıkıntılardan oluştuğu ve bu nedenle eşit uzaklık ilkesinin uygulanamayacağından sınırlandırmanın, uluslararası hukuk kuralları uyarınca yapılması gerektiği.
- (d) Adaların Yunanistan kıta uzantısının doğal çıkıntıları olduğu ve bu nedenle kıta sahanlığının adalardan itibaren saptanamayacağı.
- (e) Adaların Türkiye'ye çok yakın olmaları nedeniyle, bunların kıta sahanlığının kabul edilemeyeceği.

(III.4.b) (III.8.c-III.8.d)

8. 1982 Birleşmiş Milletler konvansiyonuna kıta sahanlığı nasıl tanımlanır?

(III.8.c-III.8.d)

9. Üçüncü Deniz Hukuku Konferansı'nda kıta sahanlığı ile ilgili olarak getirilen çözüm önerileri nelerdir?

(III.8.e)

10. Kıta sahanlığındaki yetkilerin niteliği nedir?

BÖLÜM - IV

ÖZET VE ÖNERİLER

Bu çalışma, ana branşları farklı olan askeri öğrencilere genel kültür kazandırılması amacına yönelik verilen oryantasyon kursları kapsamı içerisinde yer alan Deniz Hukuku ders programının analizi ve ilgili dersin üç temel modülünün modül yaklaşımı ile geliştirilmesine yönelik olarak hazırlanmıştır. Bu çalışmanın uygulanabilir olmasına özen gösterilmiştir. Birinci bölümde eğitim kavramından yola çıkılarak eğitim ilerlemeci, yeniden kurmacı, denemeci ve politeknik akımların ışığında incelenmiştir. Eğitimin davranış değiştirmedeki rolü, formal ve informal eğitim, okul eğitim ilişkisi, eğitim ve öğretim kavramları birlikte ele alınmıştır. Öğretilecek materyalin çokluğu, farklı konuların öğretiminin farklı yaklaşımları ve teknikleri gerektirmesi, en önemlisi de eğitimden daha yüksek verim elde etme ihtiyacı ile eğitimin bir program dahilinde verilmesinin gerekliliği belirtilmiştir. Program; amaç, muhteva (içerik), süreç (eğitim durumları), değerlendirme öğeleriyle açıklanmıştır. Türkiye'de program geliştirmenin gelişimi, karşılaşılan sorunlar, kullanılan program geliştirme modelleri, programlı öğretim alanındaki araştırmaların bulgularına yer verilmiştir. İkinci bölümde modüler öğretimden yola çıkılarak öncelikle modül, modüler öğrenme kavramlarının tanımlamaları yapılmıştır. Modüler programının Skinner'in ihtiyaçlar yoluyla öğrenme yaklaşımının temel ilkelerini kaynak olarak ele aldığı belirtilmiş ve buna dayanarak modüler programın temel ilkeleri açıklanmıştır. Bu yaklaşımın avantajları ve uygulanması ile ilgili ilkeler, modüler öğretimin uygulanması, modüler öğretimde ölçme ve değerlendirme, modüler öğretimin uygulama alanları ve Türkiye'deki durumundan bahsedilmiştir. Üçüncü bölümde Deniz Hukuku dersi modüllere ayrılarak üç modül seçilmiştir. Her modül ile ilgili hedefler belirlenmiştir. Hedefler bir hedefte bulunması gerekli niteliklere göre hazırlanmıştır. Kapsamlılık ve aynı zamanda sınırlılık, öğrenme ürününü dile getiricilik, açık seçiklik, basitten karmaşığa gidicilik, öğrenciye görelilik, binişiklik (birbirini tamamlayıcılık) sözkonusu nitelikler olarak dikkate alınmıştır. Bu aşamaları eğitim durumlarının düzenlenmesi izlemiştir. Eğitim durumlarının düzenlenmesinde giriş, hedeflerin sunumu, dikkati çekme, geçiş, geliştirme, ara özet ve son özet konularına yer verilmiştir. Hedef davranışların öğrenciye kazandırılmasında dia'ların ve soru-cevap yönteminin katkılarından yararlanılmıştır. Bu aşamalardan sonra hedef davranışları ölçmeye yönelik sınav durumları hazırlanmıştır. Sınav durumlarında çoktan seçmeli ve doğru-yanlış türünden testlere yer verilmiştir.

Modüler eğitim programları alanında kaydedilen gelişmeler; bu yöntemin çok kısa sürede etkili olabildiği, küçük öğretim birimlerinden yola çıkıldığı için eksikliklerin zamanında fark edilerek giderilebildiği sonucuna götürmektedir. Zaman ve diğer maddi kaynaklardaki kısıtlılık dikkate alındığında farklı alanlarda geliştirilecek eğitim programlarında bu yaklaşımın kullanılması yararlı olarak değerlendirilmektedir.

Bilimdeki gelişmelerle beraber; eğitim teknolojisindeki yeni uygulamalar da değişimden etkilenmiş; bilgi ve beceri ihtiyaçlarındaki çeşitlilik nedeniyle farklı hedefler için farklı eğitim ortamları düzenleme ve farklı iletişim olanaklarından yararlanma sözkonusu olabilmektedir. Bu gelişimle

ilgili olarak eğitim programlarının standartlaştırılması ve daha çok alana hitap edebilecek esnekliğe kavuşturulması, eğitimde dikey ve yatay geçiş imkanlarının arttırılması, yapısal düzenlemelerin hızlandırılması, teknik insan gücünün yetiştirilmesi işleminin güçlendirilmesi şeklindeki ihtiyaçlar yeni yapılaşma ve düzenlemeleri de beraberinde getirmektedir. Bu gereksinimlerin karşılanmasında eğitim bilimlerindeki mevcut kaynakların işe koşulması yararlı bulunan bir yol olmaktadır. Özellikle de eğitim teknolojisindeki modüler öğretim gibi çeşitli araçlardan faydalanılması gerekmektedir. Tüm bu çalışmaların hayata geçirilmesinde işe sınırlı sayıda uygulamayla başlanmalıdır. Çalışmalarda çeşitli bilim alanlarındaki uzmanların görüşlerinden yararlanılması çok verimli sonuçlar doğuracaktır. Bu duruma örnek olarak "Bilgisayar Destekli Matematik Öğretimi" konulu bir çalışma program geliştirme uzmanı, bilgisayar programcısı, ölçme değerlendirme uzmanı, eğitim teknolojisi uzmanı, konu alanı uzmanının birlikte çalışmasını gösterebiliriz. Sözü edilen örnek çalışma; farklı alanlardaki uzmanların katkılarıyla daha da güçlenecektir. Bu ve benzeri çalışmalarda eğitimin maliyetini düşürme, verimi arttırma, eğitim hizmetini yaygınlaştırma ve sonuçta ürüne değin olumlu mesafeler katedilecektir.

Modüler öğretim konusunda bugüne kadar ortaya çıkan bilgi birikiminden ve modüler programlama uygulamalarından hareket edilerek aşağıdaki öneriler getirilmiştir.

Eğitim sistemimizde çeşitli seviyelerde kullanılan ders programlarında hedeflerin öğrenci seviyesine uygunluğu, öğretilecek materyale uygunluk, kapsayıcılık, öğrenci davranışına dönüklük yönünden istenilen yeterliliği sağlayamadığı saptanmıştır. Hedef davranışların hedefi yeterince kapsayamadığı, eğitim durumlarının istenilen öğrenmeyi gerçekleştirmede eksikliklerinin bulunduğu, sınav durumlarında izleme testlerinin kullanımına her zaman gidilmediği gözlenmiştir. Bu nedenlerle öğretmenlerin eğitimi süresince program geliştirme konusunun öğretimine özel bir yer veril-

mesi gereklidir. Öğretmen yetiştiren kurumların programlarına modüler öğretim dersi konulmalıdır. Öğretmenlerin modüler öğretimi kullanma anlayışını kazanmaları ve hizmet içinde bunu uygulayabilmeleri için mutlaka bu kavramı öğretmenlik sırasında tanımaları ve bu yaklaşımı benimsemeleri gereklidir. Diğer ülkelerin bu alandaki deneyimlerinden yararlanılmalıdır.

Modüler öğretim uygulamaları için gerekli programların hazırlanması amacıyla düzenli çalışmalar yapılarak uzmanlar ekibi oluşturulmalı, tüm programların başka ülkelerden hazır alınması yaklaşımından kaçınılmalıdır.

Eğitim sistemimizde modüler eğitim uygulamalarını başlatma aşamasında eğitim kurumlarımızın alt yapısı gözden geçirilmeli ve kullanılacak araç-gereçlerin tam kapasite ile kullanıma hazır durumda bulunması sağlanmalıdır. Eğitim kurumlarımız teknolojinin olanaklarından geniş ölçüde yararlanır hale getirilmelidir. Okullara araç ve gereç sağlama olanakları arttırılmalıdır.

Okullara araç ve gereç sağlama olanakları arttırılmalıdır.

Modüler öğretim konusunda başka araştırmalar yapılmasına da ihtiyaç duyulmaktadır. Bunları da şu şekilde belirlemek mümkündür. Başka ülkelerdeki eğitimcilerin modüler öğretime ilişkin görüşleri alınabilir. Eğitim bilimleri fakültesi öğretim elemanlarının Türkiye'de modüler öğretime ilişkin görüşleri araştırılıp bölümlere göre karşılaştırma yapılabilir.

Modüler öğretim sadece okullarda değil, hizmetçi eğitim programlarında da kullanılabilir.

Modüler öğretim konusunda Milli Eğitim Bakanlığı'nca kaynak sağlanması gerçekleştirilebilir. Modüler öğretime yönelik çeşitli dokümanlar Milli Eğitim Bakanlığı'nca yazdırılıp, tercüme ettirilebilir.

E K - A

Deniz Hukuku Dersinin Konuları

- A. Deniz ve hava sahalarının yasal bölümleri
- B. Savaş gemileri ile askeri hava araçlarının uluslararası statüleri ve seyirleri
- C. Denizde can ve malların korunması
- D. Denizde ulusal çıkarların korunması
- E. Bağlılık ve uygulama
- F. Tarafsızlık hukuku
- G. Silahlı çatışma hukukunun prensip ve kaynakları
- H. Abluka
- I. Deniz hedefleri hukuku
- i. Silah sistemleri
- J. Silahlı çatışma sırasında aldatma

E K - B

Deniz Hukuku Dersi için Belirlenen Modüller

1. Barış döneminde deniz hukuku
2. Savaş döneminde deniz hukuku
3. Deniz hukuku ile ilgili sınırlar
4. Silahlı çatışma hukuku
5. Hava sahası
6. Askeri hava araçlarının statüsü
7. Uzay ile ilgili çalışmalar
8. Konvansiyonel silahlar ve silah sistemleri

EK-C

Egitim Durumlarında Kullanılan Diaların Listeleri

DIA NO : 1

1. Deniz hukuku, deniz ve denizcilik ile ilgili kuralları inceleyen bir bilim dalıdır. Deniz hukuku hem özel hem de kamu hukuku kapsamına dahil konuları ele alır. Genel milletler arası hukukun deniz ve denizciliğe ilişkin konuları deniz hukuku kapsamında olmakla beraber kamu hukukuna dahildir.
2. Devletin deniz ülkesi, kara parçası üzerindeki egemenliğinin doğal sonucu ve bunun bir parçasıdır. İç sularda devlet, kara ülkesindeki bütün yetkilere sahiptir. Kara sularında ise bu yetkiler bazı bakımlardan sınırlandırılmıştır. Devletin deniz ülkesi karasuları dış sınırına kadar olan bölümü kapsamaktadır.
3. Genel Hukuk ilkeleri devletler hukukunun yazılı olmayan kaynakları arasında önemli bir yer tutar.
4. "Hakkaniyet ve nısfet" adaletin belirli bir olaya tatbiki, belirli bir olayda adaletin gerçekleşmesi veya objektif adaletin belli bir olaya, bu olayın özellikleri gözönünde tutularak uygulanmasıdır.
5. Doktrin, devletler hukuku yazarları ile Hukuk bilginlerinin fikirleri ve yayınları doktrini meydana getirir.
6. Kıyı devletinin zararsız geçişi erteleme yetkisi;
 - a. Zararsız geçiş güvenliğinin korunması için
 - b. Karasularının belirlenmiş bazı kesimleri bakımından
 - c. Geçici olarak yabancı gemiler arasında bir ayırım yapmamak
 - d. Uygun bir biçimde ilan edilerek uygulanabilir.

DİA NO : 2

1. Devletler Hukukunun kaynakları,
 - a. Devletler Hukukunun maddi kaynakları,
 - b. Devletler Hukukunun şekli kaynakları olarak alınabilir. Maddi kaynakların kapsamına; hukuk kurallarını yaratan sebepler, devletler arası dayanışma gibi hukukun gerçek kaynakları girmektedir.

Şekli kaynakların kapsamına; Devletler hukukunun görünüş şekilleri, belirtme biçimleri girer. Yazılı kaynaklar olarak milletler arası antlaşmalar, mahkeme içtihatları ve Doktrin kabul edilmektedir.

2. Devletler Hukukunun yazılı olmayan kaynakları;
 - a. Milletler arası teamül
 - b. Genel Hukuk ilkeleri
 - c. Hakkaniyet ve nispet
3. Genel Hukuk ilkeleri devletler hukukunun kaynaklarından birini oluşturur.
4. Devletler Hukukunun harpten başka bir yaptırım gücü olmadığı, harbin ise ancak kuvvetlinin üstün gelmesine hizmet edeceği ısrarla ileri sürülmüştür. Ancak bu konudaki itirazlar günümüzde büyük ölçüde değerini kaybetmiştir. Bugün için Devletler Hukukunun, karşılıklı menfaat ve misilleme gibi yaptırım (müeyyide) olanakları yanında Birleşmiş Milletler Antlaşması ile bu antlaşma esaslarına uymayanlara karşı gereğinde zorlama önlemleri (silahlı kuvvet kullanılması, ekonomik ve siyasi ilişkilerin kesilmesi) alınması mümkün olabilmektedir.
5. Kıyı devletinin yükümlülükleri;
 - a. Zararsız olan geçişi önlemek
 - b. Ulaştırma ile ilgili tehlikeleri duyurma
 - c. Yabancı gemilerden geçiş için ücret almamak
 - d. Yabancı gemiler için zararsız geçiş hakkının reddedilmesi veya kısıtlanması sonucunu doğuracak koşullar ileri sürmemek
 - e. Geminin mensubu bulunduğu devletler arasında veya geminin taşıdığı yükün yüklendiği, boşaltıldığı veya taşındığı devletler arasında ayırım yapmama.
6. Kıyı devletinin yetkileri;
 - a. Zararsız olmayan geçişi önlemek için gerekli önlemleri almak
 - b. Karasularında geçerli olan hukuksal düzeni uygulamak

1. Geçiş; iç sulara ve iç sular dışındaki bir yükleme yerine veya liman kolaylığına uğramaksızın karasularını katetmek amacı ile karasularında seyretmektir.
2. Geçişin zararsızlığı; gemi kıyı devletinin karasularını, bu devletin güvenliğini, kamu düzeni veya mali çıkarlarına zarar verecek bir eylemin yapılması amacıyla kullanılırsa, geçişin zararsız olmayacağı kabul edilir.
3. Transit geçiş; boğazdan devamlı ve hızlı geçiş amacı ile seyrüsefer ile bu saha üzerindeki uçuş serbestisinin kullanılmasını ifade edilir.
4. 1982 Birleşmiş Milletler konvansiyonunun Geçiş ile ilgili hükümlerine göre; Geçiş sürekli ve çabuk yapılmalıdır. Karasularında "durma ve demirleme" ulaştırmanın olağan gereği veya zorlayıcı neden yada tehlike dolayısıyla ya da tehlike ve zaruret içinde bulunan kişilere, gemilere veya uçaklara yardım amacı ile zorunlu olduğunda geçiş kapsamına giren bir eylem olarak değerlendirilir.
5. Zararsız geçiş konusundaki tek önemli yargı adalet divanının kararıdır. Yunanistan'ın Arnavutluk ile savaş durumunda olduğunun ileri sürüldüğü bir dönemde 15 Mayıs 1946 da iki İngiliz savaş gemisinin Korfu Boğazı'nın Arnavutluk kesiminden geçişleri sırasında kıyıdan ateş edilmiştir. İngiltere boğazlardan zararsız geçişin uluslar arası hukuk alanında tanınan bir hak olduğunu öne sürmüştü, Arnavutluk ise bunun için önceden izin alınması gerektiğini söylemiştir. Taraflar görüşlerinde ısrar etmiştir. Adalet Divanı devletlerin savaş gemilerini, zararsız olmak koşuluyla barış döneminde açık denizinin iki kesimi arasında, uluslar arası ulaştırmada kullanılan boğazlardan geçirme hakkına haiz olduklarını ve aksine anlaşma yoksa kıyı devletinin zararsız geçişi yasaklamayacağını belirtmiştir.
6. 1958 Cenevre Konferansının etkileri şöyle açıklanabilir; zararsız geçiş bakımından ticaret ve savaş gemileri arasında bir ayırım yapılmadığı, tek farkın savaş gemilerinin yararına olmak üzere, kıyı devletinin "karasularından zararlı sayılabilecek geçişi önlemek üzere" gerekli önlemleri alması söz konusu olduğunda, savaş gemisinin karasularından çıkmasını istemekten öteye gidemeyeceği ve zorlayıcı önlemler alamayacağı, sadece diplomatik yola başvurabileceği kaydedilmektedir.
7. 1958 Cenevre Konferansının Türkiye bakımından etkileri şöyle açıklanabilir; Türkiye de bu konudaki yönetmeliğe göre, Türkiye limanlarını ziyaret edecek gemilerin diplomatik kanaldan izin almaya yükümlü oldukları belirtilmiştir. Yönetmelikte içsulara girmeden karasularından geçecek gemiler ile içsulara girmek üzere karasularından geçen gemiler arasında bir ayırım yapılmamıştır.

DIA NO : 3

8. Türkiye 3. Deniz Hukuku Konferansı ile Türk karasularından zararsız geçiş ile ilgili olarak getirilen düzenlemeler şöyle açıklanabilir; Barış döneminde yabancı silahlı kuvvetlere bağlı gemilerin Türk karasularından geçiş yapmaları, bu tarihten belli bir süre (en az 15 gün) önce bildirimde bulunmaları, ziyaret amacıyla Türk içsularına ve limanlarına girmeleri ve buralarda kalmaları koşullara bağlanmıştır.
9. 1982 tarihli Birleşmiş Milletler Konvansiyonunda savaş gemilerinin geçişi ile ilgili olarak getirilen düzenlemeler şöyle açıklanabilir; Savaş gemilerinin geçişi izin veya ihbar koşuluna bağlanmamış, sadece zararsız geçiş hakkını kullanmakta olan nükleer güçle çalışan gemilerin çeşitli özel güvenlik önlemleri almaları zorunluluğu getirilmiştir.
10. Üçüncü Deniz Hukuku Konferansına bağlı olarak gelişen 1978 tarihli yönetmeliğin en önemli kararı şöyle açıklanabilir; Barış döneminde yabancı silahlı kuvvetlere bağlı gemilerin Türk içsularına ve limanlarına gelişleri ve buradaki hareket ve faaliyetlerine ilişkin ilke ve yöntemler ile ilgili düzenlemeler getirilmiştir. Barış döneminde ticari ve askeri gemilerin Türk karasularından zararsız geçişleri ile ilgili her hangi bir kısıtlama söz konusu değildir. Ancak Montreux Sözleşmesi hükümleri geçerlidir.
11. Ziyaretler ile ilgili olarak uygulanan başlıca kurallar aşağıda verilmiştir;
- Yabancı silahlı kuvvetlere bağlı gemiler Türk içsuları ve limanlarında buldukları sürece Türk mevzuatına, uluslar arası hukuka ve anlaşmalara aykırı davranamazlar.
 - Türkiye'nin savunmasını ve güvenliğini etkileme amacına yönelmiş her hangi bir propaganda faaliyetinde bulunamazlar.
 - Türk içsuları ve limanlarında buldukları sürece sebep oldukları zararı ödemekle yükümlüdürler.
 - Türk Hükümeti'nin izni olmadıkça sualtı dinleme, tespit, izleme ve teşhis cihazlarını kullanamazlar.
 - Gemiler izin almadan bünyelerindeki uçak ve helikopterleri Türk hava sahası içinde uçuramazlar.
 - İzin almadıkça Türk karasuları ve hava sahasında takbikat, sondaj yapamazlar.
 - Gemiler Türk makamlarca gösterilen yerlere demirlemek ya da yanaşmak zorundadırlar.
 - Ziyaret süresini ayrı bir izin almadıkça aşamazlar.
12. 15 Mayıs 1964 Tarihli kanun ile ilgili olarak getirilen düzenlemelere göre; karasularının genişliği 6 mil olarak belirlenmiş ve bundan fazla bir genişlik özel koşullara bağlanmıştır.

DIA NO : 4

1. Su Yolları; Deniz hukuku için su yolları ile ulaştırma bakımından önem taşıyan kanal ve boğazlar kastedilmektedir.
2. Başlıca su yolları, kanallar aşağıda verilmiştir;
 - a. Suveys Kanalı
 - b. Panama Kanalı
 - c. Kiel Kanalı
 - d. Danimarka Boğazları
 - e. Ceberitarık Boğazı
 - f. Magellan Boğazı
3. Süveys Kanalından geçiş ile ilgili anlaşma ve koşulları aşağıdaki gibidir; Bu konudaki anlaşma 1888 tarihli İstanbul Antlaşmasıdır. Antlaşmaya göre; bütün devletlerin savaş ve ticaret gemileri barış zamanında serbestçe geçebilir. Diğer devletlerin kanalı abluka etmemek ve savaş hukuku yetkilerini kanal bölgesinde kullanmamak yükümlülükleri vardır.
4. Panama Kanalından geçiş ile ilgili anlaşma ve koşulları aşağıdaki gibidir; Bu konudaki anlaşma 1903 tarihli A.B.D. ve Panama arasındaki antlaşmadır. Antlaşmaya göre; Panama A.B.D.'ne kanal yapımı, işletilmesi, korunması ve her iki yakada 5 mil'lik kesimlerin kullanılması hakkını veriyordu. Ayrıca savaş ve barış dönemi ayrımı olmaksızın kanal tüm devletlerin ticaret ve savaş gemilerine açık hale getiriliyordu. Ancak bu haklar muharipler için geçersizdi. 1903 tarihli bir diğer anlaşma ile kanal sürekli olarak tarafsız ilan edildi.
5. Kiel Kanalından geçiş ile ilgili anlaşma ve koşulları aşağıdaki gibidir; Bu konudaki anlaşma 1919 tarihli Versailles Antlaşmasıdır. Antlaşmaya göre; Kiel kanalı uluslar arası duruma getirilmiş ve Almanya ile barış durumundaki bütün devletlerin ticaret ve savaş gemilerine açık-serbest kabul edilmiştir.
6. Danimarka Boğazlarından geçiş ile ilgili anlaşma ve koşulları aşağıdaki gibidir; Bu konudaki anlaşma Kopenhag Antlaşmasıdır. Antlaşmaya göre; Danimarka uygulamada gerek barış, gerekse kendisinin tarafsız kaldığı bir savaş döneminde savaş gemilerininin geçişini kabul etmiştir.
7. Ceberitarık Boğazından geçiş ile ilgili anlaşma ve koşulları aşağıdaki gibidir; Bu konuda 1904 tarihinde İngiltere ve Fransa arasında bir anlaşma yapılmıştır. Kıyı devletleri karasularının 12 mil genişliğinde saptadıkları taktirde tüm kesimleri kara karasuları içinde kalan bir boğaz olan Ceberitarık Boğazı'nda geçiş serbestliği yukarıda belirtilen anlaşma ile saptanmıştır.

8. Magellan Boğazından Kanalından geçiş ile ilgili anlaşma ve koşulları aşağıdaki gibidir; Bu konudaki anlaşma 1881 tarihli Buenos Aires anlaşmasıdır. Anlaşma ile boğaz sürekli olarak tarafsızlaştırılmıştır.
9. Boğaz, iki kara arasında bulunan dar deniz parçasıdır.
10. Boğazlar rejiminin uygulanmasını belirleyen ve halen yürürlükte bulunan anlaşma; Montreux sözleşmesi'dir.
11. Londra Konferansında Boğazlar ile ilgili olarak getirilen düzenlemeler sonucunda Boğazlar hukuken Osmanlı İmparatorluğu'nun mutlak egemenliği altına alınıyordu.
12. Kırım Savaşının çıkmasının etkileri sonucunda; 1841 tarihli Londra Antlaşması hükümlerini yitirmiştir. 1856 tarihli Paris ve 1871 tarihli Londra Antlaşmaları yapılmış, boğazlar ile ilgili yeni düzenlemeler getirilmiştir. Bunlar sadece ön düzenlemelerdir. 1. Dünya savaşına değin başka her hangi bir hukuki metin imzalanmamıştır.
13. 1. Dünya savaşından sonra boğazlar ile ilgili getirilen hukuki düzenlemelerle; 1. Dünya savaşından sonra galip devletler arasında imzalanan 10 Ağustos 1920 tarihli Sevr Antlaşması ile yeni bir boğazlar rejimi konulmakta ve boğazların kesin açıklığı ön görülmekteydi.
14. Lozan Boğazlar Sözleşmesi ile; Boğazlardan gerek barış zamanı, gerekse savaş zamanında denizden ve havadan geçişler serbest bırakılmamıştır. Öte yandan boğazlar sözleşmesi özellikle "Askersizleştirme" hükmü ile Türkiye açısından elverişli koşullarda değildir.
15. Montreux Boğazlar Sözleşmesi ile; Boğazlar bölgesinin Türkiye tarafından derhal yeniden askersizleştirilmesine dair hükümler konulmuş ve bu hüküm uyarınca da Türk silahlı kuvvetleri 1923 den beri girmedikleri bölgeye yerleşmiştir. Ticaret, savaş ve hava gemileri ile ilgili getirilen düzenlemeler de farklı tutulmuştur.

DIA NO : 5

1. Denizlerin karasuları dışında kalan bölümleri, "Açık deniz" olarak tanımlanır.
2. Açık denizlerin serbestliği; ulaştırma, avlanma, denizaltı kablo ve boru döşeme, denizler üzerinde uçuş konularını kapsamaktadır. Temel ilke tüm devletlerin açık denizlerden yararlanma haklarının bulunmasıdır.
3. 1963 Deniz Hukuku Konferansında deniz serbestliği ile ilgili olarak; Atmosferde, uzayda ve sualtında nükleer silah denemeleri yapılması yasaklanmıştır.
4. Sualtında nükleer silah denemelerinin yapılması ile ilgili yasaya; Fransa ve Çin Halk Cumhuriyeti katılmamıştır.
5. 1970 yılında Birleşmiş Milletler genel kurulunda alınan kararlarla; Sözleşmeye katılan tarafların, 12 mil dışındaki bölümlerde kalan deniz yatağı ve okyanus tabanına, toprak altına nükleer silah depolamaları ve tesis kurmaları yasaklanmıştır.
6. 1982 Birleşmiş Milletler Konvansiyonu ile Açık denizlerin barışçı amaçlarla kullanılması hükmüne bağlanmıştır.
7. Açık denizlerin barışçı amaçlarla kullanılması hükmüne karşılık A.B.D.ve Birleşik Devletler Teşkilatı bu konunun silahsızlanma sorunu olduğunu öne sürerek antlaşma kapsamının dışında tutulmasında direnmişlerdir.

1. 1958 Açık Denizler konvansiyonu ve 1982 Birleşmiş Milletler konvansiyonlarında açık denizlerde düzen ile ilgili olarak aşağıdaki düzenlemeler gerçekleştirilmiştir;
 - a. Deniz ulaştırmasında can ve mal güvenliğinin sağlanması için gerekli önlemlerin alınması
 - b. Denizde kurtarma ve yardım işlemlerinin yapılması
 - c. Deniz yolu ile esir ticaretinin önlenmesi ve cezalandırılması
 - d. Açık denizde veya bir devletin yetkisine girmeyen herhangi bir yerde deniz haydutluğu eylemlerinin önlenmesi konusunda işbirliği yapılması
 - e. Denizin kirlenmesini önlemek için önlemler alınması
 - f. Telgraf ve telefon haberleşmesinin aksamasına yol açacak biçimde denizaltı kablo ve borularına zarar vermelerin önlenmesi.
2. İstisna niteliğindeki yetkiler; deniz haydutluğunun önlenmesi ve cezalandırılması, açık denizde bir geminin durdurulup, kesintisiz izleme ve izinsiz radyo yayınlarının önlenmesi için önlem alınması konularını kapsamaktadır.
3. Deniz haydutluğu; özel bir gemi veya uçağın mürettebatı tarafından kişisel çıkar sağlamak için, açık denizdeki diğer bir gemi veya uçağa, bunlar içindeki kişi ve mallara veyahut herhangi bir devletin yetkisi dışındaki bir yerde bulunan gemi, uçak ve mallara karşı işlenen hukuka aykırı herhangi bir şiddet, tutuklama veya yağma eylemi.
4. Bir savaş gemisine; bir gemi veya uçağın deniz haydutu sayılmasını gerektirecek olayları bildiği halde bu gemi veya uçağın hareketlerine isteyerek katılma eylemi'nde bulunduğu deniz haydutu işlemi yapılır.
5. Deniz Haydutu niteliği olan bir geminin durumu ile ilgili olarak aşağıdaki açıklama getirilebilir. Deniz haydutluğu uluslar arası bir suç sayıldığından bu durumda olan gemi her hangi bir devletin koruyuculuğundan yararlanma olanaklarını yitirir. Bütün devletler böyle bir gemiyi izleme, ele geçirme ve gerekirse batırma hakkına sahiptirler.
6. Nyon Antlaşmasının hükümlerine göre; deniz altı ve uçakların deniz haydutluğu eyleminde bulunmalarını önleyici yasaklamalar getirilmiştir. Bu tür saldırılarda bulunan uçak ve gemilerin düşürülmesi yada batırılması durumları hukuken aykırı bulunmamaktadır.

DIA NO : 6

7. Açık denizde izinsiz radyo yayını; açık denizdeki bir gemi veya bir tesisten tehlike çağrıları dışında uluslar arası düzenlemelere aykırı olarak toplum tarafından alınması amacıyla yapılan sesli radyo ve televizyon yayınları olarak açıklanır.
8. Açık denizde izinsiz radyo yayını yapan kişi yada kuruluş üzerinde yetkiyi kullanma gücü aşağıdaki kuruluşlardadır;
 - a. Geminin bayrağını taşıdığı devlet
 - b. Tesisin bulunduğu devlet
 - c. İzinsiz yayın yapan kimsenin yurttaşı olduğu devlet
 - d. Yayınların alındığı devlet
 - e. İzinsiz verilmiş radyo haberleşmesine müdahale edilen devlet kullanabilir.
9. Durdurma ve ziyaret yetkisi ile ilgili olarak getirilen yükümlülükler aşağıda verilmiştir; Kuşku gemiye bir subay komutasında bir sandal gönderilebilir. Belgelerin denetlenmesi ile kuşku giderilmiş ise olabilecek bütün özen gösterilmek sureti ile gemide daha ileri incelemeler yapılabilir. Geminin deniz haydutluğu yaptığı kanısını uyandıran sebeplerin varlığı halinde savaş gemisi bütün devletlere tanınmış olan yetkilerini kullanabilir.
10. Yabancı bir gemi karasuların içinde gümrük kaçakçılığı yada avlanma gibi bir suç işlerken karasuları dışına kaçabilir. Bu durumda uluslar arası hukuk, bu gemileri açık denizlerde izleme ve ele geçirmeye izin vermekte ve bu durum kesintisiz izleme yetkisi olarak tanımlanmaktadır.
11. Kesintisiz izleme yetkisi ile ilgili olarak getirilen yükümlülükler aşağıda verilmiştir;
 - a. Geminin kıyı devletinin yasalarını ve diğer düzenlemeleri ihlal ettiği inancını uyandıran yeterli neden varsa, bu yetki kullanılabilir.
 - b. İzleme izleyen devletin karasulurunda başlamalıdır.
 - c. İzlemenin başlamış sayılabilmesi için geminin görebileceği yada duyabileceği bir uzaklıktan, işaretle durma emri verilmesi gereklidir.
 - d. İzlenen gemi kendi devletinin yada bir başka ülkenin karasularına girdiğinde izleme yetkisi sona erer. Gemi yeniden açık denize açılrsa dahi izlenemez.

DIA NO : 7

1. Deniz hukuku dersinde hukuk kavramı ile devletler arasındaki ilişkileri düzenleyen devletler hukuku kuralları kastedilmektedir.
2. Harp, devletler hukuku kurallarına uygun olarak, devletler arasında silahlı bir çatışma, bir çekişme durumudur. Harp bu çatışmaya katılan devletlerin harp hukuku kurallarına uymaları, çatışmaya katılmayan devletlerin de tarafsız hukuku kuralları içinde ilişkide bulunmalarını gerektirir.
3. Harp hukuku; harp zamanında tutsak edilen askeri personel ile işgal edilen bölgelerdeki sivil personelin, en az düzeyde de olsa korunmasını sağlayacak ve harbin zararlı etkilerini azaltma amacını gütmektedir. Harp hukuku savaşanlar tarafından riayet edildiği ölçüde faydalı olacaktır.
4. Harp ilanı (savaş duyurusu), "bir devletçe bir başka devletle aralarında barış ilişkilerinin sona erdiği, artık savaş durumunun resmen başlamış olduğunun resmen bildirilmesidir".
5. Barış antlaşması; tarafların hangi koşullar altında harbe son vereceklerini ve harpten sonra barış içindeki ilişkilerinin temellerini saptayan bir anlaşmadır.
6. Harpte uyulması gereken kurallar vardır. Devletler arasındaki ilişkileri düzenleyen Devletler Hukuku, bu arada Harp Hukuku kurallarını da içerir. Harp hukuku harp zamanında tutsak edilen askeri personel ile işgal edilen bölgelerdeki sivil personelin, en az düzeyde de olsa korunmasını sağlama ve harbin zararlı etkilerini azaltma amacını gütmektedir.
7. Harp hukukunun amaçları aşağıda açıklanmıştır;
 - a. Savaşanları ve savaş dışında kalanları gereksiz ızdıraplardan korumak
 - b. Savaş tutsaklarının, yaralılarının, hastaların ve sivillerin bazı temel insani haklarını koruma
 - c. Uygarlık eserlerinin harbin etkilerinden zarar görmesini önlemek
 - d. Barışın yerleşmesini kolaylaştırmak
8. Harp Hukuku'nun kaynakları;
 - a. Milletler arası teamül (örf, adet, gelenek ve görenek) kuralları,
 - b. Çok taraflı milletler arası antlaşmalardır.

DIA NO : 7

9. Milletler arası teamül kuralları nelerdir;
- Orf ve adetler
 - Genel hukuk ilkeleri
 - Kamu vicdanı gereğinden doğan ve savaşan taraflarca uyulması gereken prensip ve kurallar
10. Harp Hukuku'nun temel prensipleri;
- Askeri zaruriyet,
 - İnsani davranış kurallarına uyma,
 - Mertlik olarak ele alınır.
11. Çok taraflı milletler arası anlaşmaların anlaşmayı imzalayan imzalamayan taraflar yönünden bağlayıcılık gücü vardır. Bu anlaşmaların hükümleri, anlaşmaları imzalamış olan devletleri bağladığı gibi imzalamamış devletler içinde teamül kuralları geçerli olmaktadır.
12. Çok taraflı milletler arası anlaşmaların başlıcaları ve konuları aşağıda verilmiştir;
- 1856 Paris Deniz Hukuku Bildirisi (Deniz Harbi ile ilgilidir)
 - 1864 Cenevre sözleşmesi (Savasta hasta ve yaralıların durumları ile ilgilidir)
 - 1868 Petersburg Beyannamesi (Patlayıcı maddelerden bazılarını yasaklanması ile ilgilidir.)
 - 1899 Lahey Sözleşmeleri (Zehirli gazlar konusunda)
 - 1906 Cenevre Sözleşmesi (Deniz harbinde hasta ve yaralıların durumları ile ilgilidir)
 - 1907 Lahey Sözleşmesi (Kara harbinin kuralları ile ilgili)
 - 1907 tarihli 7,8,9 ve 11. Lahey Sözleşmeleri (Deniz harbinin kuralları ile ilgili)
 - 1907 tarihli VI. Lahey sözleşmeleri (Düşman ticaret gemileri ile ilgili)
 - 1925-26 Cenevre protokolleri (Kimya ve biyolojik harp ile ilgili)
 - 1936 Londra Protokolü (Ticaret gemilerine karşı denizaltıların kullanılması hakkında)
 - 1949 Cenevre Sözleşmeleri (savaşta uygarlık eserlerinin korunması hakkında)

13. Harp Hukukunun bağlayıcı gücü ile ilgili olarak aşağıdaki açıklama verilebilir; Devletler hukuku kurallarının bağlayıcı gücü ile ilgili hususlar Harp Hukuku içinde geçerlidir. Uygulamada savaşanların harp hukukuna aykırı davrandığı ve aykırılıkların cezasız kaldığı görülmekle birlikte, bu kanunların büyük bir bölümüne uyulduğu bilinmektedir. Harp hukuku kurallarına uymaya zorlayan yollar vardır. Bunların başında zarara karşılık gelmektedir. Zarara sebep olan taraf bu zararı telafi etmekle yükümlüdür.
14. Savaştan sonra savaş sırasında hukuka aykırı davranışlarda bulunan tarafın;
 - a. Tazminat ödemesi
 - b. Savaş suçlarının yargılanması ve cezalandırılması harp hukuku kurallarının bağlayıcı gücünü oluşturur.
15. Harp durumu ya harp ilanı ya da muhasamatın (silahlı çatışma) fiilen başlaması ile başlar.
16. Harbin sona erişi ile ilgili aşamalar aşağıdaki gibidir;
 - a. Savaşmayı durdurmak
 - b. Savaşan devletin devlet kişiliğinin sona ermesi
 - c. Kosulsuz teslim
 - d. Barış antlaşması

DIA NO : 8

1. Korsanlık; bir savaşan devlet tarafından verilen izin üzerine, kişelerin ticaret gemilerini silahlandırarak düşman gemilerine saldırmak sureti ile harbe katılmalarıdır.
2. Korsan, harp zamanında bağlı olduğu devletin resmi izni ile savaş eylemlerinde bulunan bir geminin durumudur.
3. Deniz haydut; bütün hukuk düzenlerine karşı gelen bir kimsedir.
4. Korsan ve deniz haydutu arasındaki fark aşağıdaki şekilde açıklanabilir; Korsan, bağlı bulunduğu devletin resmi izni ile savaş eyleminde bulunur, deniz haydutu ise bütün hukuk kurallarına karşıdır.
5. Deniz harbinin yöntemleri aşağıdaki şekilde ele alınabilir;
 - a. Korsanlık
 - b. Düşman gemilerine saldırı
 - c. Teslim olma hakkı
 - d. Savaş aldatmaları
 - e. Bombardıman
6. Paris Kongresinin 1856 tarihli bildirisi ile korsanlık yasaklanmıştır.
7. Paris Kongresinin 1856 tarihli bildirisine; A.B.D. , İspanya, Venezüella ve Meksika dışında bütün devletler katılmışlardır.
8. Düşman gemilerine saldırı hakkının doğuşu ile ilgili olarak aşağıdaki açıklamalar yapılabilir; Harp gemilerinin düşman harp gemilerine; açık denizde, kendi karasularında yada düşman karasularında, kendi içsularında yada düşman içsularında saldırabilirler.
9. Ticaret gemilerinin kendilerine saldırıda bulunulduğu zaman yasal savunma hakları vardır. Bunun dışında savaş eylemine katılamazlar.

10. Teslim olma hakkı ile ilgili olarak aşağıdaki açıklamalar yapılabilir;
Harp gemilerinden biri teslim olduğunu bildirince, bu gemiye karşı saldırıyı durdurmak gerekir. Teslim alan harp gemisine el konur. Teslim olan gemi komutanı, teslim olan gemiye, emri altındaki subay ve astsubaylardan bir birlik gönderir ya da teslim olan geminin kendi emirlerine uymasını ister. Teslim olan gemildekiler savaş tutsağı olurlar. Geminin yüküne teslim alan gemi komutanınca zoralık (müsadere) uygular.
11. Savaş aldatmaları hainlik yada kahbelik sayılacak hallerde yasaklanmıştır. Drneğin savaş gemilerinin hastane gemisi haline sokulması yasaklanmıştır.
12. Savunulmayan kentlerin, limanların, köylerin veya yapıların deniz kuvvetleri tarafından bombardıman edilmesi yasaklanmıştır.

DIA NO : 9

1. Zapt ve müsadere hakkı, açık denizlerde Türkiye Cumhuriyetinin müttefiklerinin ve düşmanlarının hakimiyeti altında olan sularda, iç sularında ve teçhizatlarında kullanılır. Tarafsız sularda kullanılmaz.
2. Durdurma ve arama, gemi hakkında bilinmesi gereken hususları tespit için yapılır. Durdurma geminin durmaya davetinden evrakların muayenesinin bitimine kadar olan muameleleri ihtiva eder.
3. Geminin zaptı; geminin üzerindeki emir ve kumanda yetkisinin alınması sureti ile olur.
 - a. Gemi müsadere partisi ile işgal edilir.
 - b. Gemiye Türk bayrağı çekilir.
 - c. Geminin bayrağını indirmesi emredilir.
 - d. Gemideki evrakların listesi yapılır.
 - e. Geminin tesisat ve yükü emniyete alınır.
 - f. Gemi kaptanına zapt hakkında belge verilir.
4. Geminin sevki ile ilgili yükümlülükler aşağıda verilmiştir; Zapt olunan gemi veya mal mümkün olan en kısa sürede Türkiye veya müttefiki bir limana sevk edilerek devlet yetkililerinin emrine teslim edilir. Tarafsız bir limana sevk ancak bu devletin müsadese olduğunda yapılır.
5. Gemi ve malların tahribi ile yükümlülükler aşağıda verilmiştir; Yolcuların, gemi personelinin ve gemi evraklarının emin bir yere getirilmesi şartı ile zapt edilen geminin sevki duruma uygun ve emin görülmediği takdirde tahrip edilmesi kabul görmektedir.
6. Zapt olunan düşman gemisinin kaptan, düşman ve çarkçıları tarafsız bir devlete tabi olduklarını ispat ettikleri ve harp süresince düşman gemisinde hizmet etmeyeceklerini bir belge ile imzaya döktükleri takdirde serbest bırakılırlar. Diğer personelin serbest bırakılması için yazılı belgeyi imzalamalarına gerek yoktur.
7. Zapt ve müsadere ile ilgili tüm kurallar ve zapt ve müsadere uygulaması ile ilgili tüm detaylar en alt seviyedeki yüzer birlik komutanları tarafından çok iyi bir şekilde bilinmelidir. Barış zamanında zapt ve müsadere timlerinin eğitimi gerginlik ve harp dönemlerindeki uygulamamızın etkinliğini arttıracak ve gereksiz zayıflara engel olacaktır.

DIA NO : 10

1. Abluka; Deniz savaşında savaşanların, düşman kıyılarının bir kesimine yaklaştırılmasını ve bu kıyılardan açık denize çıkmasını önlemek üzere savaş gemileri ile aldığı önlemlerdir.
2. Abluka çeşitleri aşağıda verilmistir;
 - a. Askeri ve stratejik abluka
 - b. Ticaret abluhası
 - c. Kağıt üzerinde abluka
3. Askeri abluka; askeri amaçlarla örneğin bir deniz üssünü veya limanı ele geçirmek amacı ile yapılır.
4. Ticaret abluhası; düşmanın denizden ticaretine engel olmak için ve uzun süreli uygulanır.
5. Kağıt üzerinde abluka; bir geminin abluka altında olduğunun ilan edilmesi ile başlar. Bu ablukeyi gerçekleştirmek için deniz gücü kullanılmaz.
6. Çıkış ve giriş abluhası ile; düşman kıyılarına veya limanlarına konan abluka ile buralara giriş veya çıkış önlenilmek istenir. Bu bakımdan giriş abluhası, çıkış abluhası veya giriş ve çıkış abluhasından söz edilir.
7. Milletler arası nehirlerde, nehre kıyısı olan bir tarafsız devlet varsa bu nehirlere abluka uygulanamaz.
8. Ablukanın geçerli olabilmesi için aşağıdaki faktörlerin yerine getirilmesi gereklidir;
 - a. Ablukanın ilanı
 - b. Ablukanın tebliği
 - c. Ablukanın etkin olması
9. Ablukanın ilanı aşağıdaki aşamaları içinde barındırır; Abluka uygulayacak devlet tarafından abluka kararı ilan edilir. Bu ilanda abluhanın başlayacağı tarih, abluka uygulanacak sınırlar, tarafsız devlet gemilerine sınırdan çıkmaları için verilen süre belirtilir.
10. Ablukanın ilanı ile ilgili yasal düzenlemelerin kaynağını; denizde zapt ve müsadere kanunumuzun 43. maddesi oluşturur.

DİA : 10

11. Ablukanın tebliği aşağıdaki aşamaları içinde barındırır; Ablukanın; abluka yapan devlet tarafından tarafsız devletlere tebliğ edilmesi gerekir. Abluka uygulanan liman veya kıyı şeridinde yaklaşan bir geminin abluka ilanından haberi olmayabilir. Böyle bir durumda yaklaşan bir gemi komutanına ablukanın tebliğ edilmesi gerekir.
12. Ablukanın gerçekleşmesi için abluka altına alınacak kıyı şeridine giriş ve çıkışları önlemeye yetecek gücde silahlı deniz gücünün kullanılması gerekir.
13. Herhangi bir geminin abluka uygulamasına aldirmayarak, abluka altına alınan deniz kısmına girmesi, çıkması veya buna kalkışması ablukanın yarılması demektir.
14. Denizde zapt ve müsadere kanunumuzun 49. maddesi uyarınca, abluka olduğu bilinerek, abluka edilen kıyıya yaklaşmaya veya kıyidan ayrılmaya girişen gemiye, ablukeya aykırı davranması yüzünden elkoyma (zapt ve müsadere) uygulanır. 51. maddede ise ablukeya aykırı davranan gemide bulunan mala el konulacağı ve zor alım uygulanacağı belirtilmiştir.
15. Ablukanın sona ermesi aşağıdaki aşamaları içinde barındırır.
 - a. Savaşın sona erip barış antlaşmasının yapılması ile abluka sona erer.
 - b. Abluka uygulayan devlet ablukeyı kaldırabilir ve bunu abluka uyguladığı devlete bildirir.
 - c. Abluka edilen devlet silahlı kuvvetleri ile, abluka uygulayan devletin silahlı kuvvetleri uzaklaştırırsa abluka sona erer.
 - d. Abluka edilen devletin abluka edilen kıyı şeridi veya limanı işgal edilirse abluka sona erer.
16. Tarafsız devletler veya tarafsız devlet vatandaşları tarafından, bir savaşan devlete, Devletler hukukuna aykırı olarak sağlanan bazı korumalar ve yardımlar diğer savaşan devletler tarafından düşmanca yardım olarak nitelendirilir.

DIA NO : 10

17. Düşmanca yardım olarak kabul edilen durumlar aşağıda açıklanmıştır;
- Tarafsız devlet gemisi, düşmanın denizde bulunan silahlı kuvvetlerinin eylemlerine her hangi bir şekilde koruma yada yardımda bulunursa,
 - Tarafsız devlet gemisi, düşman devlet hükümeti tarafından kiralanmış veya onun emri, denetimi altında bulunursa,
 - Tarafsız devlet gemisi düşman yararına haber götürüyorsa, yada düşman askerlerini taşıyorsa,
 - Tarafsız devlet gemisi yetkilisinin bilgisi içinde bir düşman birliği gemide bulunuyorsa,
18. Düşmanca yardım ile ilgili yasal düzenlemeler aşağıda açıklanmıştır;
- Gerek Londra bildirisinde ve gerekse Denizde zapt ve Müsadere Kanunumuzun 39. maddesine göre, düşmanca yardımda bulunan gemiye el konur ve zoralık (müsadere) uygulanır.

DIA NO : 11

1. Karasuları bir devletin kıyıları ile açık deniz arasında kalan deniz kuşağıdır.
2. Karasuları iç sınırının saptanmasında izlenen yol aşağıda verilmiştir;
 - a. İç sınır; kıyının sularının en fazla çekildiği noktadan geçer
 - b. Kıyının fazla girintili, çıkıntılı ve engebeli olması durumunda iç sınır kıyının uygun noktalarını birleştiren düz çizgiler esas alınarak belirlenir.
3. Karasuları dış sınırının saptanmasında izlenen yol aşağıda verilmiştir;
Karasuları ve bitişik bölge konvansiyonunun 6. maddesinde ve Birleşmiş Milletler konvansiyonunun 4. maddesinde "dış sınırın her noktası esas çizginin en yakın noktasına, karasularının genişliğine eşit uzaklıkta bulunan çizgi" olduğu belirtilmiştir.
4. Karasuları dış sınırının saptanmasında izlenen yol ile ilgili düzenlemelere göre;
 - a. Kıyıları karşı karşıya olan devletler arasında dış sınır karasularının ölçülmeye başlandığı esas çizginin en yakın noktasına eşit uzaklıkta olan çizgidir.
 - b. Kıyıları yanyana olan devletler arasında ise eşit uzaklık ilkesi kabul edilmiştir.
5. Türk karasularının genişliği 1964 tarih ve 476 sayılı "Karasuları Kanunu" ile saptanmıştır.
6. Karasuları devlet ülkesinin bir kısmı olarak kabul edildiğinden, karasularında devletin egemenliği kuralı olarak kabul edilmekle beraber istisnalar da vardır. Genel kurallar gereği karasuları üzerinde devletin egemenliği esastır.
7. Kıyı devletinin cezai yargı yetkisini kullanması ile ilgili durumlar aşağıda verilmiştir;
 - a. Suçun sonuçlarının kıyı devletine uzanması,
 - b. Suçun devletin kamu güvenliğini veya karasularında düzeni bozucu nitelikte bulunması,
 - c. Mahalli otoritenin yardımının gemi kaptanı yada geminin bağlı bulunduğu ülke tarafından istenmesi,
 - d. Tedbirlerin, uyuşturucu maddelerin mesru olmayan trafiğini önleme bakımından zorunlu bulunması,
 - e. Hukuki yargı yetkisi ise ancak geminin geçiş sırasında maruz kaldığı sorunlar olmasıyla kullanılabilir.

DIA NO : 11

8. Karasularının hukuki rejimi ile ilgili olarak başlıca kurallar aşağıda verilmiştir;
 - a. Genel kural olarak karasularında devletin egemenliği esastır.
 - b. Zararsız geçiş hakkı ile yabancı gemiler üzerinde yargı yetkisi istisnai konuları oluşturur.
9. 1964 tarih ve 476 sayılı kanun ile Karasularının genişliği 6 mil olarak saptanmıştır.
10. Üçüncü Deniz Hukuku Konferansınının 12 mil ilkesine Türkiye karşı oy kullanmış ve anlaşmaya taraf olmayacağını açıklamıştır.
11. 1982 tarihli karasuları kanununda balıkçılık ile ilgili yeterli bir açıklama bulunmamaktadır. Günümüzde balıkçılık bölgesi münhasır ekonomik bölge kapsamına girmektedir.

DIA NO : 12

1. Körfezler ile ilgili sınırların saptanmasında kullanılan ölçütler aşağıda verilmiştir;
Bir koy veya körfezin ağız genişliği 24 deniz milini aşmıyor ise, körfez ağzının iki ucunu birleştiren bir düz çizgi çizilerek; 24 deniz milini aşmıyor ise, en fazla suyu içeride bırakacak biçimde, bu genişlikte olan kesimin iki ucunu birleştiren bir düz hat kabul edilerek bu hattın gerisinde bulunan sular iç sular rejimine bağlanabilir. Ancak birden fazla devletin kıyıları bulunan körfez herhangi bir kıyı kabul edilir.
2. Nehirler ile ilgili sınırların saptanmasında kullanılan ölçütler aşağıda verilmiştir;
Kıyıda denize dökülen bir nehir var ise, bunun her iki yakasında suların en fazla çekildiği noktalarda çizilecek olan düz çizgi karasularının oradaki iç sınırını oluşturur.
3. Limanlar ile ilgili sınırların saptanmasında kullanılan ölçütler aşağıda verilmiştir;
Burada iç sınır sürekli liman tesislerinin en dışta bulunanların dışından geçen çizgidir. Ancak kıyıların ötesindeki tesisler ve yapay adalar liman tesisleri niteliğinde kabul edilmez.
4. Adalar ile ilgili sınırların saptanmasında kullanılan ölçütler aşağıda verilmiştir;
Adalarda iç sınır suların en fazla çekildiği sırada oluşan kıyı şeridine göre saptanır. Karasuları ve bitişik bölge konvansiyonu gereğince karasuları bakımından karaülkesi ile adaülkesi arasında bir ayırım bulunmamaktadır. 1982 tarihli Birleşmiş Milletler Deniz Konvansiyonunda adalar ve ada ülkesine tanınacak deniz alanları arasında herhangi bir ayırım yapılmadan aynı ilkelerin uygulanması ön görülmüştür.
5. Cezir Yükseltileri ile ilgili sınırların saptanmasında kullanılan ölçütler aşağıda verilmiştir; Bunlar karasuları içinde bulunduğu taktirde, doğal karasularının genişlemesine yol açacaktır.
Karasularının dışında ise cezir yükseltilerinin ve yapay kuruluşların karasuları yoktur.
6. Takım Adalar ile ilgili sınırların saptanmasında kullanılan ölçütler aşağıda verilmiştir;
Takım adalarda düz çizgiler başlıca adaları kapsamaları ve düz çizgilerin gerisinde kalacak suların kara parçalarının dokuz katını aşmaması kaydıyla takım adayı oluşturan en dıştaki adalar arasından çizilebileceği kabul edilmiştir.

DIA NO : 12

7. Yabancı gemiler üzerinde yargı yetkisi ile ilgili olarak getirilen hükümler aşağıda verilmiştir;
Kural olarak bir devlet, ülkesi üzerinde yargı yetkisine sahiptir. Ancak devletin karasularından geçmekte olan gemiler ve bu gemilerde bulunan kişiler bakımından yargı yetkisi sınırlı bir niteliktedir. Bu sınırlama ile ilgili koşullar şunlardır;
 - a. Ticaret gemisi deniz trafiği ile ilgili bir suç işlemiş ise,
 - b. Gemi durma ve demirleme hakkına aykırı davranmış ise,
 - c. Gemi yetkilileri ya da bayrağını taşıdığı ülke tarafından yardım istenmiş ise,
 - d. Uyuşturucu ticareti söz konusu ise,
 - e. Harp gemileri bu maddelerin dışında kalır.
8. Ceza davalarında yargı yetkisinin kullanılmasına ilişkin sınırlamaları iki şekilde ele alabiliriz.
 - a. Geminin karasularına girmesinden önce işlenen suçlar,
 - b. Geminin karasularından geçişi sırasında işlenmiş olan suçlar.
9. Geminin karasularına girmesinden önce işlenmiş olan bir suçtan dolayı hakkında soruşturma yapılan kişi, karasularından geçmekte olan gemiyi her hangi bir biçimde terk ederse, kıyı devleti, karasularında yargı yetkisine haiz olduğu için bu yetkiyi kullanabilir.
10. Kıyı devleti, suçun sonuçları kıyı devletine uluşıyorsa; suç kıyı devletinin barışını ve karasularının düzenini bozuyorsa, yerel makamların müdahalesi gemi kaptanı tarafından veya geminin bayrağını taşıdığı devletin konsolosu tarafından işlenmiş ise uyuşturucu madde kaçakçılığının önlenmesi için gerekli ise, karasularından geçiş sırasında işlenen suçlar nedeni ile soruşturma ve gerekiyorsa gemideki sanığın tutuklanması için gereken işlemler yapılabilir.
11. Tutuklama durumunda tutuklanan geminin durumu ile ilgili olarak aşağıdaki açıklama yapılabilir;
Gemi kaptanı tarafından istendiği takdirde, konsolosluk yetkililerine haber verilecek ve bu kişilerle gemi mürettebatı arasında ilişki kurulmasında kolaylık sağlanacaktır.

DIA NO : 12

12. Hukuk davalarında yargı yetkisini kullanılmasına ilişkin sınırlamalar aşağıda verilmiştir;
- İç sulara girdikten sonra karasularından geçen veya karasularında yatan gemiler üzernide, kıyı devletinin kanunlarının öngördüğü bütün icrai ve ihtiyati önlemleri alma yetkisi bulunmaktadır. Bu iki durum dışında kıyı devleti bu önlemleri, gemi ile ilgili istemler, "geminin kıyı devletinin karasularından geçişi sırasında veya bu geçiş amacı ile yüklenmiş bulunduğu" klavuzluk ücreti limanların kullanılması nedeni ile alınan ücretler, kurtarma yardım ücreti veya bir çarpma nedeniyle doğan tanzim borcuna ilişkin ise alınabilir. Bu düzen savaş gemileri için geçerli değildir.

DIA NO : 13

1. Bitişik Bölge ile ilgili sınırların saptanmasında ölçütler aşağıda verilmiştir;
1982 Birleşmiş Milletler Konvansiyonu ile Bitişik Bölge Genişliğinin, karasularının ölçülmeye başlandığı asıl çizgiden itibaren en çok 24 mil genişlikte olacağı kabul edilmiştir.
2. Bitişik Bölge kavramı ile tanınan yetki, kıyı devletinin belirli konulardaki düzenlemelerin, ülkesinde ve karasularında ihlalini önlemek veya yine ülkesinde, karasularında meydana gelen ihlali cezalandırmak için bir kontrol yetkisi vermektedir. Bitişik Bölgede tanınan yetki, devletin ülkesinde haiz olduğu yetkilerin uygulanmasını kolaylaştırmak amacına yöneliktir.
3. Ekonomik Bölge, Karasularının ölçülmeye başlandığı esas çizgiden itibaren en çok rakamla 200 mil genişlikteki deniz alanları deniz yatağı ve toprak altının, ayrıca üzerindeki suların canlı olan ve olmayan doğal kaynakları üzerinde kıyı devletlerine bazı ekonomik haklar tanınmasını gerektiren yeni bir kavramdır.
4. Ekonomik bölgenin kıyı devletine sağladığı haklar aşağıda verilmiştir;
 - a. Canlı ve cansız doğal kaynakların araştırılması, işletilmesi, korunması, idaresi ve sudan, cereyanlardan ve rüzgardan enerji üretimi,
 - b. Yapay adaların, ekonomik amaçlar için kurulan tesis ve yapıların, kıyı devleti haklarının kullanılmasına müdahale sorununu doğurabilecek nitelikteki tesis ve yapıların, yapılması, yapılmasına izin verilmesi, işletilmesi ve kullanılmasıdır.

DIA NO : 14

1. Kıta sahanlığı deyimi kıyıya bitişik, fakat karasuları bölgesi dışındaki 200 metre derinliğe kadar veya bu sınır dışında bulunup ta su derinliğinin oradaki doğal kaynakların işletilmesine olanak verdiği noktaya kadar uzanan sualtı alanlarının deniz yatağını ve toprak altını ifade etmek üzere kullanılmıştır.
2. 1982 Birleşmiş Milletler Konvansiyonu gereğince, "Kıta sahanlığı kıta uzantısının en dış sınırına kadar kara ülkesinin doğal uzantısı boyunca karasularının ötesine uzanan sualtı alanlarının deniz yatağı ile toprak altını kapsamına alır.
3. 1958 Cenevre Kıta Sahanlığı Konvansiyonu ile getirilen kuralllar aşağıdaki gibidir;
 - a. İki veya daha çok devletin ülkeleri aynı kıta sahanlığına bitişik ise bunlar ister karşı karşıya ister yanyana olsun, sınır kuralı olarak anlaşma ile saptanır.
 - b. Bu konuda bir anlaşma yok ise, özel durumlarda farklı sınır saptanmasını haklı kılabilir.
 - c. Anlaşma yok ve özel durumlarda da farklı bir sınır saptanmasını haklı kılmıyorsa, ülkeleri karşı karşıya olan devletler arasında kıta sahanlığının sınırı, her noktası, her devletin karasularının ölçülmeye başlandığı esas çizginin en yakın noktalarına eşit uzaklıkta bulunan orta çizgi; ülkeleri yanyana olan iki devlet arasında ise, her noktası her devletin karasularının ölçülmeye başlandığı esas çizginin en yakın noktalarına eşit uzaklıkta bulunan çizgidir.
4. Üçüncü deniz hukuku konferansında kıta sahanlığı ile ilgili olarak getirilen öneriler aşağıdaki gibidir; Sınırlandırmanın anlaşma yoluyla ve özellikle taşıyan bütün durumlar gözönünde bulundurulurken gerçekleştirilmesi üzerinde anlaşmaya varılmışsa da, sınırlandırmanın dayanacağı genel ilke konusundaki (haklılık ilkesi veya eşit uzaklık ilkesi) farklı görüşler uzlaştırılamamıştır.
5. Ege denizi kıta sahanlığının sınırlandırılması ile ilgili olarak 1958 Kıta Sahanlığı Konvansiyonunun etkileri aşağıdaki gibidir; Ege Denizi kıta sahanlığının sınırlandırılmasında, Türkiye'nin eşit uzaklık ilkesini uygulama konusunda anlaşmadan doğan hukuksal yükümlülük altında bulunmaması, bu ilkenin doğal uzantı ilkesine geçerlik kazandıracak ve hakça bir sınırlandırmayı gerçekleştirecek biçimde uygulanması hususunda anlaşmaya varılması olanaklarını kapsamaktadır. Ancak eşit uzaklık ilkesine baş vurulabileceği de düşünülmektedir.

DIA NO : 14

6. Kıta sahanlığı ile ilgili yetkiler aşağıda belirtilmiştir; Kıta sahanlığında ve münhasır ekonomik bölgede bilimsel araştırma yapılması, kıyı devletlerini iznine bağlanmıştır. Normal koşullarda bu iznin verilmesi gerekmektedir birlikte, araştırma faaliyeti canlı ve cansız kaynakların araştırılması ve işletilmesi yönünden doğrudan önem taşıyorsa; kıta sahanlığında kazı yapılması, patlayıcı madde kullanılması, çevreye zararlı maddeler katılması konusunu doğuracaksa; Yapay ada, tesis ve yapıların kurulması, işletilmesi ve kullanılmasını gerektiriyorsa araştırma faaliyetinin niteliği ve amacı konusunda verilen bilgiler yanlışsa veya araştırma yapmak isteyen kuruluşlar evvelce bu tür faaliyetten dolayı kıyı devletine borçlu ise izin verilmeyebilir.

E K -D

I. Modül için Cevap Anahtarı

- I.
1. d
 2. c
 3. b
 4. Devletin deniz ülkesi; kara parçası üzerindeki egemenliğin doğal sonucu ve bunun bir parçasıdır. İçsulara devlet karaülkesindeki bütün yetkilere sahiptir. Karasularına ise bu yetkiler bazı ba- kımlardan sınırlandırılmıştır. Devletin deniz ül- kesini karasuları dış sınırına kadar olan bölümü kapsamaktadır.
 5. b
 6. b
 7. Geçiş; içsulara ve içsular dışındaki bir yükleme yerine veya liman kolaylığına uğramaksızın kara- sularında seyretmektir.
 8. a
 9. a
 10. a
 11. a
 12. b
- II.
1. e
 2. Türkiye'de bu konudaki yönetmeliğe göre, Türkiye limanlarını ziyaret edebilecek olan gemilerin dip- lomatik kanaldan izin almaya yükümlü oldukları be- lirtilmiştir. Yönetmelikte içsulara girmeden kara- sularından geçecek olan gemiler arasında bir ayrım yapılmamıştır.
 3. c
 4. e
 5. Transit geçişten, boğazdan devamlı ve hızlı geçiş amacıyla seyrüsefer ile bu saha üzerindeki uçuş serbestisinin kullanılması anlaşılır.
 6. e
- III.
1. Deniz hukuku için su yolları ile ulaştırma bakı- mından önem taşıyan kanal ve boğazlar kastedil- mektedir.
 2. Boğaz, iki kara parçası arasında bulunan dar de- niz parçasıdır.
 3. a
 4. c
 5. d
 6. c
 7. Bu konudaki anlaşma 1988 tarihli İstanbul Anlaş- masıdır. Anlaşmaya göre bütün devletlerin savaş ve ticaret gemileri barış zamanında serbestçe geçebilirler. Diğer devletlerin kanalı abluka etmemek ve savaş hukuku yetkilerini kanal bölge- sinde kullanmamak yükümlülükleri vardır.

8. d
9. a
10. 1841 Tarihli Londra anlaşması hükümleri geçerliliğini yitirmiştir. 1856 Tarihli Paris ve 1871 tarihli Londra anlaşmaları yapılmış, boğazlar ile ilgili yeni düzenlemeler getirilmiştir. Bunlar sadece ön düzenlemelerdir. I. Dünya savaşına değin başka herhangi bir hukuki metin imzalanmamıştır.
11. Boğazlar bölgesinin Türkiye tarafında derhal ve yeniden askersizleştirilmesine dair hükümler konmuş ve bu hükümler uyarınca Türk Silahlı Kuvvetleri 1923'den beri girmedikleri bölgeye yerleşmişlerdir. Ticaret, savaş ve hava gemileri ile ilgili getirilen düzenlemeler de farklı tutulmuştur.
12. d
- IV. 1. a
2. Açık denizlerin serbestliği; ulaştırma, avlama, denizaltına kablo ve boru döşeme, deniz üzerinde uçma konularını kapsamaktadır. Temel ilke, tüm devletlerin açık denizlerden yararlanma haklarının bulunmasıdır.
3. b
4. b
5. d
- V. 1. a
2. Özel bir gemi veya uçağın mürettebatı tarafından kişisel çıkar sağlamak için açık denizdeki diğer gemi veya uçağın, bunlar içindeki kişi ve mallara veya herhangi bir devletin yetkisi dışındaki bir yerde bulunan gemi, uçak ve mallara karşı hukuka aykırı herhangi bir şiddet, tutuklama veya yağma eylemi.
3. b
4. Yunanistan'ın Arnavutluk ile savaş durumunda olduğunun ileri sürüldüğü bir dönemde 15 Mayıs 1946'da iki İngiliz savaş gemisinin Korfu Boğazı'nın Arnavutluk kesiminden geçişleri sırasında kıyıda ateş edilmiştir. İngiltere, boğazlardan zararsız geçişin uluslararası hukuk alanında tanınan bir hak olduğunu ileri sürmüştür, Arnavutluk ise bunun için önceden izin alınması gerektiğini belirtmiştir. Taraflar görüşlerinde ısrar etmiştir. Adalet divanı devletlerin savaş gemilerini, zararsız olmak koşuluyla barış döneminde açık denizin iki kesimi arasında, uluslararası ulaştırmada kullanılan boğazlardan geçirme hakkına haiz olduklarını ve aksine anlaşma yoksa kıyı devletinin zararsız geçişi yasaklayamayacağını belirtmiştir.
5. c
6. a

7. Açık denizlerin barışçı amaçlarla kullanılması hükmüne karşılık A.B.D. ve Birleşmiş Devletler Teşkilatı bu konunun silahsızlanma sorunu olduğunu öne sürerek anlaşma kapsamının dışında tutulmasında direnmişlerdir.
8. e
9. d
10. Deniz haydutluğu uluslararası bir suç sayıldığından bu durumda olan gemi herhangi bir devletin koruyuculuğundan yararlanma olanağını yitirir. Bütün devletler böyle bir gemiyi izleme, ele geçirme ve gerekirse batırma hakkına sahiptir.
11. d
12. Yabancı bir gemi karasuları içinde gümrük kaçakçılığı ya da avlanma gibi bir suç işlerken karasuları dışına taşabilir. Bu durumda uluslararası hukuk, bu gemileri açık denizde izleme ve ele geçirmeye izin vermekte ve bu durum kesintisiz izleme yetkisi olarak tanımlanmaktadır.
13. c
14. Sözleşmeye katılan tarafların 12 mil dışındaki bütün bölümlerde kalan deniz yatağı ve okyanus tabanına, toprak altına nükleer silah depolamaları ve tesis kurmaları yasaklanmıştır.
15. Denizaltı ve uçakların deniz haydutluğu eyleminde bulunmalarını önleyici yasaklamalar getirilmiştir. Bu tür saldırılarda bulunan uçak ve gemilerin düşürülmesi ya da batırılması hukuken aykırı bulunmamaktadır.

EK - E

II. Modül İcin Cevap Anahtarı

- I. 1. Harp devletler hukuku kurularlarına uygun olarak, devletler arasında silahlı bir çatışma, bir çekişme durumudur. Harp bu çatışmaya katılan devletlerin harp hukuku kurallarına uymaları, çatışmaya katılmayan devletlerin de tarafsızlık hukuku kuralları içinde ilişkide bulunmalarını gerektirir.
2. Harp hukuku harp zamanında tutsak edilen askeri personel ile işgal edilen bölgelerdeki personelin, en az düzeyde de olsa korunmasını sağlama ve harbin zararlı etkilerini azaltma amacını gütmektedir. Harp hukuku savaşanlar tarafından riayet edildiği ölçüde faydalı olacaktır.
3. Harp ilanı (savaş duyurusu), bir devletçe bir başka devletle aralarında barış ilişkilerinin sona erdiği, artık savaş durumunun başlamış olduğunun bildirilmesidir.
4. Tarafların hangi koşullar altında harbe son vereceklerini ve harpten sonra barış içindeki ilişkilerinin temellerini saptayan bir anlaşmadır.
5. Harpte uyulması gereken kurallar vardır. Devletler arasındaki ilişkileri düzenleyen Devletler Hukuku, bunun yanında harp hukuku harp zamanında tutsak edilen askeri personel ile işgal edilen bölgelerdeki sivil personelin, korunmasını sağlama ve harbin zararlı etkilerini azaltma amacını gütmektedir.
6. a. 1856 Paris Deniz Hukuku Bildirisi; deniz harbi ile ilgilidir.
b. 1864 Cenevre Sözleşmesi; savaşta hasta ve yaralıların durumları ile ilgilidir.
c. 1868 Petersburg Beyannamesi; patlayıcı maddelerden bazılarının yasaklanması ile ilgilidir.
7. La Haya sözleşmesi 1907 yılında kara harbinin kuralları ile ilgili yükümlülükler getirmek amacı ile düzenlenmiştir.
8. a. Savaşmayı durdurmak
b. Savaşan devletin devlet kişiliğinin sona ermesi
c. Koşulsuz teslim
d. Barış anlaşması

9. c
10. b
11. a
12. b
13. e
14. a

II. 1. b

2. c
3. Korsanlık yasaklanmıştır.
4. Harp gemilerinin düşman gemilerine; açık denizde, kendi karasularında ya da düşman karasularında, kendi içsularında ya da düşman içsularında saldırabilirler.
5. Savunulmayan kертlerini, limanların, köylerin veya yapıların deniz kuvvetleri tarafından bombardıman edilmesi yasaklanmıştır.
6. d
7. Bu bildiriye A.B.D., İspanya, Venezüella ve Meksika dışında bütün devletler katılmışlardır.
8. Ticaret gemilerin kendilerine saldırıda bulunduğu zaman yasal savunma hakkı vardır. Bunun dışında savaş eylemine katılamazlar.
9. c

10. Harp gemilerinden biri teslim olduğunu bildirince, bu gemiye karşı saldırıyı durdurmak gerekir. Teslim olan harp gemisine el konur. Teslim alan gemi komutanı teslim olan gemiye emri altındaki subay ve astsubaylardan bir birlik gönderir ya da teslim olan geminin kendi emirlerine uymasını ister. Teslim olan gemidekiler savaş tutsağı olurlar. Geminin yüküne teslim alan gemi komutanınca zoralm (müsadere) uygulanır.

III.1. Geminin üzerindeki emir ve kumanda yetkisinin alınması ile olur.

- a. Gemi müsadere partisi ile işgal edilir.
 - b. Gemiye Türk bayrağı çekilir.
 - c. Geminin bayrağını indirmesi emredilir.
 - d. Gemideki evrakların listesi yapılır.
 - e. Geminin tesisat ve yükü emniyete alınır.
 - f. Gemi kaptanına zapt hakkında belge verilir.
2. Durdurma ve arama gemi hakkında bilinmesi gereken hususları tesbit için yapılır. Durdurma geminin durmaya davetinden evrakların muayenesinin bitimine kadar olan muameleleri ihtiva eder.
 3. a
 4. c
 5. Zapt olunan düşman gemisinin kaptan ve çarkçıları tarafsız bir devlete tabi oldukların ispat ettikleri ve harp süresince düşman gemisinde hizmet etmeyeceklerini bir belge ile imzaya döktükleri takdirde serbest bırakılırlar. Diğer personelin serbest bırakılması için yazılı belge imzalamalarına gerek yoktur.

6. Zapt ve müsadere uygulaması ile ilgili tüm kurallar ve detaylar en alt seviyedeki yüzer birlik komutanları tarafından çok iyi bir şekilde bilinmelidir. Barış döneminde zapt ve müsadere timlerinin eğitimi gerginlik ve harp dönemlerindeki uygulamalarımızın etkinliğini arttıracak ve gereksiz zayıflara engel olacaktır.
7. Zapt olunan düşman gemisinin kaptan ve çarkçıları tarafsız bir devlete tabi olduklarını ispat ettikleri ve harp süresince düşman gemisinde hizmet etmeyeceklerini bir belge ile imzaya döktükleri takdirde serbest bırakılırlar. Diğer personelin serbest bırakılması için yazılı bir belge imzalamalarına gerek yoktur.
8. d
9. c
10. b
11. Zapt ve müsadere hakkı, açık denizlerde Türkiye Cumhuriyeti'nin müttefiklerinin ve düşmanlarının hakimiyeti altında olan sularda, içsularda ve teçhizatlarında kullanılır. Tarafsız sularda kullanılmaz.

- IV. 1. c
2. e
3. Gerek Londra Bildirisi'ne ve gerek Denizde Zapt ve Müsadere Kanunu'muzun 39. maddesine göre; düşmanca yardımda bulunan gemiye el konur ve zor alım (müsadere) uygulanır.
4. b
5. c
6. Abluka uygulayacak devlet tarafından abluka kararı ilan edilir. Bu ilanda abluhanın başlayacağı tarih, abluka uygulanacak sınırlar, tarafsız devlet gemilerine sınırdan çıkmaları için verilen süre belirtilir.
7. e
8. Abluka uygulayacak devlet tarafından abluka kararı ilan edilir. Bu ilanda abluhanın başlayacağı tarih, abluka uygulanacak sınırlar, tarafsız devlet gemilerine sınırdan çıkmaları için verilen süre belirtilir.
9. Askeri amaçlarla örneğin; bir deniz üssünü veya limanı ele geçirmek amacı ile yapılan ablukadır.
10. a. Ablukanın ilanı
b. Ablukanın tebliği
c. Ablukanın etkin olması

11. Denizde zapt ve müsadere kanunumuzun 49. maddesi uyarınca, abluka olduğu bilinerek abluka edilen kıyıya yaklaşmaya ve kıyıdan ayrılmaya girişen gemiye, ablukaya aykırı davranması nedeniyle el koyma (zapt ve müsadere) uygulanır. 51. maddede ise ablukaya aykırı davranan gemide bulunan mallara el konulacağı ve zoralım uygulanacağı belirtilmiştir.

EK - F

III. Modül İçin Cevap Anahtarı

- I. 1. b
 2. a
 3. b
 4. b
 5. b
 6. e
 7. c
 8. b
 9. a
 10. c
 11. Türkiye bu konudaki üçüncü maddenin oylanmasında karışık oy kullanmış ve anlaşmaya taraf olmayacağını açıklamıştır.
- II. 1. b
 2. Kıyıda denize dökülen bir nehir var ise; bunun her iki yakasında suların en fazla çekildiği noktalarda çizilecek olan düz çizgi karasularının oradaki iç sınırını oluşturur.
 3. İç sınır sürekli liman tesislerinin en dışta bulunanların dışından geçen çizgidir. Ancak kıyıların ötesindeki tesisler ve yapay adalar liman tesisleri niteliğinde kabul edilmez.
 4. b
 5. Cezir yükseltileri karasulları içinde bulunduğu taktirde, doğal karasularının genişlemesine yolacaktır. Karasularının dışında ise cezir yükseltilerinin ve yapay kuruluşların karasuların yoktur.
 6. Takımadalarda düz çizgiler başlıca adaları kapsaması ve düz çizgilerin gerisinde kalacak suların kara parçalarının dokuz katını aşmaması kaydıyla takım adayı oluşturan en dıştaki adalar arasından çizilebileceği kabul edilmiştir.
 7. e
 8. İçsulara girdikten sonra karasularından geçen karasularında yatan gemiler üzerinde, kıyı devletinin kanunlarının öngördüğü bütün icrai ve ihtiyati önlemleri alma yetkisi bulunmaktadır. Bu iki durum dışında kıyı devleti gerekli önlemleri; gemi ile ilgili istemler, geminin karasularından geçişi sırasında veya bu geçiş amacı ile yüklenmiş bulunduğu klavuzluk ücreti, limanların kullanılması nedeni ile alınan ücretler, kurtarma ve yardım ücreti veya burçarpma nedeniyle doğan tanzim borcuna ilişkin ise alabilir. Bu düzen savaş gemileri için geçerli değildir.

- III. 1. b
2. d
3. c

IV. 1. Kıta sahanlığı deyimi kıyıya bitişik, fakat karasuları bölgesi dışındaki 200 metre derinliğe kadar veya bu sınır dışında bulunup su derinliğinin oradaki doğal kaynakların işletilmesine olanak verdiği noktaya kadar uzanan sualtı alanlarının deniz yatağını ve toprak altını ifade etmek üzere kullanılmıştır.

2. a
3. a
4. c

5. a. İki veya daha çok devletin ülkeleri aynı kıta sahanlığına bitişik ise bunlar ister karşı karşıya ister yanyana olsun, sınır kuralı olarak anlaşma ile saptanır.

b. Bu konuda farklı bir anlaşma yok ise; özel durumlarda farklı sınır saptaması haklı kabul edilir.

c. Anlaşma yok ve özel durumlar da farklı bir sınır saptamasını haklı kılmıyorsa; ülkeleri karşı karşıya olan devletler arasında kıta sahanlığının sınırı, her noktası, her devletin karasularının ölçmeye başladığı esas çizginin en yakın noktalarına eşit uzaklıkta bulunan orta çizgi sınır olarak alınır. Ülkeleri yanyana olan devletler arasında kıta sahanlığının sınırı; her noktası her devletin karasularının ölçülmeye başladığı esas çizginin en yakın noktalarına eşit uzaklıkta bulunan esas çizgidir.

6. b
7. c

8. 1982 Birleşmiş Milletler konvansiyonu gereğince; "Kıta sahanlığı, kıta uzantısının en dış sınırına kadar kara ülkesinin doğal uzantı boyunca karasularının ötesine uzanan sualtı alanlarının deniz yatağı ile toprak altını kapsamına alır.

9. Sınırlandırmanın anlaşma yoluyla ve özellik taşıyan bütün durumlar gözönünde bulundurularak gerçekleştirilmesi üzerinde anlaşmaya varılmışsa da, sınırlandırmanın dayanacağı genel ilke konusundaki (haklılık veya eşit uzaklık ilkesi) farklı görüşler uzlaştırılmamıştır.

10. Kıta sahanlığında ve münhasır ekonomik bölgede bilimsel araştırma yapılması, kıyı devletlerinin iznine bağlanmıştır. Normal koşullarda bu iznin verilmesi gerekmele birlikte, araştırma faaliyeti canlı ve cansız kaynakların araştırılması ve işletilmesi yönünden doğrudan önem taşıyorsa; kıta sahanlığında kazı yapılması, patlayıcı madde kullanılması, çevreye zararlı maddeler bırakılması konularının gündeme gelmesine neden olacaksa; çeşitli tesis ve yapıların kurulmasını ve işletilmesini gerektiriyorsa izin verilmeyebilir.

KAYNAKÇA

- Alkan, Cevat. Necmettin Teker. Programlı Öğretim. Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları, Ankara:1992
- Alkan, Cevat. Eğitim Teknolojisi. Atilla Kitapevi Yayıncılık, Ankara:1995
- . Özel Öğretim İlke ve Yöntemleri. Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları, Ankara:1991
- . "Modüler programlama ve Türkiye'de Uygulaması" Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi Cilt 22 Sayı 1, Ankara:1989
- Aydın, Semiha " Modüler Eğitimde Ölçme ve Değerlendirmenin Etkin Kullanımı " Eğitimde Nitelik Geliştirme Eğitimde Arayışlar Sempozyumu". Eğitimde Nitelik Geliştirme Eğitimde Arayışlar Sempozyumu Bildiri Metinleri. İstanbul Kültür Koleji Genel Müdürlüğü, 1991. s.31-33)
- Bilen, Mürüvvet. Plandan Uygulamaya Öğretim. Gelecek Yayıncılık, Ankara:1990
- Delikoyun, Hülya. "Fen Bilgisi Dersi İçin Program Geliştirme Modeli". H.O. Yüksek Lisans Tezi, Ankara:
- . "İlkokul İkinci Sınıf Matematik Programının Hedef Davranışlarının Ulaşılabilirlik ve Tutarlılık Yönünden Değerlendirilmesi". H.O. Doktora Tezi, Ankara:
- Demirel, Özcan. Eğitim Terimleri Sözlüğü. Usem Yayınları, Ankara:1993
- . Genel Öğretim Yöntemleri. H.O. Eğitim Fakültesi Yayınları, Ankara:1992
- DKK (Deniz Kuvvetleri Komutanlığı). Deniz Hukuku Ders Notu. Karamürsel Eğitim Merkezi Komutanlığı Basımevi, Yalova 1995
- DKK (Deniz Kuvvetleri Komutanlığı). Deniz Harekatlarında Ulusal ve Uluslar Arası Hukuk. D.K.K. Basımevi, İstanbul 1994
- Doğan, Hıfzı. Analiz ve Program Hazırlama. Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları, Ankara:1982
- Ertürk, Selahattin. Eğitimde Program Geliştirme. Yelkentepe Yayınları, Ankara:1986

Ferhanoglu, Ferhan. " Türkiye'nin Çevre Denizlerde Seyir Güvenliği, Kurtarma ve Yardım Konusundaki Yetki ve Yükümlülükleri". Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara:1991

Fidan, Nurettin. Okulda Öğrenme ve Öğretme. Kadioğlu Matbaası, Ankara:1995

Hızal, Alişan. Uzaktan Öğretim Yöntemleri ve Yazılı Gereçler. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları, Ankara:1983

———. Programlı Öğretimin Etkililiği Üzerine Bir Araştırma. Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları, Ankara:1983

———. Bilgisayar Eğitimi ve Bilgisayar Destekli Öğretime İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Değerlendirilmesi. Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları No.: 11, Eskişehir : 1989

Karagül, Tansu. "Eğiticilerinin Eğitimi Semineri Modüler Eğitim Programı Ders Notları" EPAR (Eğitim ve Piyasa Araştırma Limited Şirketi) T.C. Sağlık Bakanlığı Sağlık Projesi Genel Koordinatörlüğü, Ankara:1994

Karasar, Niyazi. Araştırmalarda Rapor Hazırlama. 7. Basım, 3A Danışmanlık Limited Şirketi, Ankara:1994

———. Bilimsel Araştırma Yöntemi. 6. Basım, 3A Danışmanlık Limited Şirketi, Ankara:1994

Kellecioglu, Hülya. "İlkokul 2. sınıf matematik programının hedef davranışlarının ulaşılabilirlik ve tutarlık yönünden değerlendirilmesi". Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi, Yüksek Lisans Tezi, Ankara : 1989

Kırmızıgül, Mehmet. "Matematik Programını Öç Temel Modülünün Geliştirilmesi" 1982 Ankara Üniversitesi. Yüksek Lisans Tezi, Ankara:1982

Külahçı, Mehmet. "Modüler Öğretim" Mesleki ve Teknik Eğitim Sempozyumu, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları, Ankara:1983

Külahçı, Şadiye. "Modüler Öğretim Yaklaşımı ve Fırat Üniversitesi'nde Yapılan Çalışmalar", Eğitim ve Bilim Dergisi Cilt 17 Sayı 90, Ankara:1993

———. "Öğretmen Yetiştirme Modül Serisi" (Sekiz Kitapçık) Ankara:1995

Popham, W. James ve Eva L. Baker. Eğitim Durumlarının Düzenlenmesi (Cev: Lütfi Özbilgin) Uğurel Matbaası, Malatya: 1986

Semerci, Çetin. "Eğitimde Modüler Programlama Yaklaşımı" Eğitim ve Bilim Dergisi Cilt 19, Sayı 98, Ankara:1995

Sönmez, Veysel. Öğretmen El Kitabı. Yargı Yayınları, Ankara:1986

———. Sosyal Bilgiler Öğretimi. 2. Basım, PEGEM Tic.Ltd. Şirketi, Ankara:1996

———. Sosyal Bilgiler Dersi Öğretmen Klavuzu. PEGEM Tic. Ltd. Şirketi, Ankara:1996

Tertemiz, Neşe. İlkokulda Matematik Programını Çözmede Etkili Görülen Bazı Faktörler" H.O. Doktora Tezi, Ankara:1994

Turgut, Fuat. Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Metodları. Saydam Yayınları, Ankara:1987

Varış, Fatma. Eğitimde Program Geliştirme. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları, Ankara:1978

Yaygın Eğitim Genel Müdürlüğü. "El Nakışları Modüler Programı", Milli Eğitim Bakanlığı Yayinevi, İstanbul:1982

———. "Beyaz İş", Milli Eğitim Bakanlığı Yayinevi, İstanbul:1982

Yaygın Eğitim Enstitüsü. "Halk Eğitim Merkezleri İçin Modüler Eğitim Programları, Kumaş Çiçek, Yapma Çiçek" Milli Eğitim Bakanlığı Yayinevi, İstanbul:1990